

# ATHENS voice

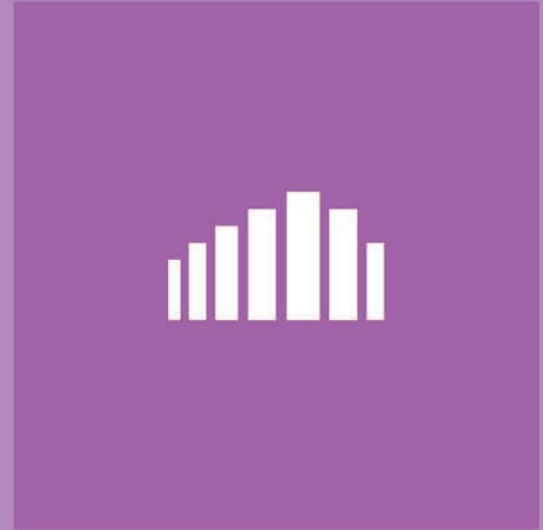
## ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΤΡΑΚΗ 22 ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Επιμέλεια: Λουκάς Βελιδάκης



**Everything But The Girl**  
**24 χρόνια μετά**  
Του Δημήτρη Αθανασιάδη

# ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ MSHOP



(c)YorgosKallifamandis

mshop@megaron.gr | 210 7282591 | 210 7282766 | 210 7282521



## ΑΝΟΙΞΗ 2023

Θα 'ρθεις ή θα μας βγάλεις την ψυχή;

## ΚΑΙ ΤΟ ΟΣΚΑΡ ΠΑΕΙ ΣΤΟΝ...

Τάσο Μπουγά και το διαφημιστικό σποτάκι του Τζάμπο.  
(Vegan μακριά κι αγαπημένοι)

## ΑΣΤΡΟΝ - IDEAL - ΙΡΙΔΑ

Ας σωθούν οι ιστορικοί αυτοί χώροι. Είναι κρίμα να μείνει το κέντρο της Αθήνας χωρίς κινηματογραφικές αίθουσες.

## ΤΟ T-SHIRT ΤΟΥ ΦΕΤΙΝΟΥ ΠΑΣΧΑ

Το μπλουζάκι με τα αρκουδάκια-ζελεδάκια της Haribo που έβγαλε το Tezenis.

## ΡΕΝΑ ΚΟΥΜΙΩΤΗ

Σεμνή, στέρα, νεοκουματική φωνή. Τόσο ανεπανάληπτη και τόσο κυρία.

## ΡΥΥΙΧΙ ΣΑΚΑΜΟΤΟ

Πάει και η μεγάλη αγάπη των νιάτων μου.

## QUIZ

Ερώτηση: Τι είναι μαύρο, ζει στο δάσος και έχει μια ρουλέτα στην πλάτη;  
Απάντηση: Ο ΠΑΡΝΗΘΑΣ!



## ΤΟ ΛΙΦΤΙΝΓΚ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Και η Σερ να ήταν θα είχε κουραστεί.

## ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΣΠΟΤΑΚΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Τα βλέπουν οι νέοι και πέφτουν κάτω από τα γέλια.

## ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ ΦΑΝΑΡΑΚΙΑ

Μέχρι και το ακορντεόν τα βλέπει και κλαίει.

## ΨΙΝΑΚΗΣ-ΠΑΝΙΑ

Πού βρίσκουν το κέφι να μιλούν τόση ώρα για πράγματα τόσο άχαρα και επαρκώς φτυσμένα;

## ΑΠΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«...Έφτασαν στο κατάστημά μας οι νέες λαμπάδες για περιορισμένες εμφανίσεις μόνο!»

## ΓΚΡΑΦΙΤΙ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

«Οι διαφημιζοντες με ημίγυμνα γυμνά αφορίζονται!»

## ΒΑΡΕΜΕΝΟΙ

Είμαστε όλοι.



ΣΕ ΒΛΕΠΩ!



## Σε βλέπω στη μέση του δρόμου

Οι περαστικοί σε πατάνε, κάποιοι σκοντάφτουν πάνω σου, άλλοι σε κοιτάζουν θυμωμένοι. Τράβα στην άκρη, ρε φίλε, είπε ένας κοστουμαρισμένος που έκανε τρίπλα για να σε αποφύγει. Τον κοίταξες έντονα στα μάτια. Σιωπηλός. Δεν πρόκειται να το κουνήσω ρούπι, του είπαν τα μάτια σου. Θα μείνω εδώ, θα μπλέκομαι στα πόδια σου, για να μη με ξεχάσεις όπως σε βολεύει. Εδώ θα μείνω για να σας ενοχλώ, για να ξυπνάω αυτήν την ελάχιστη τύψη. Εδώ θα είμαι για να θυμάστε, καθώς παρκάρετε τις αμαξάρες σας, ότι πάντα ονείρου απατηλότερα...

## ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Το εξώφυλλο του τεύχους αυτή την εβδομάδα είναι λεπτομέρεια από τον πίνακα «War and Peace» του Ρώσου συμβολιστή καλλιτέχνη **Alek Tretiak**. Γεννήθηκε το 1993 στο Ιρκούτσκ της Σιβηρίας και, όπως δηλώνει ο ίδιος, θεώρησε «ηθική υποχρέωσή του να εγκαταλείψει τη χώρα του». Αυτή τη στιγμή ζει και εργάζεται στη Γεωργία. Έργα του μπορείτε να βρείτε στη σελίδα του [alektretiak.art](http://alektretiak.art)

Δύο περιποιημένες ξανθές σε café:  
-Δεν μπορώ με τίποτα το νερό.  
-Ο γιατρός λέει να πίνουμε τουλάχιστον τέσσερα λίτρα νερό καθημερινά.  
-Ε, εγώ πίνω καφέδες.  
Κι αυτό νερό είναι.  
(Χαλάνδρι, Σάββατο ηρωί)

-Μα αυτή σπουδάζει Λαμία κι αυτός Αθήνα. Τι να της τον γνωρίσεις;  
-Δεν την πειράζει τη Μαρία όπου και να είναι ο άλλος.  
(Πάντειο, φοιτητές, Τρίτη μεσημέρι)

«Χαιρετώ τους μελλοντικούς εκατομμυριούχους».  
(Λαχειοπώλης καθώς πλησιάζει παρέα συνταξιούχων που πίνουν καφέ.  
Ερμού & Ευαγγελιστριάς, Σάββατο μεσημέρι)

-Πω πω, τι φοράει πάλι αυτή;  
-Ξέρεις τι δουλειά κάνει;  
-Ναι. Τρώει αγοράκια.  
(Κορίτσια χαζεύουν στο Instagram. Κολωνάκι, πλατεία, Σάββατο μεσημέρι)

-Πού να καθίσουμε; Μέσα ή έξω;  
-Κάπου να μπορούμε να καπνίσουμε.  
-Πάμε μέσα τότε.  
(Τρεις άνδρες στην είσοδο μπαρ. Αμπελόκηποι, Τετάρτη βράδυ)

«Φείε Γιάννη, έλα να βεις! Η γιάτα έπιασε ένα κοισίφι και το ξεφτέλισε!»  
(Ανηψιά που δεν θυμάται το «ξεπουπούλιασε». Πάρκο Βριλησσιών, Σάββατο μεσημέρι)

Της ΕΛΕΝΑΣ ΝΤΑΚΟΥΛΑ

## 1. Πού βρίσκεται η τοιογραφία το «Φιλί» του Ηλία Παπαπλιάκη;

- Α. Στον τοίχο πολυκατοικίας στην οδό Πειραιώς 20
- Β. Στον τοίχο πολυκατοικίας στην οδό Πατράκου 9, στο Μεταξουργείο
- Γ. Στον τοίχο πολυκατοικίας στη συμβολή των οδών Σολωμού & Σουλτάνη, στα Εξάρχεια

## 2. Σε ποια ταβέρνα σώζονται τοιογραφίες του λαϊκού ζωγράφου Γιώργου Σαββάκη, οι οποίες από το 2021 έχουν κηρυχθεί νεότερα μνημεία, σύμφωνα με ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων;

- Α. Στην ταβέρνα του Σταματοπούλου (Λυσίου 26, Πλάκα)
- Β. Στην ταβέρνα του Καραβίτη (Παυσανίου 4, Παγκράτι)
- Γ. Στην ταβέρνα Ελαία (Ερεχθέως 16, Πλάκα)

## 3. Σε ποιο δημόσιο κτίριο υπάρχει, στο ισόγειο, μια εντυπωσιακή σύνθεση με κεραμικές πλάκες, φιλοτεχνημένη από τον Μόραλη και την Ελένη

## Βερναδάκη, εμπνευσμένη από τον αθηναϊκό νεοκλασισμό;

- Α. Εθνική Τράπεζα (Αιόλου 86)
- Β. Δημαρχιακό Μέγαρο (Αθηνάς 63)
- Γ. Γενική Γραμματεία Δήμου Αθηναίων (Λιοσίων 22)

## 4. Πού βρίσκεται το Μουσείο Αλέκου Φασιανού, το οποίο ανοίγει τις πόρτες του για το κοινό στις 26 Απριλίου;

- Α. Στην Πλάκα (Πανός 22)
- Β. Στο Μεταξουργείο (Νεοφ. Μεταξά 15)
- Γ. Στο Παγκράτι (Ερατοσθένους 13)

## 5. Το Ωδείο Αθηνών (Ρηγίλλης & Βασ. Γεωργίου Β' 17-19), χτίστηκε σε σχέδια του

- Α. Δημήτρη Πικιώνη
- Β. Ιωάννη Δεσποτόπουλου
- Γ. Κυριάκου Κρόκου

## 6. Το Μουσείο Λοβέρδου, κτισμένο το 1882, σε σχέδια του Ε. Τσίλλερ, ήταν η (πρώνη)

- Α. Κατοικία του Ερνέστου Τσίλλερ
- Β. Κατοικία της Έλλης Λαμπέτη

## 7. Η Α' Ευαγγελική Ελληνική εκκλησία βρίσκεται

- Α. Στην οδό Φιλελλήνων 27
- Β. Στη λεωφόρο Βασιλίσσης Αμαλίας 50
- Γ. Στην οδό Σίνα 66

## 8. Στον χώρο του Ελληνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης (ΕΜΣΤ) στεγαζόταν παλιά

- Α. Η Αθηναϊκή Ζυθοποιία
- Β. Η Ζυθοποιία Μύθος
- Γ. Η Ζυθοποιία Φιξ

## 9. Σε ποιο ξενοδοχείο έχει τραβηχτεί η φωτογραφία με τους ηθοποιούς που συμμετέχουν στην τηλεοπτική σειρά ο «Σασμός»;

- Α. Στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία (Βασ. Γεωργίου Α' 1)
- Β. Στο ξενοδοχείο Μπάγκειον (Πλ. Ομονοίας 18)
- Γ. Στο ξενοδοχείο Μέγας Αλέξανδρος (Πλ. Ομονοίας 19)

## 10. Το Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών στεγάζεται στην

- Α. Πρώην Οικία Κλεάνθους - Σάουμπερτ
- Β. Πρώην Οικία Γεωργίου Λασσάνη
- Γ. Πρώην Οικία Νικολάου Δραγούμη

## 11. Πού βρίσκεται το νεοσύστατο Αθηναϊκό Μουσείο;

- Α. Κέκροπος 10, Πλάκα
- Β. Παπαρρηγοπούλου 5-7
- Γ. Νίκης 39, Πλάκα

## 12. Πού άνοιξε πρόσφατα το Παλαιοβιβλιοπωλείο των Αστέγων «Ανέστιος»;

- Α. Στα Εξάρχεια
- Β. Στο Παγκράτι
- Γ. Στην πλατεία Βικτώριας

## 13. Στο Σαρόγλειο Μέγαρο στεγάζεται

- Α. Η Λέσχη Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων
- Β. Το Μετοχικό Ταμείο Στρατού
- Γ. Το Μετοχικό Ταμείο Ναυτικού

## 14. Σε ποιον χώρο μπορεί κάποιος να δει το πιάνο της Μαρίας Κάλλας, που βρισκόταν στη θαλαμγγό «Χριστίνα» του

## Α. Ωνάση;

- Α. Στο Εθνικό Ωδείο (οδός Βασ. Γεωργίου Β' 17-19)
- Β. Στην Ωνάσειο Βιβλιοθήκη (Λεωφ. Βασ. Αμαλίας 56)
- Γ. Στο φουαγιέ του θεάτρου Ολύμπια (πρώην Εθνική Λυρική Σκηνή, Ακαδημίας 59)

## 15. Το Ίλιον Μέλαθρον κτίστηκε το 1878, σε σχέδια του Ε. Τσίλλερ, για οικία του

- Α. Γεωργίου Σίνα
- Β. Ιωάννου Βαπτιστή Σεργιέρη
- Γ. Ερρίκου Σλήμαν

## 16. Ποια πολυκατοικία, επί της οδού Διονυσίου Αρεοπαγίτου, φέρει πάνω της ψηφιδωτές παραστάσεις («Ο Θησέας πάνω στο καράβι με τα μαύρα πανιά», «Οιδίποδας μπροστά στη Σφίγγα»);

- Α. Η Πολυκατοικία Β. Κουρεμένου (Δ. Αρεοπαγίτου 37)
- Β. Η (γνωστή ως) Πολυκατοικία Ζολώτα (Δ. Αρεοπαγίτου 12)
- Γ. Η (γνωστή ως) Μικρή Πολυκατοικία (Δ. Αρεοπαγίτου 17)

## ΣΩΣΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Β  
2. Α  
3. Β  
4. Β  
5. Β  
6. Α  
7. Β  
8. Β  
9. Β  
10. Β  
11. Β  
12. Β  
13. Β  
14. Β  
15. Β  
16. Β

## ΑΝ ΕΧΕΙΣ ΒΡΕΙ

**4/16**  
Άρχισε να περπατάς, να διαβάζεις, να παρατηρείς και είναι βέβαιο ότι η Αθήνα θα σ' ανταμείψει με τα μυστικά της και τις όμορφες γωνιές της.

**8/16**  
Σίγουρα μπορείς και καλύτερα. Λίγη προσπάθεια μόνο χρειάζεται.

**12/16**  
Σίγουρα είσαι άνθρωπος που αγαπάει την πόλη, γουστάρει να την περπατάει, να διαβάζει και να μαθαίνει όσα περισσότερα μπορεί γι' αυτήν. Συνέχισε έτσι! **A**

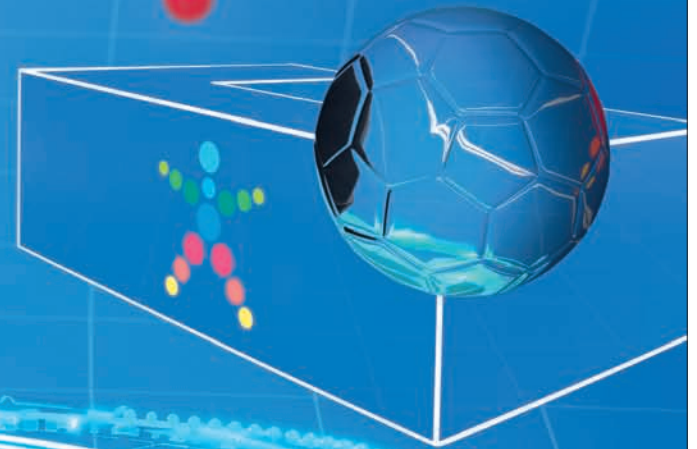


Ίλιον Μέλαθρον. Πανεπιστημίου 12. (κτίστηκε 1878-1880)

# Η ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΟΥΣ ΠΑΙΚΤΕΣ



NEWTONS



**ΠΑΙΖΕΙΣ**  
ΕΥΚΟΛΑ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΑ

**ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΣΑΙ**

**ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΕΣΑΙ**



ΤΟ ΚΑΤΕΒΑΖΕΙΣ ΕΔΩ

18+

ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ ΕΕΕΠ. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΑΝΩ ΤΩΝ 18 ΕΤΩΝ.  
Η ΣΥΧΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΝΕΧΕΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΕΘΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ - ΓΡΑΜΜΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ: 1114



**ΠΑΙΞΕ ΥΠΕΥΘΥΝΑ**



ONASSIS STEGI

# BORDERLINE FESTIVAL 2023

CURATED BY **MovementRadio**



29 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΧΩΡΙΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ. 3 ΑΝΑΠΑΝΤΕΧΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ.  
ΕΝΑ ΤΡΙΗΜΕΡΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

**OJOO GYAL - LIL MARIKO - MARINA HERLOP - SPIVAK  
DJ NOT I - YGRAERIO - KAREN NYAME KG - BLACKHAINE  
VIKKIE - PÖ - ODYDOZE FEAT. SPAR + HAN - MC YINKA  
KAIRO 7000 X JOSEPH - MORAH - ESPLENDOR GEOMETRICO  
SLIKBACK X WEIRDCORE - VOLTNOI - JUNG AN TAGEN  
+ RAINER KOHLBERGER - AHO SSAN - CLAIRE ROUSAY  
XATO - ARSHIA HAQ + YARA MEKAWEI - SOFIA JERNBERG**

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΥΨΕΛΗΣ - GAGARIN 205 - ΣΤΕΓΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΩΝΑΣΗ

**21-23.04.23**

# Ο πολίτης απαιτεί μεταρρυθμίσεις

Του ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΑΣΤΑΝΑ

Είναι λογικό να επιζητεί ο Κ. Μητσοτάκης την αυτοδυναμία. Πρώτον, διότι δεν υπάρχει αυτήν την εποχή άλλο κόμμα με το οποίο θα μπορούσε να συγκυβερνήσει έστω και για έναν χρόνο. Δηλαδή, ούτε να συνεννοηθεί στοιχειωδώς. Δεύτερον, διότι θέλει να έχει την ευχέρεια της παραγωγής και εφαρμογής της δικής του πολιτικής. Και τρίτο, αλλά όχι τελευταίο, διότι κάθε κόμμα εξουσίας θέλει να νέμεται αποκλειστικά το κράτος με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Αλλά και οι περισσότεροι πολίτες που θα ψηφίσουν ΝΔ και τις δύο Κυριακές, αυτοδύναμη τη θέλουν. Υπάρχει όμως και μια ικανή μερίδα ψηφοφόρων που ψηφίζουν Κ. Μητσοτάκη για να κάνει μεταρρυθμίσεις. Αυτές που δεν έκανε ή έκανε ανεπιτυχώς ή άφησε ημιτελείς στην πρώτη τετραετία. Ευτυχώς υπάρχει κι κόσμος που δεν τον ψηφίζει για να δει τα παιδιά του μετακλητούς, ούτε για λόγους ιδεολογικούς, ούτε από «συριζοφοβία», ούτε υπό την απειλή της αστάθειας. Τον ψηφίζει για να κάνει μεταρρυθμίσεις. Και αυτός ο κόσμος είναι ο πιο αυστηρός κριτής του.

1.

**Μεταφορές.** Σίγουρα είναι πολύ σημαντικό να κάνεις από το σπίτι σου μια εξουσιοδότηση ή να βγάζεις ένα πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης. Αλλά υπάρχουν και αυτοί που εργάζονται ή σπουδάζουν και όταν πρέπει να μετακινηθούν απαιτούν ελκυστικά μέσα μαζικής μεταφοράς. Απαιτούν μεταφορές βιώσιμης κινητικότητας και ασφάλειας. Και δεν τις έχουν. Οι δημόσιες συγκοινωνίες είναι οργανωτικά και θεσμικά πολύ πίσω από τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Και το τραγικό έγκλημα στα Τέμπη ανέδειξε με τον πιο σκληρό τρόπο αυτήν την καθυστέρηση. Και μόνο το γεγονός ότι ένας σταθμάρχης μπορούσε είτε από λάθος είτε από «λάθος», να φέρει δύο τρένα σε μετωπική σύγκρουση με δεκάδες νεκρούς αρκεί για να πούμε ότι δεν έχουμε ασφαλείς συγκοινωνίες. Περιμένουμε την απάντηση. Εμπράκτως. Η παραιτήση του υπουργού δεν αρκεί. Η αξία της είναι απειροστά μικρή μπροστά στο μέγεθος της απώλειας.

**2. Τοπική αυτοδιοίκηση.** Ο κάθε πολίτης θα έχει και μια προσωπική ιστορία αδιαφορίας των τοπικών δημοτικών αρχών σε κάποιο πρόβλημά του. Ειδικά στις μεγάλες πολυάνθρωπες πόλεις. Πληρώνει όμως δημοτικά τέλη και απαιτεί τουλάχιστον σεβασμό, καθαριότητα και ασφάλεια τα οποία δεν απολαμβάνει. Και δεν γράφω μόνο για τις περιπτώσεις έντονων καιρικών φαινομένων αλλά και για τις απλές καθημερινές καταστάσεις. Για την αποκομιδή των απορριμμάτων, για την ευταξία των δημόσιων χώρων, για τη συντήρηση του πρασίνου, για την κατάσταση του οδοστρώματος και των πεζοδρομίων, για το κυκλοφοριακό στο κέντρο των πόλεων, για την πλημμυρίδα των τραπεζοκαθισμάτων, για την ασφάλεια των σχολικών εγκαταστάσεων, για το φωτισμό των γειτονιών και μύρια άλλα τόσα στα οποία οι δήμοι μας υστερούν δραματικά. Το γεγονός ότι οι δημοτικές συντεχνίες κυβερνούν τους δήμους και οι εκλεγμένοι άρχοντες συχνά κοιτάζουν αλλού και σφυρίζουν αδιάφορα δεν είναι υπόθεση του πολίτη αλλά του κράτους. Και εδώ περιμένουμε απαντήσεις. Εμπράκτως βεβαίως.

**3. Παιδεία.** Και στο πεδίο αυτό έγιναν σημαντικές προσπάθειες, πλην όμως το αποτέλεσμα

δεν ικανοποιεί κανέναν. Ως εκπαιδευτικός γνωρίζω τον κυρίαρχο ρόλο του διευθυντή ενός σχολείου στη λειτουργία του. Όμως η κυβέρνηση αυτή, στα 4 χρόνια που πέρασαν, δεν κατάφερε να επιλέξει νέους διευθυντές σχολείων με αδιάβλητες διαδικασίες. Να περάσει τους υποψηφίους από ένα «εξάμηνο ειδικό σχολείο», να τους αξιολογήσει, να τους κατατάξει σε μια λίστα και να τους διορίσει. Όπως δηλαδή γίνεται σε πολλές χώρες της Ευρώπης. Δεν κατάφερε επίσης να προχωρήσει την ατομική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, παρόλο που το ιεραρχούσε ως σημαντικό για τη μεταρρύθμιση της βασικής εκπαίδευσης. Η δε αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων κατέληξε σε μια στείρα γραφειοκρατική διαδικασία όπως και ήταν αναμενόμενο για τους εντός των τειχών. Τέλος, και μόνο το γεγονός ότι η πρυτανεία του ΕΚΠΑ ήταν μέχρι χτες κατειλημμένη επί 18 ημέρες, ή ότι η φοιτητική εστία του ΕΜΠ ήταν προσφάτως άντρο ληστών, αρκούν για να πούμε ότι όλη η προσπάθεια διοικητικής μεταρρύθμισης των ΑΕΙ απέτυχε. Για όσους γνωρίζουν τα πράγματα, η κατάργηση του ασύλου της ανομίας δεν αρκούσε. Και εδώ περιμένουμε μια μεταρρύθμιση της μεταρρύθμισης.

**4. Υγεία.** Φυσικά και η πανδημία ταλαιπώρησε σκληρά όχι μόνο τους πολίτες αλλά και το δημόσιο σύστημα Υγείας. Φυσικά και έγιναν τιτάνιες προσπάθειες από το διοικητικό και νοσηλευτικό προσωπικό. Φυσικά και ο εμβολιασμός των πολιτών λειτούργησε άψογα. Χάσαμε όμως πολλούς ανθρώπους στα περιφερειακά νοσοκομεία, πολλοί από τους οποίους θα ζούσαν αν είχαν την τύχη να κατοικούν στις 3-4 μεγάλες πόλεις. Και αυτό είναι άδικο. Οι κάτοικοι της επαρχίας δεν είναι ευχαριστημένοι από τις δημόσιες ιατρικές υπηρεσίες και το ξέρετε. Εκ του αποτελέσματος, το περιφερειακό νοσοκομειακό σύστημα θέλει αναμόρφωση. Ευθύνονται οι κακοί διευθυντές που επιλέχθηκαν αναξιοκρατικά; Οι ελλείψεις ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού και υλικοτεχνικής υποδομής; Η μήπως φταίει το γεγονός ότι έχει άλλο αντίκτυπο να πεθαίνεις στην Αθήνα και άλλο στην επαρχία; Αλλά και οι εφημερίες των μεγάλων νοσοκομείων, τουλάχιστον της πρωτεύουσας, αποκαλύπτουν καταστάσεις που δεν τιμούν μια χώρα της ΕΕ. Φυσικά και η πολιτική ηγεσία γνωρίζει τις αιτίες, έστω κι αν σιωπά. Οι πολίτες πληρώνουν φόρους και απαιτούν δημόσια υγεία επιπέδου. Και βέβαια χωρίς να βάζουν το χέρι στην τσέπη, αν και με αυτό έχουν όλοι συμβιβαστεί. Και εδώ περιμένουμε απαντήσεις. Εμπράκτως. Και να μην το ξεχάσω, τα επαγγελματικά των ιατρών που είναι τα μόνα για τα οποία γίνεται διαρκώς διάλογος, δεν απασχολούν τους πολίτες!

**5. Οικονομία.** Το 2022 η ανάπτυξη επιταχύνθηκε και καλύφθηκε μέγα μέρος των απωλειών της περιόδου του κορωνοϊού. Και οι παραγωγικές επενδύσεις αυξάνονται όπως και οι εξαγωγές αν και λιγότερο από τις εισαγωγές, με επιδείνωση του εξωτερικού ισοζυγίου. Ωστόσο, το ΑΕΠ της χώρας παραμένει ακόμα 21% χαμηλότερο από ό,τι το 2007 και το δεύτερο τρίμηνο του 2022 οι ονομαστικοί μισθοί αυξήθηκαν κατά 0,8% ενώ ο πληθωρισμός κατά 10,4% (σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2021). Και η απασχόληση

αυξήθηκε χωρίς να ξεπεράσει τα προ κρίσης επίπεδα. Εντούτοις, ο πληθωρισμός είναι ψηλά και οι μισθοί χαμηλά, πράγμα που μαρτυρά τη λεγόμενη φθηνή ανάπτυξη που ως γνωστό είναι και αντιπαραγωγική κατά πως λένε οι ειδικοί. Πολλοί τα βγάζουν δύσκολα.

Η απελευθέρωση των δυνάμεων της αγοράς δεν αρκεί για την πολυπόθητη ανάκαμψη, χρειαζόμαστε και εδώ βαθιές μεταρρυθμίσεις. Και δικαιότερο φορολογικό σύστημα και αναβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων που παράγουμε, και ανεύρεση νέων αγορών. Αλλά και ισχυρές επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό με ιδιαίτερο βάρος στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση των νέων. Η κατάσταση των δημόσιων ΙΕΚ και κυρίως των ΕΠΑΛ πρέπει να βελτιωθεί δραστικά και φυσικά κάτι τέτοιο δεν μπορεί να αφεθεί στις συντεχνίες. Ή σε μέτερους «απόστρατους» που κάνουν τους κουμανταδόρους. Πρέπει να δοθούν ιδιαίτερα κίνητρα που θα προσελκύουν τον νέο κόσμο να επιλέξει την εκπαίδευση αυτή που οδηγεί άμεσα στην αγορά εργασίας αλλά και να βρεθούν μηχανισμοί συνεχούς αναβάθμισης των δεξιοτήτων εργαζομένων και ανέργων. Ρωτήστε και τους Ιρλανδούς. Τα νέα παιδιά δεν θέλουν επιδόματα. Θέλουν να δουν το έμπρακτο ενδιαφέρον της πολιτείας για την κοινωνική και εργασιακή τους ανέλιξη.

**6. Μεταναστευτικό.** Φυσικά και χρειαζόμαστε την επέκταση του φράκτου στον Έβρο, διότι κανείς δεν μπορεί να μπαίνει και να βγαίνει ανεξέλεγκτα από τη χώρα. Ειδικά σε αυτούς τους πονηρούς καιρούς. Και η παράνομη μετανάστευση έχει πράγματι μειωθεί δραστικά. Αλλά η υπογεν-

νητικότητα κάνει θραύση και ως εκ τούτου χρειαζόμαστε εργατικά χέρια, δηλαδή οικονομικούς μετανάστες. Που θα εισέρχονται νόμιμα στη χώρα, θα ελέγχονται κανονικά και φυσικά θα έχουν όλα τα εργασιακά δικαιώματα που έχουν οι υπόλοιποι πολίτες, και κυρίως θα ζουν υπό ανθρώπινες συνθήκες. Γιατί αλήθεια αφήνουμε το μεταναστευτικό στους «δουλεμπόρους»; Γιατί να ντύνονται οι άνθρωποι στην προσπάθειά τους να μπουν στη χώρα; Γιατί να μην υπάρχει ένας επίσημος μηχανισμός επιλογής και εισόδου των οικονομικών

μεταναστών στις χώρες προέλευσης; Γιατί η δήθεν πονόψυχη αλλά πολιτισμένη ΕΕ αδιαφορεί; Και εδώ χρειαζόμαστε έμπρακτες απαντήσεις, αν και γνωρίζουμε την πολυπλόκαμη ισχύ των κυκλωμάτων διακίνησης ανθρώπων.

Διάλεξα να αναφερθώ σε 6 τομείς που απασχολούν τον πολίτη, που σε δύο μήνες θα κληθεί να ψηφίσει. Και που ως υποθέσουμε ότι θέλει αυτοδύναμη κυβέρνηση της ΝΔ με πρωθυπουργό τον Κυριάκο Μητσοτάκη. Και ανήκει στον κεντρικό χώρο και δεν ανήκει σε κανένα κόμμα ούτε περιμένει κάποιο προσωπικό όφελος. Και στους 6 αυτούς τομείς η σημερινή κυβέρνηση έχει να επιδείξει έργο, σε άλλους σημαντικό σε άλλους όχι, το οποίο δεν ήταν αρκετό ή ποιοτικό ώστε να μιλάμε για σοβαρές μεταρρυθμίσεις. Ο πολίτης όμως θέλει απαντήσεις. Θέλει να δει επιλογές που θα μεταμορφώνουν τη χώρα και θα κάνουν τη ζωή του συνολικά καλύτερη. Τα ημίμετρα τον έχουν κουράσει και όταν μιλά για αλλαγές εννοεί ριζικές ενάντια σε κάθε είδους συμφέροντα. Επικερματικά, συντεχνιακά, δημοσιοϋπαλληλικά. Στο φινάλε, τόσα χρόνια βάζει πλάτη, καιρός είναι να δει και κάποια ανταπόδοση. Δηλαδή δεν την περιμένει απλώς, την απαιτεί. **Α**

Ο ΠΟΛΙΤΗΣ ΘΕΛΕΙ  
ΝΑ ΔΕΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ  
ΠΟΥ ΘΑ  
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ  
ΤΗ ΧΩΡΑ ΚΑΙ  
ΘΑ ΚΑΝΟΥΝ ΤΗ ΖΩΗ  
ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΑ  
ΚΑΛΥΤΕΡΗ

# Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ ΚΑΙ ΤΟ CHAT GTP

Του ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΜΒΑΚΑ

**Ο Ρολάντ Μπάρτ το 1967 έγραφε: «Ο αναγνώστης είναι ο χώρος ακριβώς όπου εγγράφονται, χωρίς καμία τους να χάνεται, όλες οι αναφορές από τις οποίες είναι φτιαγμένη η γραφή. Η ενότιπτα του κειμένου δεν βρίσκεται στην προέλευσή του αλλά στον προορισμό του, όμως αυτός ο προορισμός δεν μπορεί να είναι προσωπικός. Ο αναγνώστης είναι ένας άνθρωπος χωρίς ιστορία, χωρίς βιογραφία, χωρίς ψυχολογία. Είναι μόνο αυτός ο κάποιος ο οποίος κρατά συναθροισμένα στο ίδιο πεδίο όλα τα ίχνη από τα οποία έχει συγκροτηθεί το γραπτό».**

Το κλασικό κείμενο του διάσημου Γάλλου στοχαστή για τον «θάνατο του συγγραφέα» μιλάει προφητικά μεταξύ άλλων και για την περίπτωση του ChatGTP και την εμπλοκή της τεχνητής νοημοσύνης στη συγγραφική δραστηριότητα. Όλα όσα περιγράφει ο Μπάρτ αποτέλεσαν τη διαπίστωση μιας τεράστιας αλλαγής στον τρόπο που κατανοείται η πολιτισμική δημιουργία και κατανάλωση σε κάθε της μορφή στη δεκαετία του '60. Αυτός ο τρόπος κατανόησης ήρθε σε μια εποχή που όλα μπαίνανε σε αμφισβήτηση και κυρίως οι μεγάλοι θεσμοί της νεωτερικότητας: επιστήμη, εκπαίδευση, κράτος, πυρηνική οικογένεια κ.ά. Ήταν η αυγή της μετανεωτερικής συνθήκης που επισημειώθηκε ακόμη περισσότερο με την τεχνολογική πρόοδο και τη ραγδαία μεταμόρφωση του κόσμου με την ψηφιακή επανάσταση.

Όλα εκείνα που εδώ και μερικές δεκαετίες φάνταζαν μια πολύ θετική εξέλιξη προς τον κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό εκδημοκρατισμό, προς μια ανοιχτότητα και σχετικότητα των νοημάτων, προς μια συνεχή συνδεσιμότητα και αλληλεξάρτηση ατόμων και ομάδων, προς μια οριστική ρήξη με τη λογική της παρθενογένεσης ή της ακλόνητης αυθεντίας, σήμερα μας οδηγούν σε μια άλλη πραγματικότητα. Μια πραγματικότητα όχι μόνο με πάρα πολλές δυνατότητες και εκδοχές αλλά και γεμάτη χάος και ανασφάλεια, γεμάτη καχυποψία και διαιρέση, γεμάτη εικονικότητα και αληθοφάνεια.

Η εφαρμογή του ChatGTP δεν κάνει κάτι εντελώς καινούργιο. Έρχεται απλά να προεκτείνει ακόμη περισσότερο τις συνέπειες της μετα-αληθινής δημόσιας



σφαιράς που έχει αναπτυχθεί εδώ και πολύ καιρό. Έρχεται να εξελίξει και να κεφαλαιοποιήσει πρακτικές που ήδη υπήρχαν, απλά τους δίνει μια εντυπωσιακή απλότητα, μεγαλύτερο αυτοματισμό και μεγαλύτερη ίσως αποτελεσματικότητα.

Όσοι διδάσκουμε στα πανεπιστήμια, έχουμε τύχει εδώ και χρόνια «θύματα» ανάγνωσης εργασιών που ξεπατικώνονται από τη Wikipedia ή προκύπτουν από ένα απλό γκουγκλάρισμα άλλοτε με άστοχες άλλοτε με ενδιαφέρουσες και ευφάνταστες επιλογές σύνθεσης. Γι' αυτόν τον λόγο, άλλωστε, έχουν αναπτυχθεί εργαλεία επιστημονικής «αντικατασκοπείας» και επαλήθευσης της αυθεντικότητας των επιστημονικών εργασιών, εδώ και αρκετά χρόνια.

Η τεχνητή νοημοσύνη έρχεται να βάλει σε μια πιο ευέλικτη και άμεση εφαρμογή όλες τις μορφές πειρατείας της γνώσης και πληροφορίας που έχουν αναπτυχθεί την εποχή του διαδικτύου. Δεν είναι πρώτη φορά που συμβαίνει αυτό. Ούτε είναι αναγκαστικά μια αρνητική εξέλιξη κάτι τέτοιο. Το ίδιο το Netflix, για παράδειγμα, σαν πλατφόρμα ήρθε να αξιοποιήσει και να επεκτείνει πειρατικές πρακτικές που είχαν πριν από αυτό αναπτυχθεί στην κατανάλωση οπτικοακουστικών προϊόντων μέσω διαδικτύου. Πλατφόρμες διαμοιράσματος αρχείων που λειτουργούσαν σε μια γκρι περιοχή μεταξύ παράνομου και νόμιμου streaming και filesharing και

δεν ξέρει να μαθαίνει, να επιλέγει, να συνθέτει, να παραφράζει, αλλά μόνο να υποκλέπτει, αφού ουσιαστικά ποτέ δεν αποδίδεται στην πηγή η μνεία και η αξία που της αρμόζει.

Από την παντοδυναμία του δημιουργού-συγγραφέα περνάμε στην παντοδυναμία του χρήστη-αντιγραφέα. Για να ξαναγυρίσουμε στο κείμενο του Μπαρτ για τον θάνατο του συγγραφέα, ίσως θα έπρεπε σήμερα να αναγγείλουμε έναν άλλο συμβολικό θάνατο. Αυτόν του αναγνώστη. Διότι ο αναγνώστης με αυτά τα τεχνολογικά εργαλεία εκκωρεί τη δυνατότητα και το δικαίωμα να είναι αυτός που «κρατά συναθροισμένα στο ίδιο πεδίο όλα τα ίχνη από τα οποία έχει συγκροτηθεί το γραπτό» σε ένα υπερβατικό σύννεφο, σε έναν άγραφο και αόρατο παντογνώστη, σε ένα αυτόματο θεό.

Εξαιτίας της ίδιας της φύσης της νέας τεχνολογίας, όσο και εξαιτίας ενός άρρητου αλλά μαζικού αιτήματος για περισσότερη ευκολία, ταχύτητα, συσώρευση πληροφοριών, πτυχίων, δεξιοτήτων, απολαύσεων και όχι για την επλεκτική αξιοποίησή τους, κλονίζεται το θεμελιώδες στοιχείο κάθε κοινωνικού δεσμού. Η αξιοπιστία. Το καθεστώς μετααλήθειας που λίγο πολύ έχει εισέλθει σε όλες τις εκδοχές του δημόσιου λόγου, έχει επιφέρει μια σχεδόν ανθρωπολογική τάξη αλλαγής. Την απροθυμία ή την αδυναμία να ελεγχθεί η αξιοπιστία του πομπού, του διαμεσολαβητή και τε-

λικά του παραλήπτη. Εφόσον έχουμε την πληροφορία εύκολα, συνθετικά, γρήγορα, εύληπτα, τότε δεν υπάρχει λόγος να την επαληθεύσουμε, ακόμη περισσότερο δεν υπάρχει λόγος να την αναζητήσουμε ή να την ανασυνθέσουμε με τη δική μας κρίση.

Η εποχή της διακινδύνευσης στην οποία έχουμε εισέλθει τις τελευταίες δεκαετίες με τεχνολογικούς και όχι μόνο τρόπους θέτει σε απειλή την ίδια μας την υπόσταση ως αναγνωστών, ικανών να κατανοήσουν και να παρανοήσουν το περιεχόμενο. Είτε στις ε-

ντυπωσιακές δυνατότητες της τεχνολογικής νοημοσύνης είτε στις λογοκριτικές πρακτικές που θέλουν να αλλοιώσουν το περιεχόμενο των βιβλίων της Αγκάθα Κρίστι μέσα από τα στερεότυπα της πολιτικής ορθότητας του καιρού μας, ο κίνδυνος είναι ο ίδιος. Η ταυτόχρονη ακύρωση του αναγνώστη και του συγγραφέα, η ταυτόχρονη επιβεβαίωση ότι και οι δύο είναι μειωμένης ικανότητας πόλοι να συνθέσουν και να ανασυνθέσουν πληροφορίες, γνώσεις, συναισθήματα, εμπειρίες. Το γνωστό μεγάλο διακύβημα των καιρών μας, τότε παρεμβαίνουμε, τότε ελέγχουμε, τότε απαγορεύουμε, τότε αξιολογούμε για να διαφυλάξουμε τον πυρήνα της φιλελεύθερης δημοκρατίας, επανέρχεται σε νέες συσκευασίες και με νέες αφορμές. **A**

**Η ΤΕΧΝΗΤΗ  
ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ  
ΕΡΧΕΤΑΙ ΝΑ  
ΒΑΛΕΙ ΣΕ ΜΙΑ  
ΠΙΟ ΕΥΕΛΙΚΤΗ  
ΚΑΙ ΑΜΕΣΗ  
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΛΕΣ  
ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ  
ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ  
ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ**

**Το πρόβλημα με το ChatGTP** δεν είναι ότι αντιγράφει, δεν είναι ότι συνθέτει και επεξεργάζεται άπειρες πληροφορίες προσφέροντάς τες στον χρήστη του με μεγάλη ευκολία, δεν είναι καν ότι μπορεί να είναι σε μεγάλο βαθμό παραπλανητικό το περιεχόμενο που παράγει, ούτε ότι μπορεί να δώσει ποιητικά κολάζ. Το πρόβλημα που επιτείνει είναι ότι αποκρύπτει όλο και περισσότερο τον βαθμό αντιγραφής. Δίνει στον αναγνώστη-χρήστη του την αίσθηση μιας εκοινωνικής και προσωρινής παντογνωσίας. Εργαλειοποιεί τη μετανεωτερική συνθήκη της πανταχού διακειμενικότητας και υπερκειμενικότητας και συγκροτεί μια ταυτότητα για έναν χρήστη που

# ΣΕ ΕΚΟΨΕ Η ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

**«Σε έκοψε η Κεραμέως»: η καθουσαστική φράση του κ. Τσίπρα σε δήθεν υποψήφιο που δεν πέρασε στις πανελλήνιες εξετάσεις, συμπυκνώνει την ιδεολογία μας — τη διεστραμμένη ιδεολογία που μας κάνει ανεπρόκοπους. Παρότι, όπως μαθαίνω, ο διάλογος με τον νεαρό ήταν στημένος — αν κατάλαβα καλά, πρόκειται για μέλος της νεολαίας του ΣΥΡΙΖΑ που λαμβάνει μέρος σε παρόμοια σκετς του κόμματος (υπέροχη νεανική ζωή!) — η απόδοση της σχολικής αποτυχίας στο Υπουργείο Παιδείας δεν είναι απλώς μια ακόμα εξυπνακίστικη ατάκα του κ. Τσίπρα.**

**Ε**κφράζει όσα πρεσβεύει ο ΣΥΡΙΖΑ, όσα προπαγανδίζει στη νεολαία κι όσα πολλοί Έλληνες θεωρούν ενάρετη στάση ζωής. Το πρώτο είναι η πολιτικοποίηση των πάντων, ένα τοπικό φαινόμενο που καταδεικνύει καθυστέρηση· πεισματική καθυστέρηση: στην Ελλάδα, όπως στη Μέση Ανατολή, πολιτικοποιούνται ακόμα και τα καιρικά φαινόμενα· οι εξετάσεις στα ΑΕΙ δεν θα μπορούσαν να εξαιρεούνται. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται ως θετικές μορφές συμπεριφοράς η ανευθυνότητα, η ήσων προσπάθεια, η αγανάκτηση κατά των εκλεγμένων για προσωπικά προβλήματα, η άγνοια για το πώς λειτουργούν οι θεσμοί και για το πώς εφαρμόζονται οι νόμοι. Εκτός του ότι ο ΣΥΡΙΖΑ κολακεύει και εργαλειοποιεί τους νέους, βλάπτει, ανεπανόρθωτα ίσως, ολόκληρες γενιές διαμορφώνοντας κακούς πολίτες που δεν αναλαμβάνουν την ευθύνη του εαυτού τους, που τα θέλουν όλα έτοιμα και που αποτυγχάνουν ξανά και ξανά στις αναπόφευκτες δοκιμασίες.

**Το ζήτημα της προσωπικής ευθύνης** κατέχει κεντρική στο κοινωνικό μας υποσυνείδητο: η τάση μας για νηπιοπρέπεια έχει επισημανθεί άπειρες φορές, όμως είναι τέτοιες οι αντίρροπες δυνάμεις ώστε τίποτα δεν αλλάζει. Η ευθύνη μεταβιβάζεται συστηματικά στους άλλους αρχίζοντας από το σχολείο («κυρία, δεν φταίω εγώ, φταίει ο πισινός μου») και φτάνοντας στην πολιτική («για όλα φταίει ο ξένοι» κτλ.). Αυτή η μη ανάληψη ευθύνης σχετίζεται με την απόρριψη της ατομικότητας και με την απαξίωση της «επιτυχίας», η οποία, με τη σειρά της, αποδίδεται στην τύχη, στις κομπίνες, στις υψηλές γνωριμίες, ακόμα και στις σεξουαλικές χάρες· ποτέ στην αξία και την προσπάθεια του κάθε ανθρώπου. Έτσι, η αποτυχία γίνεται το εισιτήριο για την αριστερά η οποία κολακεύει όσους δεν επενδύουν κόπο στο σχολείο, στην εργασία και στις ανθρώπινες σχέσεις παρηγορώντας τους με φτηνές φιλοσοφίες περί beautiful losers, και, βεβαίως, με την ενοχοποίηση των αντιλαϊκών κυβερνήσεων και του καπιταλιστικού συστήματος. Άτιμη κοινωνία, άλλους τους ανεβάζεις κι άλλους τους κατεβάζεις. Στον σοσιαλισμό δεν θα σκωνόμαστε ποτέ από τον καναπέ: θα είμαστε αραχτοί, αλλά όχι νωθροί και άβουλοι σαν τον Ομπλόμοφ· άλλωστε, ας μην ξεχνάμε, ο Ομπλόμοφ είναι «γαιοχτήμονας», δεν είναι παιδί του λαού.

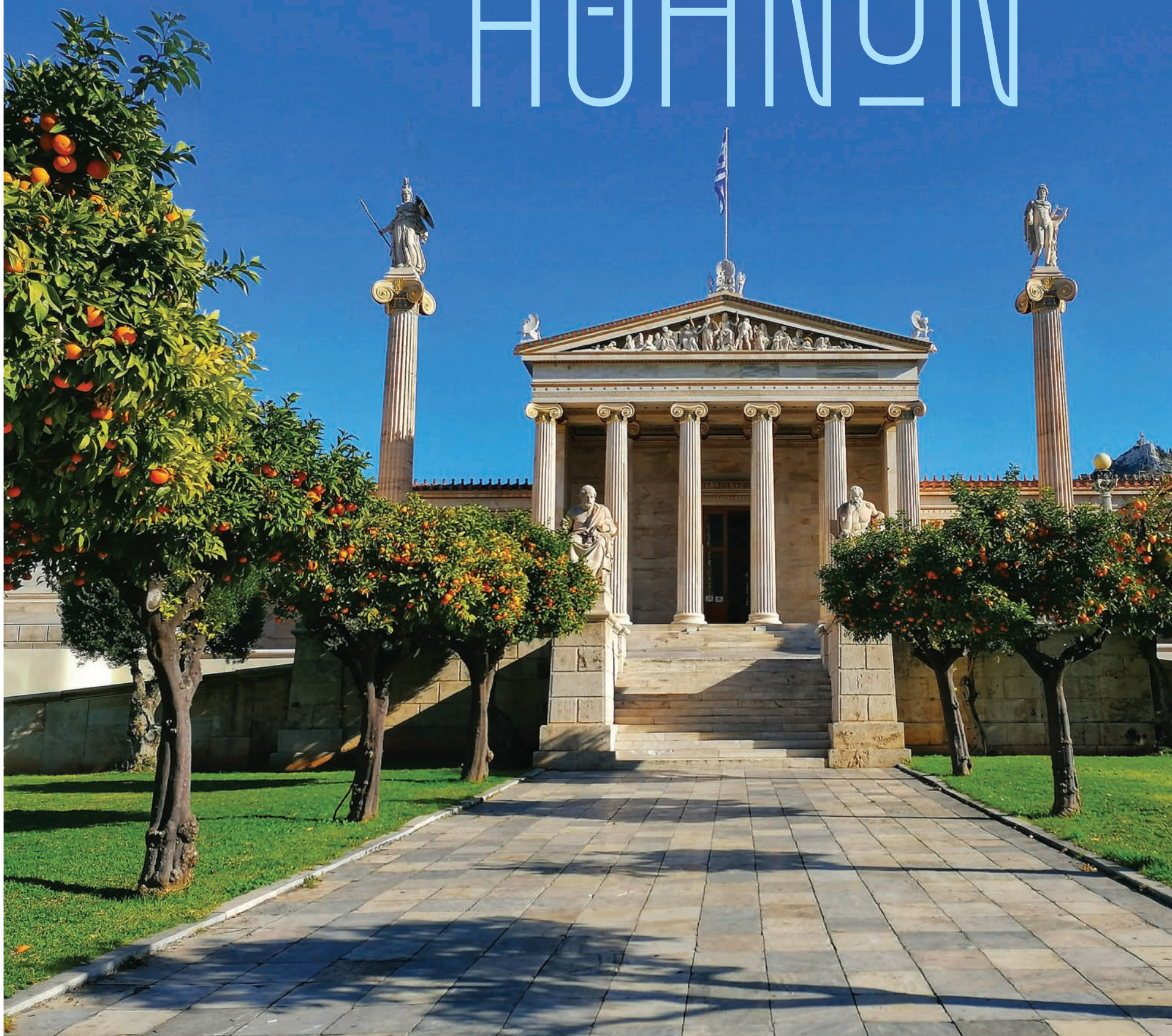
**Κάποτε στον χώρο της αριστεράς** υπήρχαν αρκετοί μορφωμένοι άνθρωποι ώστε η αριστερά να αλώσει το κοινωνικό εποικοδόμημα. Σήμερα, εφόσον αυτή η διαδικασία έχει επιτευχθεί, η μόρφωση δεν εκτιμάται πλέον. Όταν εκθειάζουμε το τελευταίο θρανίο και τη γαλαρία, τότε οι νέοι — «τα παιδιά μας» — παρότι τους χειροκροτούμε όταν ερωτοτροπούν με το κοινωνικό περιθώριο, στην πραγματικότητα παραμένουν μαμόθρεφτα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση φταίει η βάση εισαγωγής, η οποία, αν και τόσο χαμηλή ώστε ευτελίζει τις εξετάσεις, θα έπρεπε να μηδενιστεί· να μπαίνουν δηλαδή στα ΑΕΙ όλοι, ανεξαρτήτως αν έχουν κάποια κλίση, έφεση και διάθεση. Ομοίως σκέφτονται πολλοί γονείς οι οποίοι δεν αναρωτιούνται για την επάρκεια της προετοιμασίας των παιδιών τους στις εξετάσεις: το παιδί-θεός χάνει για μια στιγμή την παντοδυναμία του και σκοντάφτει στη μικροψυχία της κ. Κεραμέως. **A**

**Η ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ  
ΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ  
ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΤΟΠΙΚΟ  
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ  
ΠΟΥ ΚΑΤΑΔΕΙΚΝΥΕΙ  
ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ**

# ΑΚΑΔΗΜΙΑ

*Το αριστούργημα της Αθήνας*

# ΑΘΗΝΩΝ



## ΤΟ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣ ΜΕΓΑΡΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟ ΓΛΥΠΤΙΚΟ ΔΙΑΚΟΣΜΟ, ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΤΡΙΛΟΓΙΑΣ, ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΤΟ ΚΟΡΥΦΑΙΟ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΠΟΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ. ΣΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΑΥΤΟ ΣΤΗΡΙΧΘΗΚΕ ΑΡΓΟΤΕΡΑ ΤΟ ΚΟΣΜΗΜΑ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ, ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ.

Της ΕΛΕΝΑΣ ΝΤΑΚΟΥΛΑ

**Η** ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΟ 1856, όταν ο εγκατεστημένος στην Αυστροουγγαρία πλούσιος Βορειοηπειρώτης **Σίμων Σίνας** προσφέρθηκε να κάνει μία μεγάλη δωρεά στην Ελλάδα, με σκοπό την ανέγερση κτιρίου στο οποίο θα στεγαζόταν η «Ακαδημία». Η σύλληψη της ιδέας ανάγεται στα πρώτα επαναστατικά χρόνια (1824), ως επιθυμία λογίων και αγωνιστών να συνδεθεί η εθνική ανεξαρτησία με το λαμπρό παρελθόν της Ελλάδος, καθώς επίσης και την ανάπτυξη της παιδείας. Η επωνυμία της απηχεί στην Ακαδημία του Πλάτωνα.

**Οι μακρόχρονες, άοκνες προσπάθειες** και οι ενέργειες γνωστών προσωπικοτήτων (αντιβασιλέα Μάουρερ, Αλέξανδρου Ραγκαβή, Παναγιώτη Σούτσου κ.ά.) δεν τελεσφόρησαν παρά έναν αιώνα μετά. Καθοριστικό ρόλο έπαιξε η δέσμευση που ανέλαβε ο Ελεθέριος Βενιζέλος στη Συνδιάσκεψη της Ειρήνης στο Παρίσι (1919), για την ίδρυση ελληνικής Ακαδημίας, προκειμένου να μην αποκλειστεί η Ελλάδα από τη Διεθνή Ένωση Ακαδημιών, εξασφαλίζοντας έτσι το δικαίωμα συμμετοχής στις εργασίες.

**Η τότε έκρυθμη πολιτική κατάσταση** και η Μικρασιατική Καταστροφή που ακολούθησε ανέστειλαν εκ νέου την ίδρυσή της Ακαδημίας η οποία τελικά πραγματοποιήθηκε μερικά χρόνια αργότερα, όταν ο Δημήτριος Αιγινίτης, ως υπουργός Παιδείας της κυβέρνησης Θεόδωρου Πάγκαλου, προκάλεσε τη Συντακτική Απόφαση της 18ης Μαρτίου 1926 με την οποία ιδρύθηκε η Ακαδημία των Επιστημών, των Γραμμάτων και των Καλών Τεχνών. Με την ίδια απόφαση διορίστηκαν και τα πρώτα μέλη της, τα οποία ήταν διακεκριμένοι εκπρόσωποι της επιστήμης και της πνευματικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας της εποχής, ενώ πρώτος πρόεδρος της ήταν ο Φωκίων Νέγρης.

**Το Μέγαρο της Ακαδημίας** σχεδιάστηκε από τον Δανό αρχιτέκτονα Θεόφιλο Χάνσεν, με έμπνευση από την κλασική αρχιτεκτονική του 5ου αι. π.Χ. και συγκεκριμένα του Ερεχθείου. Θεμελιώθηκε με πανηγυρική τελετή στις 2 Αυγούστου 1859, παρουσία του βασιλιά Όθωνα και της βασίλισσας Αμαλίας, μελών της κυβερνήσεως και της Ιεράς Συνόδου, σε οικοπέδο που παραχωρήθηκε από τη Μονή Πετράκη.

**Οι οικοδομικές εργασίες σταμάτησαν** μετά την έξωση του Όθωνα, το 1864, και συνεχίστηκαν τέσσερα χρόνια αργότερα. Μετά τον θάνατο του Σ. Σίνα (1876), η σύζυγός του, Ιφιγένεια, επωμίστηκε την ευθύνη για την αποπεράτωση του κτιρίου, ενώ την επίβλεψη των έργων είχε αναλάβει, κατόπιν πρόσκλησης του Χάνσεν, ο μαθητής του Ερνέστος Τσίλλερ (1837-1923). Η επί τούτου έλευση του νεαρού τότε αρχιτέκτονα και η περαιτέρω παραμονή του στην Ελλάδα, συνέβαλαν καθοριστικά στη διαμόρφωση της αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας του ελληνικού αστικού τοπίου των τελών του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα.

Το εσωτερικό του νεοκλασικού Μεγάρου, ολοκληρώθηκε το 1885 με συνολικό κόστος ανέγερσης 3.000.000 δρχ. και στις 16 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, έγιναν πανηγυρικά τα

εγκαίνια και άνοιξαν οι πόρτες για το κοινό. Η δε Ιφιγένεια Σίνα πρόσφερε, διά μέσου του Τσίλλερ, στον πρωθυπουργό Θεόδωρο Δεληγιάννη, τα κλειδιά του κτιρίου μαζί με προικοδότηση 800.000 δρχ. Ο πρωθυπουργός αρνήθηκε τη δωρεά σκεπτόμενος ότι, μόλις εξαντλούνταν αυτό το ποσό, η λειτουργία του ιδρύματος θα ήταν δυσβάστακτη για τα τότε οικονομικά δεδομένα του ελληνικού κράτους.

**Τελικά, στις 20 Μαρτίου 1887** το Μέγαρο της Ακαδημίας παραδόθηκε με συμβολαιογραφική πράξη από τον Ε. Τσίλλερ στον τότε πρωθυπουργό, Χαρίλαο Τρικούπη. Όμως, η προικοδότηση είχε εξαφανιστεί, διότι στο μεταξύ ο τραπεζικός και εμπορικός οίκος Σίνα είχε πτωχεύσει.

**Το ιωνικού ρυθμού Μέγαρο**, με επένδυση από λευκό πεντελικό μάρμαρο σε πειραϊκή πέτρα, διακρίνεται για την εξαιρετική ποιότητα της κατασκευής του. Η κάτοψη του σχηματίζει το κεφαλαίο γράμμα Η. Αποτελείται από ένα κεντρικό τμήμα, σχεδιασμένο ως αμφιπρόστυλος ναός, ενώ οι διάταξη των δύο πτερύγων αριστερά και δεξιά θυμίζουν εκείνη των Προπυλαίων της Ακρόπολης.

**Εξωτερικά κοσμείται** με πλούσιο γλυπτικό διάκοσμο, με κύριο στοιχείο τη γλυπτική παράσταση του αετώματος της πρόσοψης που εικονίζει τη γέννηση της Αθηνάς, παραπέμποντας στον Παρθενώνα, έργο του γλύπτη Λεωνίδα Δρόση, σε σχέδιο του Αυστριακού ζωγράφου Καρλ Ραλ (1812-1865). Τα οκτώ μικρότερα αετώματα των πλαγιών πλευρών με γλυπτές παραστάσεις από τερακότα, με θέμα την Αθηνά που προσφέρει τις τέχνες και τις επιστήμες στους Αθηναίους, είναι έργα του Φραντς Μελίντσκι.

**Ακοίμητοι φρουροί** μπροστά από τον ναό του πνεύματος βρίσκονται οι καθιστοί ανδριάντες των φιλοσόφων Σωκράτης και Πλάτωνα. Στην είσοδο δύο κίονες ιωνικού ρυθμού, συνολικού ύψους 23,25μ., στηρίζουν δύο έργα του Λ. Δρόση, τα αγάλματα της Αθηνάς Προμάχου, ύψους 4,11μ. και του Απόλλωνα Κίθαρωδου, ύψους 3,71μ. Όπως διαβάζουμε στο βιβλίο «*Η Αθήνα που ζήσαμε*» του Κώστα Δημητριάδη: «...δεν είναι γνωστό ποίον ωραίο νέο της Αθηνάς είχε για πρότυπό του ο Δρόσης στο άγαλμα του Απόλλωνα. Για την Αθηνά όμως χρησιμοποίησε ως μοντέλο την καλλονή της Πολιτείας, την Αικατερίνη Πολυζών Σταμπολουπούλου...»

**Διασχίζοντας το Πρότυλο**, ο επισκέπτης εισέρχεται στον μεγάλο διάδρομο που συνδέει τις δύο πτέρυγες του Μεγάρου. Στο βάθος δεξιά, βρίσκεται η ανατολική αίθουσα με τα υπέροχα περίτεχνα φατνώματα οροφής. Εκεί στεγαζονται βιβλιοθήκες και συλλογές έργων τέχνης και πραγματοποιούνται επιστημονικά συνέδρια και εκθέσεις. Αριστερά του διαδρόμου ευρίσκονται τα γραφεία των ακαδημαϊκών αρχών και γραφεία υπηρεσιών της Ακαδημίας.

**Η Αίθουσα Ολομέλειας**, στην καρδιά του κτιρίου, το τέμνει κάθετα με τον όγκο της. Έχει σχήμα ορθογώνιο, στις μακρές πλευρές υψώνονται αμφιθεατρικά τρεις σειρές μαρμάρινων εδρών χωρητικότητας 400 ατόμων, με τις σφίγ-



*Η σύλληψη της ιδέας ανάγεται στα πρώτα επαναστατικά χρόνια (1824), ως επιθυμία λογίων και αγωνιστών να συνδεθεί η εθνική ανεξαρτησία με το λαμπρό παρελθόν της Ελλάδος, καθώς επίσης και την ανάπτυξη της παιδείας*





γες να διαμορφώνουν τα άκρα των εδράνων. Στη μέση βλέπουμε τα φορτητά ξύλινα έδρανα, όπου κάθονται οι ακαδημαϊκοί. Ο εσωτερικός ζωγραφικός διάκοσμος, ο οποίος εκτείνεται από τη δυτική πλευρά μέχρι και τη νότια, ξεπερνώντας σε μήκος τα 50 μέτρα, είναι δημιούργημα του καθηγητή ζωγραφικής στη Βιέννη Κρίστιαν Γκρίπενκερ (1839-1916), μαθητή του Καρλ Ραλ, και πραγματεύεται την τριλογία του Αισχύλου με τον μύθο του Τιτάνα Προμηθέα – του Προμηθέα Πυρφόρου, του Προμηθέα Δεσμώτη και του Προμηθέα Λυόμενου. Μέρος των δαπανών κάλυψε ο φιλότεχνος ευεργέτης της Ελλάδος και της Αυστρίας Νικόλαος Δούμπας (1830-1900).

**Όπως ακούσαμε από την κυρία Α. Σκουμπουρδμή:** «Ο Φιλικός και Πανεπιστημιακός καθηγητής Φίλιππος Ιωάννου (1803-1880) συνέβαλε στην επιλογή του συγκεκριμένου θέματος το οποίο σχετίζεται, έμμεσα, με τον βωμό που υπήρχε τα αρχαία χρόνια στην είσοδο της Ακαδημίας του Πλάτωνος, αφιερωμένο στον ευεργέτη των ανθρώπων Προμηθέα. Από το σημείο εκείνο άρχιζαν κάθε χρονιά οι αγώνες λαμπαδηδρομίας, τα Προμήθεια, που κατέληγαν στον Παρθενώνα».

Σε οκτώ παραστάσεις – με μνημειακό και ιδεαλιστικό χαρακτήρα και επιδράσεις από τον Μιχαήλ Άγγελο – απεικονίζεται αφηγηματικά η ιστορία του μυθολογικού ήρωα Προμηθέα, ο οποίος παρ' όλο που γνώριζε από την προφητεία της μητέρας του, Θέμιδος, τα δεινά που θα αντιμετώπιζε αφιψώνοντας τους θεούς, έκλεψε τη φωτιά και το φως από τον Ήλιο για να τα προσφέρει στους ανθρώπους ώστε να δημιουργήσουν πολιτισμό και να αποφύγουν τον αφανισμό, πληρώνοντας όμως για την πράξη του αυτή βαρύ τίμημα. Ο Δίας τον καταδίκασε σε αιώνια βασανιστήρια, μ' έναν αετό να κατατρώνει το συκώτι του – το οποίο το βράδυ ανανεωνόταν – μια φορά την ημέρα. Ο Ηρακλής τον απελευθέρωσε από τα δεσμά του και τον ανέβασε στον Ολυμπο, όπου η σύνοδος των θεών – Ολυμπίων, Χθονίων και Υποχθονίων – μαζεύτηκε να τον υποδεχθεί, όπως βλέπουμε στην παράσταση πάνω από την είσοδο στην αίθουσα. Τα δώρα του Προμηθέα συμβολίζουν το φως της γνώσης, τα γράμματα, τις τέχνες και τους αριθμούς που μέσω αυτών ο άνθρωπος γίνεται και ο ίδιος δημιουργός, κάτι που μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν αποκλειστική ιδιότητα των θεών.

**Όλες οι πλευρές της αίθουσας φέρουν,** μέχρι ένα ορισμένο σημείο, ορθομαρμάρινη στην οποία καταγράφονται οι ευεργέτες και οι δωρητές της Ακαδημίας. Σημειωτέον, στην αίθουσα δεν υπάρχει κανένα παράθυρο και ο φωτισμός αρχικά γινότανε μόνο από τη γυάλινη οροφή.

**Οι δύο πύλες,** εισόδου στην αίθουσα και εξόδου στον κήπο, πλαισιώνονται από δύο εκπληκτικούς κίονες ιωνικού ρυθμού, ως παραστάδες.

**Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί** ότι η Ακαδημία Αθηνών είναι το πρώτο κτίριο στην Ελλάδα και ένα από τα ελάχιστα του 19ου αιώνα, ο κήπος του οποίου έχει σχεδιαστεί ως συνέχεια του εσωτερικού, δημιουργώντας έτσι μια άμεση σχέση με την πόλη και παραπέμποντας συγχρόνως στα αρχαία χρόνια όπου συχνά η διδασκαλία μετά τον εσωτερικό χώρο, συνεχιζόταν στον εξωτερικό. Στο υπέρθυρο της εξόδου προς τον κήπο, ένα χαραγμένο με χρυσά γράμματα επιγράμμα του Φίλιππου Ιωάννου, αναφέρει σ' ελεύθερη μετάφραση: «Οι μούσες, σύντροφοι της ελευθερίας, οι ξενιτεμένες, περιπλανιόνταν χρόνια ατελείωτα στην ξένη γη. Τώρα που γύρισαν στην πολυπόθητη Ελλάδα μοιράζουν πάλι όμορφα δώρα στα παιδιά των Ελλήνων».

Ο Φίλιππος Ιωάννου (1800-1880) ήταν ονομαστή φυσιογνωμία των γραμμάτων και το 1836 η ελληνική κυβέρνηση του είχε αναθέσει να μεταβεί στο Ολδεμβούργο για να διδάξει την ελληνική γλώσσα στη δούκισσα Αμαλία, πριν τον γάμο της με τον Όθωνα. Υπήρξε Φιλικός, Αγωνιστής της Επανάστασης και αργότερα καθηγητής στο Πανεπιστήμιο των Αθηνών, καθώς και διδάσκαλος του Όθωνα στο Μόναχο, ενώ διετέλεσε αρκετές φορές κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του



Η οροφή με τα περίτεχνα φανώματα της ανατολικής πτέρυγας της Ακαδημίας



Λεπτομέρεια του ρολογιού, προσφορά του Παν. Αριστόφωνα



Ανδριάντας του Σ. Σίνα, έργο του Λεωνίδα Δρόση



Η σφίγγα στις απολήξεις των μαρμάρινων εδράνων



Αίθουσα Ομογένειας. Η Τιτανομαχία. Η προσπάθεια των Τιτάνων να καταλάβουν τον Ολυμπο και να εκτοπίσουν από την εξουσία τους θεούς. Παράσταση του στενού ανατολικού τοίχου, όπως φαίνεται από την είσοδο στην Αίθουσα.

Πανεπιστημίου Αθηνών.

**Στο βάθος της αίθουσας δεξιά,** δεσπόζει ένα καταπληκτικό ρολόι με μοναδικό μηχανισμό και αριθμούς από την ελληνική αλφάβητο, κορυφαίο οίκου του Παρισιού, το οποίο κατασκευάστηκε ειδικά για την Ακαδημία Αθηνών, σύμφωνα με τις υποδείξεις του αρχιτέκτονα Παναγιώτη Αριστόφωνα – το όνομα του οποίου έχει συνδεθεί άμεσα με τις προσπάθειές του για την ανακάλυψη της θέσης της Ακαδημίας Πλάτωνος και του Δημοσίου Σήματος. Όπως μας πληροφορεί η κυρία Α. Σκουμπουρδή, η μήτρα του ρολογιού καταστράφηκε μετά τη δημιουργία του, ώστε να μην κατασκευαστεί στο μέλλον άλλο όμοίό του.

**Στο υπόγειο του Μεγάρου της Ακαδημίας** βρίσκεται η Βιβλιοθήκη «Ιωάννης Συκουτρής» με τους 210.000 τίτλους βιβλίων και 3.000 τίτλους περιοδικών, η οποία ιδρύθηκε ταυτόχρονα με την Ακαδημία το 1926. Εκεί βρίσκονται σπάνια βιβλία ως και 500 χρόνων παλαιότητας. Στον τοίχο του αναγνωστηρίου είναι αναρτημένος ο παγκόσμιος χάρτης του διάσημου Άραβα χαρτογράφου του 12ου αιώνα Al-Idrisi, σχεδιασμένος με ανάποδο προσανατολισμό συγκριτικά με τους σημερινούς χάρτες – δηλαδή στην κορυφή του χάρτη είναι ο νότος και όχι ο βορράς.

**Τα έπιπλα της βιβλιοθήκης** της αίθουσας των Ακαδημαϊκών, του γραφείου του προέδρου, έχουν σχεδιαστεί από τον Ε. Τσίλλερ.

**Αν και το Μέγαρο της Ακαδημίας,** όπως ήδη αναφέρθηκε, είχε ολοκληρωθεί και παραδοθεί στο ελληνικό κράτος το 1887, χρειάστηκαν να περάσουν 39 χρόνια μέχρι την πανηγυρική εναρκτήρια συνεδρία της Ολομέλειας, στις 25 Μαρτίου του 1926. Στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα είχε μείνει ακρησιμοποίητο, με εξαίρεση τη στέγαση της συλλογής του Νομισματικού Μουσείου στην ανατολική πτέρυγα (1890-1940) και των Γενικών Αρχείων του Κράτους, το 1914.

**Η μεγάλη αυτή καθυστέρηση** λειτουργίας του θεσμού της Ακαδημίας είχε προκαλέσει διάφορα ειρωνικά σχόλια και πρώτου και καλύτερου του σατυρικού ποιητή Γεωργίου Σουρή:

*Αν δεν ακούεται φωνή μας στην Ακαδημία, αν μας 'σ' αυτή δεν έρχεται κανένας να διδάξει, ω! μη θαρρήσ πως έπεσε καμμιά επιδημία, ή πως μας έλειψαν σοφοί... πα! πα! θεός φυλάξοι! Εμείς για λούσο θέλουμε να ήναι 'στας Αθήνας, για λούσο μας την έκτισε κι' ο μακαρίτης Σίνας.*

*Αλλ' αν 'στ' Αναβρυτήριο ντελάλπδες φωνάξουν: «Ποιος Έλληνας θέλει να γενή Ακαδημαϊκός;» ω! τότε όλ' οι Έλληνες εμπρός σου θα πετάξουν, και εις τας έδρας πόλεμος θ' ανάψη φρονικός.*

**Εκτός όμως από ειρωνικά σχόλια,** η έλλειψη συντήρησης είχε προκαλέσει φθορές στο κτίριο, που περιγράφονται με ιδιαίτερο τρόπο από τον Γενικό Γραμματέα Σίμο Μενάρδου, όταν παρέλαβε το κτίριο από τον Διευθυντή των Γενικών Αρχείων του Κράτους Πάνη Βλαχογιάννη: «Ότε κατά πρώτον συνήλθαμεν ο κ. πρόεδρος [Φωκίων Νέγρης], οι δύο ποιηταί [Γεώργιος Δροσίνης, Κωστής Παλαμάς] και ο τότε πρύτανης [Σίμος Μενάρδος], κρατούντες αντίτυπα του Κανονισμού, δια να παραλάβωμεν παρά του κ. Υπουργού [Δημήτριος Αιγινίτης] το μαρμάρινον οικοδόμημα, εμμανθάναμεν παρά του κ. Βλαχογιάννη, του τέως φρουρού, κάτι το απροσδόκπτον. Ότι η στέγη στάζει, και ότι κυριώτατον φωτιστικόν και θερμαντικόν μέσον είχε το μέγαρον την ζωγραφιστήν εκείνην δάδα του Προμηθέως. Περί δε του κήπου αρκεί να λεχθή ότι μόλις ανακάλυψε δύο ανθούς ο κ. Δροσίνης».

**Η Ακαδημία Αθηνών,** τέλειο δείγμα του κλασικισμού, με τον υπέροχο γλυπτικό και ζωγραφικό διάκοσμο – τον γεμάτο δυνατούς συμβολισμούς – που συνδέει το παρελθόν με το παρόν και εκφράζει τον ιδεαλισμό της εποχής που οικοδομήθηκε, σε συνδυασμό με τον θεσμό που αντιπροσωπεύει και το έργο που επιτελεί, αποτελεί μία μοναδική κιβωτό του φωτός, της σοφίας και του πνεύματος. **A**

# ΑΥΤΟ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΧΕΙΣ ΤΟΝ ΚΩΤΣΟΒΟΛΟ

## NONO

Πάσχα χωρίς δώρα; NO-NO

Πάλι καλά έχεις τον Κωτσόβολο νονό, που θα σε βοηθήσει να βρεις τα καλύτερα δώρα για το βαφτιστήρι, όλη την οικογένεια... άντε και για εσένα!



1. Bluetooth Ηχείο  
**MARSHALL Emberton**  
(217389)

Ενδ. Τιμή: **€149**

Συνδυάζει πλούσιο και καθαρό True Stereo ήχο με αυτονομία 20+ ώρες μουσικής αναπαραγωγής!

2. Hoverboard  
**LexGo Spark**  
(279507)

Ενδ. Τιμή: **€179**

Νιώσε ευέλικτος στην πόλη και την εξοχή με το hoverboard που συνδυάζει την ψυχαγωγία με τη μετακίνηση!

3. Smartwatch  
**HUAWEI Watch D**  
(269715)

Ενδ. Τιμή: **€449**

Το απόλυτο ρολόι για μέτρηση της αρτηριακής πίεσης, χάρη στο πιεσόμετρο και τον ηλεκτροκαρδιογράφο!

4. Φωτογραφική Μηχανή  
**instant CANON Zoemini S2**  
(241947)

Ενδ. Τιμή: **€169**

Κράτα στη στιγμή τις αγαπημένες σου αναμνήσεις στο χέρι με την instant μηχανή-μίνι εκτυπωτή φωτογραφιών!

5. Smartphone  
**ONEPLUS 11 5G 256GB**  
(280262)

Ενδ. Τιμή: **€899,90**

Με τριπλή Hasselblad κάμερα 50MP για φωτογραφίες με κορυφαία χρώματα και μνήμη RAM 16GB!



**Έφαγες πολύ, αλλά... λαμπάδα το κορμί!**

Στον Κωτσόβολο θα βρεις πολλές επιλογές σε λαμπάδες για το αγαπημένο σου βαφτιστήρι!



Ανακάλυψε εδώ περισσότερες ιδέες για πασχαλινά δώρα!



**K**  
ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ

Βρες αμέτρητες επιλογές δώρων ακόμα και για τους πιο απαιτητικούς στα **93 καταστήματα Κωτσόβολος**, στο [kotsovolos.gr](http://kotsovolos.gr) και στο **210 28 99999**.

**ΧΡΙΣΤΙΝΑ  
ΚΑΤΡΑΚΗ**

**ΕΙΜΑΙ  
ΕΛΛΗΝΙΔΑ,**

**ΕΙΜΑΙ  
ΟΥΚΡΑΝΗ**





Η **Χριστίνα Κατράκη**, ιστορικός, συγγραφέας, καλλιτέχνη, πρέσβειρα του Ιδρύματος Sustainable Development Goals (Στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη) για τα Ηνωμένα Έθνη, είναι μια σπουδαία, σχεδόν μυθιστορηματική φιγούρα στην Ουκρανία. Το πρόσωπό της δεσπόζει στο Μνημείο της Ανεξαρτησίας, μια στήλη ύψους 62 μέτρων με ένα γλυπτό στην κορυφή που απεικονίζει μια νεαρή γυναίκα-σύμβολο της ανεξαρτησίας, στην πλατεία Μαϊντάν, την κεντρική πλατεία του Κιέβου. Ήταν εκείνη που χρησίμευε ως μοντέλο στον πατέρα της, τον

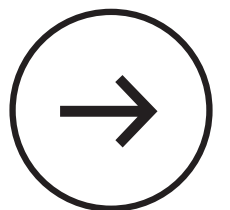
διεθνούς φήμης γλύπτη Ανατόλι Κους Κατράκη, πρώτο ξάδερφο του Μάνου Κατράκη. Η κ. Κατράκη από την έναρξη της ρωσικής εισβολής παραμένει στην πατρίδα της για να παράσχει ανθρωπιστική βοήθεια μέσω της φιλανθρωπικής οργάνωσης FFUN SDG, ενώ φιλοξενείται συχνά από το BBC και πολλά διεθνή ΜΜΕ.

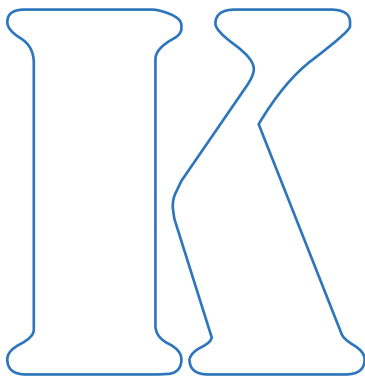
Της ζητήσαμε να μας στείλει ένα κείμενο με αφορμή τον ένα χρόνο από την εισβολή στην Ουκρανία. Μας έστειλε το παρακάτω, με πολλές ιστορίες, κάποιες πραγματικά συγκλονιστικές.

Μετάφραση - επιμέλεια:  
**ΛΟΥΚΑΣ ΒΕΛΙΔΑΚΗΣ**



Εικόνες καταστροφής από τη Μαριούπολη και τα ελληνικά χωριά της νοτιοανατολικής Ουκρανίας. Η Χριστίνα Κατράκη σε παλιότερη επίσκεψή της στην Κρήτη, στο Αμάρι Ρεθύμνης, τον καιρό της ειρήνης.





αθώς σκεφτόμουν τι ιστορίες να γράψω, ώστε το ελληνικό κοινό να κατανοήσει το βάθος του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία, να αισθανθεί τι αντιμετωπίζουμε εγώ και η οικογένειά μου ως Έλληνες κάθε μέρα, προσπαθώντας απεγνωσμένα να βοηθήσουμε χιλιάδες σε ανάγκη, και γιατί το κάνουμε, και κυρίως γιατί όλα αυτά πρέπει να έχουν σημασία για τον μέσο Έλληνα – έχω συνειδητοποιήσει ότι ο καλύτερος τρόπος για να πεις τις ιστορίες της «ελληνικής Ουκρανίας» είναι μέσα από το τραγούδι. Μέσα από τη μουσική

που μπορεί να συνδεθεί κάθε Έλληνας. Γιατί εμείς οι Έλληνες, όπως ο Ζορμπάς του Καζαντζάκη, χορεύουμε και τραγουδάμε όταν η καρδιά μας παίρνει φωτιά, όταν καμία λέξη δεν μπορεί να εκφράσει τον πόνο ή τη χαρά μας που είμαστε ακόμα ζωντανοί.

Έχω δομήσει αυτό το άρθρο σαν ένα καλειδοσκόπιο, κάθε παράγραφος είναι μια ζωή, κάθε ιστορία είναι μια αίσθηση και κάθε στιγμή είναι μια αιωνιότητα με μια ματιά. Για τον πόλεμο του 2022 έχω 22 τραγούδια ± σας προσφέρω την playlist μου με ζωές, ιστορίες και στιγμές στο χρόνο.

## – Η ΑΡΧΗ –

### 1) Ο ΗΛΙΟΣ

Soundtrack «Σε ψηλό βουνό» του Γιάννη Χαρούλη

Συνήθως δεν υπάρχει πρωινός ήλιος εδώ, ειδικά τον χειμώνα. Και ακόμη και το καλοκαίρι του πολέμου – το φως δεν είναι ποτέ το ίδιο, ποτέ όπως στην Ελλάδα. Σαν να θρηνεί κι ο ήλιος. Ξυπνάω στις 8 π.μ., ετοιμάζοντας τον 7χρονο Μάρκο μου για διαδικτυακό μάθημα (καθώς το σχολείο του υπέστη σοβαρές ζημιές από την επίθεση με ρωσικούς πυραύλους την Πρωτοχρονιά στο Κιέβο. Ο πυραύλος έπεσε ακριβώς απέναντι από το σχολείο του Μάρκου προκαλώντας ζημιές σε παράθυρα, θρανία, καρέκλες στην τάξη). Φτιάχνω καφέ – απαραίτητο φάρμακο για κάθε Έλληνα.

Κατά τη διάρκεια του πολέμου, συχνά ξυπνάμε με την είδηση μιας ακόμα απώλειας, ενός άλλου φίλου που δεν είναι πια μαζί μας, ο πρωινός καφές έχει διαφορετική γεύση τώρα εδώ.

Βγαίνω έξω, ανεξάρτητα από το πού βρίσκομαι: στη βάση μας στα Καρπάθια ή στο Κιέβο στην αυλή μας, σε οποιοδήποτε μπαλκόνι στο ξενοδοχείο στον δρόμο κατά τη διάρκεια των ταξιδιών μας για ανθρωπιστική αποστολή. Βάζω τα ακουστικά μου και ακούω το «Σε ψηλό βουνό». Διαλογίζομαι... Ευχαριστώ το σύμπαν για μία ακόμη μέρα ζωής, προσεύχομαι για την οικογένειά μου και παρακαλώ να μου δώσει εσωτερική γαλήνη και να δώσει δύναμη σε όλους μας να κερδίσουμε αυτόν τον πόλεμο.

Συχνά δεν υπάρχει καθόλου ήλιος. Πίνω την πρώτη μου γουλά καφέ στο χιόνι ή στη βροχή. Νοερά μεταμορφώνομαι, γίνομαι εκείνο το «χαράκι» (γεράκι), καθισμένο στην κορυφή του όρους Ίδη στην Κρήτη, κοιτάζοντας προς το μικρό χωριό Αμάρι από όπου καταγόταν ένας προπάππος μου. Και παρόλο που έχω φτερά, τα πόδια μου έχουν παγώσει και το βάρος αυτού του πάγου με τραβάει κάτω. Κοιτάζω ψηλά στον ουρανό, ξέρω ότι ο ήλιος είναι ακόμα εκεί έξω, ακόμα κι αν δεν τον βλέπω πίσω από τη χιονοθύελλα και το κρύο, πίσω από τα σύννεφα. Και για άλλη μια φορά ζητάω από τον ήλιο να λιώσει τα μέσα μου, να λιώσει την καρδιά μου, να λιώσει την ψυχή μου, να λιώσει τα φτερά και τα νύχια μου... για να νιώσω ξανά, να αγαπήσω, να πετάξω, να περπατήσω και να βοηθήσω

αυτούς που έχουν ανάγκη. Για μία ακόμη μέρα, κάθε μέρα. Αυτό είναι το «πρωί μου στον πόλεμο».

## – ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ –

### 2) Η ΣΤΕΓΗ

Soundtrack «Θέλω να ξέρω ένα σιτάρι» του Λεωνίδα Μπαλάφα

Η οικογένειά μου εγκαταστάθηκε στο χωριό *Stilla* και *Yanisol* (τώρα *Novoselivka*) της περιοχής *Starobeshevo* του Ντονέτσκ της Ουκρανίας, αφού μετακόμισε από την Κρήτη και την Πελοπόννησο. Ήταν όψιμοι έποικοι, αφού οι περισσότεροι Έλληνες που ζούσαν ήδη εκεί, μετατοπίστηκαν βίαια από τον ρωσικό στρατό του Σουβόροφ και της Μεγάλης Αικατερίνης πριν από αιώνες. Πολλοί πέθαναν τα πρώτα χρόνια στη στέπα, παγώνοντας ή πεθαίνοντας από τη δίψα. Τα σπιτία, τα οινοποιεία και οι καταπράσινοι κήποι τους στην Κριμαία καταλήφθηκαν από τους Ρώσους μετά από διαταγή της ρωσικής αυτοκρατορίας. Στην οικογένειά μου δόθηκε γη για να εγκατασταθεί στην καρδιά της τεράστιας στέπας του Ντονέτσκ. Εκεί, ανάμεσα σε πέτρινους λόφους, οι Έλληνες έχτισαν σπιτία, ανάμεσα σε άγονες στέπες έφτιαχναν καταπράσινους κήπους και έσκαψαν ακόμη και λίμνες, μία στη Σίλα και δύο στη Νοβοελίβκα. Οι Έλληνες δούλεψαν σκληρά, τα χωριά τους ήταν από τα πιο καθαρά και όμορφα στην περιοχή του Ντονέτσκ, με βαμμένα πέτρινα σπιτία κάτω από κεραμοσκεπές, με όμορφους φράχτες και ανθισμένους κήπους, καταπράσινους οπωρώνες και φάρμες γεμάτες πρόβατα, κατσίκες και πουλερικά. Μετά ήρθαν οι Σοβιετικοί. Φέρνοντας μαζί τον τρόπο, την εθνοτική καταστροφή, τις εκτελέσεις, τις δύο λιμοκτονίες και τη γενοκτονία. Η οικογένειά μου επέζησε από την πείνα του 1933 απλώς και μόνο επειδή δεν είχε αρκετά χρήματα για την ωραία κεραμοσκεπή. Ναι, επέζησαν από τη ρωσική γενοκτονία επειδή ήταν φτωχοί. Τέτοια είναι η ειρωνεία της ζωής και του θανάτου. Ο προπάππος μου Γαβριήλ Κατράκης και η Μαριάννα Τασοπούλου μόλις είχαν εγκατασταθεί στο νεο-ιδρυθέν ελληνικό χωριό *Novoselivka* (σημαίνει νέος). Απέκτησαν 3 παιδιά: τη Λουκία, τον Γιάννη και τον παππού μου τον Βασίλη. Επιπλέον, έχουν υιοθετήσει τον γιο ενός ντόπιου τσαγκάρη, τον Σίμωνα,

του οποίου οι γονείς εκτελέστηκαν από τους Ρώσους. Θυσίασαν τα πάντα για τα παιδιά τους για να εξασφαλίσουν τα προς το ζην. Μαζί έχτισαν ένα σπίτι από τις πέτρες που μαζεύτηκαν από τους σκυθικούς τύμβους στο χωριό, δύο σκυθικά αγάλματα έγιναν πύλες στην είσοδο της μπροστινής αυλής. Μαζί φύτεψαν ένα περιβόλι και δούλεψαν τα χωράφια τους. Έσκαψαν ακόμα και δύο λίμνες και τις γέμισαν με ζωντανά ψάρια, γιατί για έναν Έλληνα ήταν αδιανόητο να ζει χωρίς νερό και να ψαρεύει, ακόμα και στη στέπα.

Ο ερχομός των Σοβιετικών δεν έμοιαζε καθόλου με τις αναφορές του Καζαντζάκη. Οι Έλληνες στο Ντονέτσκ εξορίστηκαν κατά χιλιάδες στο Καζακστάν για να χτίσουν πόλεις στην έρημο, το 70% από αυτούς πέθανε τον πρώτο χρόνο της εξορίας. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου οι Έλληνες, μαζί με άλλες «μη ρωσικές» μειονότητες, στάλθηκαν στις χειρότερες γραμμές του μετώπου, για να χρησιμοποιηθούν ως ανθρωπίνη ασπίδα, οι περισσότεροι πέθαναν την ίδια μέρα. Άλλοι πυροβολήθηκαν από την ΚGB ως «μη αξιόπιστοι» μόνο και μόνο επειδή δεν ήταν Ρώσοι, σε βαθμό που οι Έλληνες άρχισαν να κρύβουν την ταυτότητά τους, να αλλάζουν επώνυμα για να επιβιώσουν και να μπουν στα πανεπιστήμια (ο πατέρας μου πήρε το επίθετο *Kushch*). Μετά ήρθε η πείνα του 1933 και μια δεύτερη το 1947. Το Κρεμλίνο ενορχήστρωσε τη γενοκτονία κατά της Ουκρανίας και όσων ζούσαν εκεί. Ο στόχος ήταν να σκοτωθούν όσο το δυνατόν περισσότεροι, να καταστρέψουν το έθνος και το πνεύμα. Σχεδόν 4 εκ. πέθαναν από πείνα το 1933. Οι άνθρωποι τρελαινονταν, έκαναν τα πάντα για να επιβιώσουν.

Λίγα χρόνια πριν από την πείνα ο Γαβριήλ και η Μαριάννα ολοκλήρωσαν το πέτρινο σπίτι τους. Το έβαψαν λευκό με μπλε ξύλινα παράθυρα και μια μεγάλη ξύλινη βεράντα, όλα φτιαγμένα σύμφωνα με την ελληνική παράδοση. Φύτεψε σταφύλια και λουλούδια, βασιλικό και μαϊντανό. Τα έκαναν όλα αλλά δεν είχαν λεφτά για την κόκκινη κεραμοσκεπή, που είχαν άλλοι Έλληνες. Προσέλαβαν έναν Ουκρανό εργάτη για να τους βοηθήσει να βάλουν στέγη από σανό, που μαζεύτηκε από το χωράφι τους με σιτάρι. Αυτές οι στέγες ήταν παραδοσιακές στην Ουκρανία, οι Ουκρανοί τις έλεγαν «στρίκκα» και συνήθως ήταν φτιαγμένες από σιτάρι ή καλάμια. Όταν άρχισε η πείνα, οι Σοβιετικοί αφαίρεσαν όλα τα σιτηρά από τα χωριά, όλα τα βοοειδή και τα πουλερικά. Σύντομα δεν υπήρχαν άλλα σκυλιά και πουλιά στα χωριά και τις πόλεις. Ακόμα και φλοιούς από τα δέντρα έβραζε και έτρωγε ο κόσμος. Δεν είχε μείνει τίποτα. Η οικογένειά μου επέζησε γιατί όλο τον χρόνο έβραζαν το σιτάρι από τη στέγη και έπιναν αυτόν τον ζωμό σίτου με τα 4 παιδιά τους. Μέχρι το τέλος του χρόνου δεν είχαν στέγη αλλά ήταν ζωντανοί. Εξαιτίας αυτής της φτωχικής στέγης επέζησε η κληρονομιά του Κατράκη. Πλούσιοι γείτονες πέθαναν, η οικογένειά μου έθαψε τα πτώματά τους καθώς λίγοι έμειναν ζωντανοί στο χωριό ή ήταν πολύ αδύναμοι για να μετακινηθούν. Μερικές φορές η φτώχεια είναι ευλογία και ο πλούτος κατάρρα.

### 3) Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΟΥΚΙΑΣ

Soundtrack «Μαύρα μου μάτια» του Βασίλη Σκουλού

Την ίδια φρικτή χρονιά του 1933, Ρώσοι έμπαιναν σε κάθε σπίτι αναζητώντας κρυμμένα σιτάρια. Το έπαιρναν με το ζόρι, το έστελναν πίσω στη Ρωσία, όπου επιτήδευε θα σάπιζε, ενώ η Ουκρανία θα πέθαινε από την πείνα. Η μεγάλη μου θεία, Λουκία, ήταν από τις πιο όμορφες κοπέλες του χωριού. Ιστορίες για την εμφάνισή της ταξίδεψαν σε ολόκληρη την περιοχή του



Starobeshevo. Είχε μεγάλα μαύρα μάτια, σαν δύο πυρακτωμένα κάρβουνα. Πριν από ένα χρόνο παντρεύτηκε έναν Έλληνα της περιοχής. Μόλις είχε φέρει στον κόσμο ένα αγοράκι.

Όταν οι Ρώσοι στρατιώτες μπήκαν στο σπίτι μας, η Λουκία ήταν μόνη με το νεογέννητο. Όλοι οι άλλοι ήταν στα καταναγκαστικά έργα στη σοβιετική αγροτική κολεκτίβα. Πριν από αυτό όλα τα βοοειδή και τα ιδιωτικά αγαθά είχαν αφαιρεθεί από τον πληθυσμό, όλοι έπρεπε να εργαστούν στις κολεκτίβες. Οι στρατιώτες άρχισαν να ψάχνουν για σιτηρά κρυμμένα στη στέγη και κάτω από το πάτωμα. Χρησιμοποιούσαν αιχμηρές ξιφολόγχες με τις οποίες τρυπούσαν το ταβάνι και το ξύλινο δάπεδο. Έστησαν τη Λουκία στον τοίχο και άρχισαν να τη ρωτούν πού είναι το σιτάρι, γιατί ένας από τους γείτονες είπε ότι το είχαμε κρύψει. Εκείνη αρνήθηκε, ήξερε ότι όλοι θα πέθαιναν αν έδειχνε το καταφύγιο. Άρπαξαν τον νεογέννητο γιο της και τον τρύπησαν με τη ξιφολόγχη ακριβώς μπροστά στα μάτια της.

Η Λουκία τυφλώθηκε από το σοκ. Συνέχισαν να τη ρωτούν, αλλά εκείνη δεν έβλεπε πια, δεν μπορούσε να τους δείξει... Κατέστρεψαν όλο το πάτωμα και τελικά βρήκαν μια μικρή στοίβα σιτηρών κάτω από τις σανίδες κοντά στο φούρνο. Τα έβγαλαν όλα και τα πήραν, αφήνοντας την τυφλή Λουκία με τον νεκρό νεογέννητο γιο της να κλαίει σαν άγριο θηρίο. Την ίδια χρονιά οι Ρώσοι σκότωσαν και τον σύζυγό της, ο οποίος αρνήθηκε να προδώσει την ελληνική πίστη του στον Θεό και να συμμετάσχει στο κόμμα.

Η Λουκία δεν ξαναβρήκε ποτέ την όρασή της. Και ακόμη και όταν έβγαινε έξω στη βεράντα, δεν μπορούσε να δει τον ήλιο ή το φεγγάρι, δεν μπορούσε να δει τον άντρα της ή το παιδί της... όλα αυτά που της άρπαξαν. Έγινε «αστινάρια», μια ντόπια μάντισσα που έκανε τον ιερό χορό ξυπόλητη στις φλεγόμενες διαδρομές την ημέρα του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης. Προσευχόταν και θεράπευε τους ανθρώπους και μπορούσε να πει τη μοίρα τους. Και πάντα ήξερε πότε ήταν κάποιος στο δωμάτιο και πού βρίσκονταν όλα, παρόλο που δεν μπορούσε να δει, έστρωνε άψογα το τραπέζι μέχρι την ημέρα που πέθανε.

4

## Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ

Soundtrack «Φίλος και εχθρός» των Γιώργου & Νίκου Στρατάκη

Ο προπάππος μου ο Γαβριήλ δεν μπορούσε να φανταστεί τη ζωή χωρίς νερό, οπότε με τους τρεις γιους του ξέθαψε δύο λιμνούλες στη μέση της άγονης στέπας, πήγε στη Μαριούπολη για να αγοράσει ζωντανά ψάρια και γέμισε τις λιμνούλες. Έπειτα έφτιαξαν δίχτυα με το χέρι, έφτιαξαν μια βάρκα και προσποιούνταν λες και οι μικρές λιμνούλες ήταν λίμνη, ούτε καν λίμνη αλλά θάλασσα. Πριν πάει στα χωράφια την αυγή, ο Γαβριήλ πήγαινε στη λιμνούλα για να ψαρέψει με τη βάρκα του. Όταν ξυπνούσαν όλοι ερχόταν για πρωινό. Στο ηλιοβασιλέμα, όταν η δουλειά με τα πρόβατα και τον κήπο τελείωνε, επέστρεφε ξανά στο νερό πριν από το δείπνο. Αυτό ήταν το βασίλειο του. Το 1933 κατά τη διάρκεια του λιμού δεν έμεινε ψάρι στις λιμνούλες, οι άνθρωποι έτρωγαν τα πάντα. Η οικογένειά μου επέζησε βράζοντας τη δική της σιταρένια στέγη. Ο παππούς μου ο Βασίλης σπούδαζε και δούλευε στην ελληνική πόλη Starobeshevo, περίπου 10 χιλιόμετρα από το χωριό. Ήταν ένας νέος μηχανικός. Στο προσωπικό έδιναν μια μικρή μερίδα ψωμιού την ημέρα, ένα κομμάτι ανά άτομο. Ο παππούς μου ο Βασίλης έτρωγε το μισό και το υπόλοιπο το έκρυβε κάτω από το μαξιλάρι. Μόλις



Ο προπάππος της Χριστίνας, Γαβριήλ Κατράκης, η προγιαγιά Μαριάννα Τασοπούλου και τα παιδιά τους

μάζεψε ένα μικρό σακουλάκι με ψωμί, γύρναγε στην οικογένειά του στο χωριό. Έφερνε αυτό το σακουλάκι με ξερό ψωμί ως το μεγαλύτερο δώρο.

Όταν τελείωσε ο λιμός, ο πατέρας του, ο Γαβριήλ, ήταν τόσο αδύναμος, που δεν μπορούσε καν να κουνηθεί. Η μητέρα του Μαριάννα πήρε ένα μικρό κομμάτι ψωμί, το έβρεξε και το έσπασε σε μικρά κομμάτια για να φάει από λίγο το κάθε παιδί. Ήξερε ότι αφού λιμοκτονούσαν για ένα χρόνο έπρεπε να είναι πολύ προσεκτικοί και να τρώνε σιγά-σιγά, διαφορετικά θα πέθαιναν. Το στομάχι τους δεν ήταν πλέον συνηθισμένο στο φαγητό. Όταν ο Γαβριήλ είδε το ψωμί στο τραπέζι, τα μάτια του τρελάθηκαν – άρπαξε το ψωμί και έτρεξε στο δωμάτιό του. Έκλεισε την πόρτα πίσω του και άρχισε να τρώει. Ο παππούς μου με τα αδέρφια του χτυπούσαν και του φώναζαν αλλά εκείνος δεν απαντούσε. Τελικά οι γιοι έσπασαν την πόρτα μόνο και μόνο για να βρουν τον πατέρα τους νεκρό στο κρεβάτι του με κομμάτια ξερό ψωμί σκορπισμένα γύρω του. Το στομάχι του δεν άντεξε μετά από ένα χρόνο πείνας. Ο Γαβριήλ επέζησε της πείνας και της γενοκτονίας για να πεθάνει από ένα κομμάτι ψωμί. Ο παππούς μου ο Βασίλης πάντα κατηγορούσε τον εαυτό του για τον θάνατο του πατέρα του.

5

## ΜΙΑ ΜΗΛΙΑ

Soundtrack «Είχα τον κήπο της Έδεμ» των Σωκράτη Μάλαμα & Θανάση Παπακωνσταντίνου

Η προγιαγιά μου Μαριάννα Τασοπούλου ήταν μια σοφή γυναίκα. Και ως τέτοια ήταν γνωστή σε όλη την περιοχή. Καταγόταν από μια ευκατάστατη οικογένεια που είχε μετακομίσει από το Κατάκολο της Ηλείας, στην Κριμαία και μετά στο Ντονέτσκ, όπου εγκαταστάθηκαν στο ελληνικό χωριό Στίλα. Ο πατέρας της είχε τις δικές του ψαρόβαρκες στην Κριμαία, η Μαριάννα διέθετε άλμπουμ με φωτογραφίες τους. Έλεγε: «Βλέπετε, πριν από τους Σοβιετικούς, είχαμε άλογα στα χωράφια, πολλά χωράφια. Ήταν δικά μας. Δουλεύαμε από την αυγή μέχρι το σούρουπο και είχαμε πλούσιους τρύγους, εκατοντάδες πρόβατα και καταπράσινους κήπους. Τιμούσαμε τους αγίους και μας τιμούσαν με τις ευλογίες τους. Ορισμένα άλογα τα χρησιμοποιούσαμε μόνο τις Κυριακές για να πηγαίνουμε στην Εκκλησία. Ήταν όμορφα ζώα και ήταν μόνο για τον Θεό».

Όλα αυτά τα ζώα και όλα αυτά τα εδάφη τα άρπαξαν οι Σοβιετικοί. Ένα μικρό σπίτι είχε μείνει με λίγα πουλερικά και έναν κήπο με μια μηλιά μπροστά. Στα τέλη της δεκαετίας του '40, αρχές του '50, οι Σοβιετικοί ανάγκασαν κάθε νοικοκυριό να πληρώνει για κάθε οπωροφόρο δέντρο, για κάθε μήλο και για κάθε αυγό. Περνούσαν από τα νοικοκυριά και έκαναν μια λίστα με τα δέντρα και τα ζώα. Εάν προσπαθούσαν να σκοτώσουν ένα ζώο ή να δηλητηριάσουν ένα δέντρο θα φυλακίζονταν. Η οικογένειά μου δεν μπορούσε πλέον να πληρώνει για τις μηλιές στους Σοβιετικούς.

Ένα πρωί η Μαριάννα σηκώθηκε πολύ νωρίς, πριν ξημερώσει. Ξύπνησε απαλά τον Ανατόλι, τον πατέρα μου, που τότε ήταν ένα μικρό αγόρι 6 ή 7 ετών. Του είπε ήρεμα: «Έλα να με βοηθήσεις». «Πού πάμε, γιαγιά;» «Τζζ, Τζίτα», του ψιθύρισε η Μαριάννα. Πήρε το φτυάρι και μαζί πήγαν στον κήπο. «Κοίτα, πρέπει να μετρήσεις πέντε βήματα και μετά να σκάψεις μέσα και να κόψεις τις ρίζες» εξήγησε στον Ανατόλι. Καθώς η Μαριάννα έκοβε απαλά τις ρίζες κάθε μηλιάς στον κήπο, ο Ανατόλι ήταν φρουρός για να μην τους δει κανείς. «Αν κόψεις δίπλα στο δέντρο, θα το δουν και το δέντρο θα πεθάνει γρήγορα. Αλλά αν κόψεις πέντε βήματα μακριά και το καλύψεις, δεν θα το βρουν ποτέ και το δέντρο θα μαραθεί αργά. Αλλά δεν θα υπάρξει σοδειά, δεν θα χρειαστεί να πληρώσουμε», εξήγησε στο αγόρι. Τα δέντρα πέθαναν σιγά-σιγά. Δεν υπήρχαν άλλα μήλα στον κήπο μας. Ο μικρός μας κήπος

Όταν άρχισε η πείνα, οι Σοβιετικοί αφαιρέσαν όλα τα σιτηρά από τα χωριά, όλα τα βοοειδή και τα πουλερικά. Σύντομα δεν υπήρχαν άλλα σκυλιά και πουλιά στα χωριά και τις πόλεις. Ακόμα και φλοιούς από τα δέντρα έβραζε και έτρωγε ο κόσμος.

της Εδέμ δεν υπήρχε πα. Εκείνη τη χρονιά η οικογένεια δεν έπρεπε να πληρώσει για κάθε μύλο.

## 6) Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Soundtrack «Μάνα μου Ελλάς» του Βασίλη Λέκκα

Ο Νικήτας Αγγέλου ήταν από το ελληνικό μας χωριό, το Yanisol (Novoselivka), στην περιοχή του Ντονέτσκ. Εγκαταστάθηκαν στο Starobeshevo, μια πόλη περίπου 10 χιλιόμετρα μακριά. Ο Νικήτας είχε μια κόρη την Παρασκευή Αγγέλου (αργότερα γνωστή ως Πασά Αγγελίνα). Η Παρασκευή έγινε αφοσιωμένη κομμουνίστρια και μπήκε στο κόμμα. Δεν την ενδιέφεραν πλέον οι ελληνικές της ρίζες ή η εκκλησία στην οποία πήγαινε ο πατέρας της. Δεν την ένοιαζε πλέον ούτε το επίθετό της. Έκοψε κοντά τα μαλλιά της, συμπεριφερόταν σαν αγόρι και δημιούργησε τη δική της κολεκτίβα, μία ταξιαρχία με τρακτέρ, αποκλειστικά για γυναίκες. Συνέχισαν να οργώνουν ένα απότομο χωριό εκείνη την εποχή. Για αυτό της απονεμήθηκε δύο φορές το βραβείο «Ηρώας της Σοβιετικής Ένωσης» και έγινε βουλευτής του Σοβιετικού Κοινοβουλίου, ήταν ένα από τα λίγα άτομα που είχαν απευθείας τηλεφωνική σύνδεση με τον Στάλιν στο σπίτι της στη Μόσχα.

Κάποτε ο παππούς μου θυμήθηκε πως η Παρασκευή μαζί με τη μονάδα της πήγαν να οργώσουν τη γη του παλιού ελληνικού νεκροταφείου, όπου ήταν θαμμένοι και οι δικοί της πρόγονοι. Αναφώνησε περήφανα ότι δεν υπάρχει Θεός, δεν υπάρχει ζωή μετά θάνατον και ότι οι σταυροί δεν σημαίνουν τίποτα. Τρακτέρ όργωναν την ελληνική μνήμη, ένας σταυρός τη φορά. Οι Έλληνες συγκεντρώθηκαν και παρακολουθούσαν πώς η πίστη, η μνήμη και η ταυτότητά τους οργώνονταν και καταστρέφονταν. Ένας γέρος καταράστηκε την Παρασκευή: «Δεν θα βρεις ευτυχισμένη ώρα, θα διψάσεις και δεν θα έχεις ποτέ αρκετό νερό για να σκοτώσεις τη δίψα μέσα σου. Θα σε κάψει από μέσα σαν κερί».

Τα λόγια του έγιναν πράξη, καθώς σε ηλικία 46 ετών, πέθανε μόνη σε ένα κρύο νοσοκομείο της Μόσχας, αφήνοντας πίσω της 4 παιδιά και έναν αλκοολικό σύζυγο που τον είχε χωρίσει. Οι ντόπιοι έλεγαν ότι πριν πεθάνει ζητούσε νερό, αλλά για κάποιο λόγο δεν ήταν κανείς εκεί για να της δώσει μία τελευταία γουλιά.

## 7) ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΓΙΟΣ

Soundtrack «Να σταθώ στα πόδια μου» του Γιώργου Νικηφόρου Ζερβάκη

Η οικογένεια του συζύγου μου είναι από την περιοχή της Οδησσού. Είναι Βούλγαρο-Έλληνες, που μετακόμισαν από τη Βόρεια Ελλάδα κοντά στη Θεσσαλονίκη στη Βουλγαρία, σε ένα χωριό κοντά στη Βάρνα. Το οικογενειακό όνομα ήταν Κουγιουμτζής-Πελεβάνης. Από τη Βουλγαρία μετακόμισαν στην περιοχή της Οδησσού, στο χωριό Gorodne όπου τους παραχωρήθηκαν κτήματα για να εγκατασταθούν. Εκεί εγκαταστάθηκαν πολλοί Έλληνες και Βούλγαροι. Έχτισαν τα πέτρινα σπίτια τους με κεραμοσκεπές. Φύτεψαν μεγάλα περιβόλια, έφτιαξαν οινοποιεία και δούλεψαν τα χωράφια τους. Η οικογένεια είχε τεράστιες ποσότητες προβάτων και παρήγαγε τυρί, κρασί και κονσέρβες. Ο μεγάλος θείος του άντρα μου ήταν ο Γιώργος Πελεβάνης. Έχτισε τη μικρή του Εδέμ, δουλεύοντας ακούραστα μέρα νύχτα. Έγινε ένας από τους μεγαλύτερους αγρότες του χωριού. Όλη του η οικογένεια δούλευε σαν καλοαδωμένο μηχανήμα για να έχει όλα τα καλά και να ζήσει. Το νοικοκυριό τους ήταν το καμάρι της

κοινότητας. Μέχρι που ήρθαν οι Σοβιετικοί... Συνέλαβαν τον Γιώργο γιατί είχε κτηνοτροφία, οινοποιείο, χωράφια και κήπους – που φύτεψε και μεγάλωσε με τα χέρια του. Του αφαίρεσαν όλο το απόθεμα της ζωής του, τη γη του, το οινοποιείο του. Αφήνοντας πίσω ένα γυμνό σπίτι και την μπροστινή αυλή. Ο Γιώργος Πελεβάνης εξορίστηκε στα στρατόπεδα εργασίας της Σιβηρίας, απλώς και μόνο επειδή ήταν ένας σκληρά εργαζόμενος αγρότης που δούλεψε όλη του τη ζωή για να δημιουργήσει τον μικρό του κόσμο, το σπίτι του μακριά από το σπίτι του, για να δώσει ένα καλύτερο μέλλον στα παιδιά του.

Στις αρχές της δεκαετίας του '60, οι Σοβιετικοί ανακοίνωσαν ότι ένα άλλο μέλος της οικογένειας θα μπορούσε να αντικαταστήσει εκείνους που βρίσκονταν στα στρατόπεδα, ως ανταλλαγή. Ο μοναχογιός του Γιώργου, ο Γρηγόρης, αποφάσισε να γίνει αναπληρωτής κρατούμενος, για να τελειώσει τη ζωή του ο ηλικιωμένος πατέρας του όχι στα στρατόπεδα της Σιβηρίας αλλά στο σπίτι του και να πεθάνει στο κρεβάτι του, στο σπίτι που έχτισε με τα χέρια του. Ήθελε να ταφεί ο πατέρας του στο Gorodne της Οδησσού στον οικογενειακό τους τάφο. Ήθελε τα εγγόνια να δουν τον παππού πριν πάει και όταν θα πέθαινε, να μπορούσαν τουλάχιστον να επισκεφτούν τον τάφο του.

Ο Γρηγόρης Πελεβάνης πήγε πρόθυμα στη Σιβηρία για να πάρει τη θέση του πατέρα του στο στρατόπεδο. Ούτε ο Γρηγόρης ούτε ο Γιώργος επέστρεψαν ποτέ. Κανείς δεν ξέρει πού είναι θαμμένοι ή πώς τελείωσε η ζωή τους στην κρύα ερημιά της Σιβηρίας. Και πατέρας και γιος εξαφανίστηκαν μόνο και μόνο επειδή δούλεψαν σκληρά στη γη τους, για να χτίσουν ένα σπίτι μακριά από το σπίτι τους που θα μπορούσαν να το ονομάσουν «μικρή πατρίδα».

## 8) ΚΟΚΚΙΝΟ ΚΡΑΣΙ

Soundtrack «Η μπαλάδα του κυρ-Μέντιου» του Νίκου Ευλούρη

Ο Γιάννης Κουγιουμτζής ήταν παππούς του άντρα μου. Η οικογένειά του έφτασε επίσης στην Ουκρανία από τη βόρεια Ελλάδα και τη Βουλγαρία, και εγκαταστάθηκε επίσης στο χωριό Goorodne, στην περιοχή της Οδησσού. Όπως και άλλοι, πίστευε σε έναν «νέο κόσμο, νέα ανατολή, φωτεινότερο μέλλον» για όλους. Εκεί θα μπορούσε να είναι ο ιδιοκτήτης και κύριος της ζωής του, να χτίσει το δικό του σπίτι και να αναπτύξει το δικό του οινοποιείο. Το Goorodne πρόσφερε πλούσια γη για το οινοποιείο, γη για το απέραντο κοπάδι των προβάτων του.

Ο Γιάννης παντρεύτηκε την Αναστασία Πελεβάνη και μαζί έχτισαν ένα μεγάλο πέτρινο σπίτι. Μετά ήρθε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και ο Γιάννης πολέμησε στην πρώτη γραμμή. Στη συνέχεια επέστρεψε στο σπίτι του. Σε λίγο καιρό οι τοίχοι αντηχούσαν γέλια, καθώς απέκτησαν τρία παιδιά. Για αυτά συνέχισαν να χτίζουν, να μεγαλώνουν, να κάνουν περισσότερα. Ο Γιάννης παρήγαγε 8 τόνους κρασί ετησίως και είχε ένα κοπάδι με 50 πρόβατα. Έφτιαχνε το δικό του σουτζούκ και καβουρμά, ενώ το κόκκινο κρασί του ήταν φημισμένο, ερχόταν κόσμος από παντού για να το αγοράσει.

Ο Γιάννης έλεγε συχνά ότι τα είχε όλα εκτός από τη θάλασσα. Μεγάλωσε χωρίς αυτή και πάντα τη λαχταρούσε. Λάτρευε τη μυρωδιά, το αεράκι, αγαπούσε τον χειμώνα και τη βροχή, τη ζέση του καλοκαιριού και το φθινοπωρινό ψιλόβροχο. Αγαπούσε τα ψάρια, όλα τα ψάρια αρκεί να έρθουν από τη θάλασσα. Το ποτάμι, η λίμνη δεν είχαν νόημα γι' αυτόν. Η θάλασσα ήταν μέρος του DNA του, του ιερού του κώδικα, μέρος αυτού που σημαίνει να είσαι Κουγιουμτζής. Τα παιδιά του εγκαταστάθηκαν στην Οδησσό δίπλα στη θάλασσα. Ο Γιάννης ερχόταν να τους επισκεφτεί και να αισθανθεί



**Ούτε ο Γρηγόρης ούτε ο Γιώργος επέστρεψαν. Κανείς δεν ξέρει πού είναι θαμμένοι ή πώς τελείωσε η ζωή τους στην κρύα ερημιά της Σιβηρίας. Πατέρας και γιος εξαφανίστηκαν μόνο και μόνο επειδή δούλεψαν σκληρά στη γη τους, για να χτίσουν ένα σπίτι μακριά από το σπίτι τους που θα μπορούσαν να το ονομάσουν «μικρή πατρίδα».**



Η Τάνια Πορτοκάλου, που δραπέτευσε από τους βομβαρδισμούς της Μαριούπολης, αφηγείται τη συγκινητική ιστορία της. Αριστερά, Ελληνίδες από τον Σαρτανά.

τη θάλασσα. Μιλούσε στα κύματα, τα χτυπούσε απαλά με τη ραγισμένη παλάμη του αγρότη, έπλενε μέσα τους το καμένο από τον ήλιο πρόσωπό του... Και μετά, επέστρεφε στο Gorodne, πίσω στο περιβόλι του, στο οίνοποιείο και στα πρόβατά του. Ήξερε ότι κάποτε θα έρθουν να ζήσουν εδώ, τα παιδιά του, τα παιδιά των παιδιών του και όχι μόνο. Για αυτούς έχτισε ένα άλλο σπίτι δίπλα στο παλιό, ένα μεγαλύτερο, με ευρύχωρα δωμάτια. Όταν έρχονταν τα εγγόνια για επίσκεψη, έτρεχαν παντού, η ορμητική γιαγιά Αναστασία προστάτευε την τάξη. Ακόμα και τα κοτόπουλα και οι γάτες τρέπονταν σε φυγή, όταν έβλεπαν την Αναστασία να περπατά – γι’ αυτήν όλα έπρεπε να είναι στη θέση τους και να τη γνωρίζουν. Ο Γιάννης ήταν ο αντίποδας της Αναστασίας, αυτός έβρισκε την τάξη στη φύση των πραγμάτων. Ωστόσο, μια ιερή τάξη που τους κρατούσε ενωμένους, έδεσε τις ζωές τους και τους κράτησε – μια κοινή ιδέα των ενωμένων συμπάντων, του κόσμου που είχαν δημιουργήσει μαζί. Η σειρά των πραγμάτων τους έλεγε ότι τα παιδιά θα αναλάβουν, θα χτίσουν πάνω σε αυτό, θα αναπτυχθούν περισσότερο – ήταν η σειρά των γονιών τους και όχι μόνο.

Όλα για αυτούς ήταν ο τόπος τους και η συνέχειά τους. Ωστόσο, τα παιδιά μετακινήθηκαν, η τάξη κατέρρευσε, ο χρόνος έκλειψε «τους παλιούς τρόπους». Έμειναν μόνοι για να αντιμετωπίσουν τη «νέα τάξη» της βίαιης δεκαετίας του 1990 στην πρώην Σοβιετική Ουκρανία. Οι νέοι μετανάστευσαν σε πόλεις και στο εξωτερικό αναζητώντας μια καλύτερη ζωή. Αφήνοντας ελληνικά και βουλγαρικά χωριά εγκαταλελειμμένα.

Κάποτε όμορφα σπίτια τώρα καταρρέουν, τα οίνοποιεία σαπίζουν, τα χωράφια νοικιάζονται. Χωριά και πόλεις-φαντάσματα είναι διάσπαρτα στις στέπες της Οδησσού και του Ντονέτσκ. Ο προγονικός τους πολυτίμος κόσμος δεν υπάρχει πια. Ο Γιάννης και η Αναστασία έφυγαν από τη ζωή χωρίς να δουν τα παιδιά τους να αναλαμβάνουν εκείνα τον κόπο της αγάπης τους. Ίσως να έχουν πεθάνει από ένα σπασμένο όνειρο, μια διαλυμένη τάξη, μια ραγισμένη καρδιά.

## – ΤΟ ΠΑΡΟΝ –

9)

### ΤΟ ΦΥΛΑΧΤΟ

Soundtrack Είδα – Γιώργος και Νίκος Στρατάκης

**Τ**ην Τάνια Πορτοκάλου τη γνωρίσαμε για πρώτη φορά στη βάση μας στο Βορόχτα της Ουκρανίας. Ήταν μία κρύα άνοιξη – Απρίλιος του 2022. Η Τάνια μόλις έφτασε από τη Μαριούπολη, δραπετεύσε από τους μαζικούς βομβαρδισμούς, από πυρά και πυραύλους. Έτρεμε διαρκώς. Δεν είχε παρά μια μικρή τσάντα με προσωπικά έγγραφα, ένα παλιό σπασμένο τηλέφωνο και τα ρούχα που φορούσε. Αυτά ήταν όλα τα πολύτιμα υπάρχοντά της. Τη ρώτησα αν χρειαζόταν ρούχα, φαγητό, κάτι. Με κοίταξε με τα μεγάλα καστανά μάτια της, ένα δάκρυ έτρεξε στο μάγουλό της. «Όχι, δεν χρειάζομαι τίποτα, είμαι καλά. Χρειάζομαι μόνο δουλειά – θέλω να δουλέψω», είπε, ενώ ήταν ακόμα σοκαρισμένη. Ήταν ο πρώτος άνθρωπος εσωτερικά εκτοπισμένος στη βάση μας που δεν ζητούσε βοήθεια αλλά εργασία. «Τι δουλειά θέλεις να κάνεις;» ρώτησα. «Θέλω να συνεχίσω να φτιάχνω βρώσιμα λουλούδια. Όπως κάναμε πάντα εμείς οι Έλληνες στη Μαριούπολη και στον Σαρτανά. Τα φτιάχνω στο χέρι από χυμό φρούτων και λαχανικών, τα στεγνώνω και μετά τα πλάθω σε τριαντάφυλλα. Είναι απόλυτα φυσικά και όποιος έχει αλλεργία ή διαβήτη μπορεί να φάει αυτά τα γλυκά. Οι Έλληνες έφτιαχναν παστίλα για εκατοντάδες χρόνια. Είμαι από τους τελευταίους που συνέχισαν αυτή την παράδοση στη Μαριούπολη», είπε. «Μα πώς μπορείς

να το κάνεις εδώ;» ρώτησα. «Απλό, χρειάζομαι απλώς ένα στεγνωτήριο, για να στεγνώνω τον χυμό φρούτων, και ένα μπλέντερ. Άφησα τα πάντα στο διαμέρισμά μου στη Μαριούπολη... όλη μου η ζωή έμεινε εκεί. Αλλά, αν έχω αυτά, μπορώ να συνεχίσω να φτιάχνω Mariupol Pastila και να το πουλάω διαδικτυακά. Θα μπορώ να τρέφομαι από τη δική μου δουλειά και να βοηθάω άλλους. Δεν χρειάζομαι άλλη βοήθεια – μπορώ να δουλέψω», πρόσθεσε η Τάνια. Αυτή η γυναίκα στα 60 της ήταν τόσο αποφασισμένη να συνεχίσει την παράδοση των Ελλήνων της Μαριούπολης, τόσο αποφασισμένη να μην τα παρατήσει ποτέ – παρόλο που τα έχει χάσει όλα. Στάθηκα με δέος μπροστά της και ήξερα ότι απλά πρέπει να βοηθήσουμε.

Η Τάνια γεννήθηκε στο ελληνικό χωριό Σαρτανά ακριβώς δίπλα στη Μαριούπολη. Ο πατέρας της, Σίμωνας του Πλάτωνου Πορτοκόλας, ήταν η «ελληνική συνειδηση» του χωριού. Πέρασε από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, στάλθηκε στην πρώτη γραμμή σε ηλικία 18 ετών και δέχθηκε 17 σκάγια στο σώμα του – έζησε με αυτά μέχρι τον θάνατό του. Ήταν υπεύθυνος του εργοστασίου, γνωστός για την εντιμότητα του. Οι Έλληνες αστειεύονταν ότι το σπίτι του διευθυντή του εργοστασίου είναι το πιο φτωχό στο χωριό, αφού ποτέ δεν έκλεψε, δεν τόλμησε να πάρει τίποτα ή να κρατήσει τίποτα για τον εαυτό του. Η Τάνια κληρονόμησε αυτό το έντιμο ελληνικό πνεύμα από τον μπαμπά της. Ο σύζυγός της πέθανε σε τροχαίο, στα 31 της, αμέσως μετά τη γέννηση της κόρης της, αφήνοντάς την να τη μεγαλώσει μόνη. Ονόμασε την κόρη της Ελένη προς τιμήν της Ελένης της Τροίας – και πραγματικά τώρα η κόρη της μοιάζει με την Ειρήνη Παπά. Προς ανταπόδοση, η κόρη της ονόμασε τη δική της κόρη Θαις προς τιμήν της Θαιδας της Αθήνας και τον γιο της Μύρωνα – εξ ου και η ελληνική παράδοση παραμένει ζωντανή.

«Έερετε, καθώς ξεκίνησε ο πόλεμος τον Φεβρουάριο του 2022, ο γαμπρός μου Αλέξης Μαϊτόπου, επίσης Έλληνας της Μαριούπολης, πέρασε να με δει. Τα εγγόνια Θαις και Μύρωνα ήρθαν μαζί στο διαμέρισμά μου. Όλοι μιλούσαν ταυτόχρονα, αποχαιρετώντας με, γιατί ο Αλέξης έβγαζε τα παιδιά από την πόλη. Ήθελα να πω τόσα αλλά δεν μπορούσα καν. Και μετά καθώς έφυγαν βιαστικά, μιας και η πόλη βομβαρδιζόταν συνεχώς, άκουσα μικρά βήματα τις σκάλες. Ήμουν έτοιμη να κλειδώσω την πόρτα όταν είδα τον μικρό μου Μύρωνα, που είχε επιστρέψει στο διαμέρισμα. Με μια τρεμάμενη φωνή είπε: “Γιαγιά, αυτό ένα φυλαχτό που έσωσε το σπίτι μας από την καταστροφή. Το κρατούσα και προσευχήθηκα να μας προστατεύσει, και έτσι έγινε”. Άνοιξε τις μικροσκοπικές του παλάμες και μέσα τους είχε ένα μικρό φυλαχτό σαν κέρμα, κολλημένο σε μια κλωστή. “Ορίστε, πάρ’ το. Θα σε προστατεύει από τις βόμβες, κράτησέ το για πάντα. Θα σώσει το σπίτι σου. Απλώς κράτησέ το και κάνε προσευχή. Να επαναλαμβάνεις τρεις φορές: φυλαχτό προστάτεψέ με, φυλαχτό προστάτεψέ με, φυλαχτό προστάτεψέ με”, είπε το μικρό αγόρι καθώς έδινε το φυλαχτό στην Τάνια. Φιλήθηκαν και εκείνος έφυγε τρέχοντας. Η Τάνια πέρασε τον εφιάλη των πυραύλων, των βομβών και των βομβαρδισμών. Όλα τα σπίτια και τα διαμερίσματα των γειτόνων της καταστράφηκαν, αλλά το διαμέρισμά της έμεινε όρθιο. «Όταν τα βλήματα έπεφταν γύρω μου στο κέντρο της πόλης, δεν υπήρχε πια φως, νερό ή θέρμανση, ξάπλωνα στην μπανιέρα φορώντας το παλιό και τις μπότες μου – και στα χέρια μου κρατούσα το φυλαχτό του Μύρωνα. Στην αρχή πρόλαβα να πω το “Πάτερ ημών” ενώ το κρατούσα, μετά ο βομβαρδισμός ήταν τόσο γρήγορος που δεν είχα πια χρόνο ούτε καν να πω την προσευχή. Κρατούσα λοιπόν το φυλαχτό, έκλαιγα και επαναλάμβανα σαν σε έκσταση – “το φυλαχτό του Μύρωνα, το φυλαχτό του Μύρωνα”»...

Και κάθε φορά έμενε σώα και το σπίτι όρθιο. «Έκλαψα από χαρά και γέλασα από πόνο, κρατώντας σφιχτά τη μοίρα μου σαν παιδικό φυλαχτό. Ξέρεις, ονομάσαμε τον Μύρωνα από τη “μοίρα” (το πεπρωμένο) και είναι πραγματικά το “παιδί της μοίρας” για μένα. Όταν μιλάω στο τηλέφωνο μαζί

του κλαίω από χαρά και επαναλαμβάνω “Μυρώνα, ξέρεις ότι το φυλαχτό σου με έσωσε, μου έσωσε το σπίτι;”», πρόσθεσε η Τάνια με δάκρυα χαράς και ένα πικρό χαμόγελο πόνου στο πρόσωπό της.

10)

### Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΗ

Soundtrack «Μαύρα παραμύθια»

των Γιώργου Στρατάκη & Μιχάλη Σταυρολάκη

Η Τάνια Πορτοκάλου εκκενώθηκε από τη Μαριούπολη εν μέσω πυρών, από τον θαρραλέο γαμπρό της Αλέξη Μαϊτόπου. Λόγω αυτής της εκκένωσης της τελευταίας στιγμής μπόρεσε να φτάσει στην ανθρωπιστική βάση μας στη Βορόχτα της Ουκρανίας. Από το 2014 ο Αλέξης ήταν εθελοντής – όταν οι Ρώσοι άρχισαν τον πόλεμο και εισέβαλαν στην Ουκρανία, προσαρτώντας την ιστορικά ελληνο-ταταρο-ουκρανική Κριμαία και στη συνέχεια καταλαμβάνοντας μέρος των περιοχών του Ντονέτσκ και του Λουχάνσκ, όπου ζουν οι περισσότεροι Έλληνες. Αυτή η αποστολή έγινε το καθήκον του και συνέχισε να βοηθά όμοιοι Έλληνες και Ουκρανούς στα κατεχόμενα από τη Ρωσία χωριά, συνέχισε να υποστηρίζει τα ελληνο-ουκρανικά στρατεύματα στην περιοχή του Ντονέτσκ που αγωνίζονται για την απελευθέρωση των χωριών και των πόλεων τους. Με τους ντόπιους από τη Μαριούπολη και τον Σαρτανά, ο Αλέξης ξεκίνησε ένα Κέντρο Εθελοντισμού με τίτλο «Halampouda». Αυτό ήταν το σημείο αντίστασης των πολιτών της Μαριούπολης ενάντια στη ρωσική επιθετικότητα, από την οποία οι Έλληνες του Ντονέτσκ έχασαν πολλά χωριά και πόλεις, όπως η πατρίδα μου Yanisol (Novoselivka), Starobeshevo (Mpesos) και Stila. Όλα βρίσκονται υπό ρωσική κατοχή από το 2014. Δεν μπορούμε καν να πάμε να δούμε τα πατρογονικά μας σπίτια ή να επισκεφτούμε τους οικογενειακούς τάφους σε ένδειξη μνήμης.

Καθώς οι Ρώσοι άρχισαν να βομβαρδίζουν τη Μαριούπολη, καίγοντας την πόλη, σκοτώνοντας όλο τον άμαχο πληθυσμό, κόβοντας νερό, ηλεκτρισμό και θέρμανση – η αποστολή του Αλέξη έγινε απαιτητική. Ήταν ένας από τους λίγους με αυτοκίνητο και περνούσε το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας κάνοντας εκκενώσεις πολιτών με παιδιά, παρέχοντας πόσιμο νερό στα κτίρια και στήνοντας επιτόπια μαγειρεία. Ένα από αυτά το έστησε στην αυλή της Τάνιας Πορτοκάλου, μπροστά από την πολυκατοικία.

Ο Αλέξης προμήθευε το νερό και τα ξύλα και η Τάνια μαγειρεύε σούπα και γεύματα για τους ντόπιους και τον ουκρανικό στρατό. Πολλοί ντόπιοι Έλληνες εντάχθηκαν στις ένοπλες δυνάμεις της Ουκρανίας την άνοιξη του 2022, για να υπερασπιστούν την πατρίδα τους τη Μαριούπολη και τα χωριά τους όπως ο Σαρτανάς. Στη συνέχεια ο Αλέξης παρέδιδε τα τρόφιμα στον στρατό και στον κόσμο, σπίτι προς σπίτι, σημείο προς σημείο. Παρείχε τροφή στο τάγμα του Αζόφ, που υπερασπιζόταν με τη ζωή τους την πόλη της Μαριούπολης και το εργοστάσιο Αζόφσταλ.

«Ήταν άπιστευτο το πώς όλη η Μαριούπολη έγινε μια γροθιά. Οι άνθρωποι ήταν τόσο ενωμένοι. Δεν έχω ξαναδεί κάτι τέτοιο στη ζωή μου. Αυτή ήταν η Μαριούπολή μου, ήμουν τόσο περήφανη. Όλοι έκαναν κάτι. Έλληνες που είχαν λαχανικά ή κονσέρβες στα κελάρια τους τα έφεραν για τις κουζίνες, μαζί μαγειρεύαμε και παραδίδαμε το φαγητό στον Σαρτανά και τη Μαριούπολη. Αζοφικοί πολεμιστές και γιατροί ήρθαν να μοιραστούν γεύματα μαζί μας, τραγουδήσαμε μαζί και πολεμήσαμε μαζί, ο καθένας στο μέτωπό του υπερασπιζόμενος τη Μαριούπολή μας», θυμάται ο Αλέξης. Μετά άρχισε ο πλήρης αποκλεισμός της Μαριούπολης, δεν υπήρχε πλέον τροφή στην πόλη. «Θυμάμαι ότι

οδηγούσα όσο πιο μακριά μπορούσα, μόνο για να αγοράσω πατάτες για τις κουζίνες του χωραφιού, για να συνεχίσουμε να ταΐζουμε τον κόσμο και τον στρατό. Η ομάδα μου δεν είχε άλλους πόρους ή κεφάλαια. Χρησιμοποίησα τις τελευταίες μου οικονομίες για να αγοράσω σακιά με πατάτες για την πόλη. Η τιμή ήταν γελοία – από τα 5 hr έφτασε στα 50 hr ανά κιλό πατάτες, δεκαπλάσια! Πλήρωσα και παρέδωσα και ο κόσμος είχε φαγητό για άλλη μια μέρα».

Στις 15 Μαρτίου ο Αλέξης τηλεφώνησε στην Τάνια Πορτοκάλου και της ζήτησε να ετοιμαστεί για εκκένωση. Εκκένωσε την πεθερά του στη διάρκεια διάνοιξης πράσινου διαδρόμου, ήταν το τελευταίο αυτοκίνητο στην ουρά λόγω ενός χαλασμένου ελαστικού. Τώρα ο Αλέξης ζει στην Οδησό και μαζί με τους ομογενείς Έλληνες συνεχίζει την εθελοντική του δράση, συγκεντρώνοντας χρήματα για αυτοκίνητα για τον ουκρανικό στρατό και παραδίδοντάς τα στο μέτωπο. Εάν επιστρέψει στη Μαριούπολη τώρα, υπό ρωσική κατοχή – θα βασανιστεί και θα σκοτωθεί για την εθελοντική του δράση. Τον ρώτησα αν φοβάται.

«Μεγάλωσα με σκοτεινά παραμύθια, όπου υπήρχε πάντα ένας κακός χαρακτήρας, ένας δράκος, ένας κακός μάγος. Και έζησα να δω τις κακές πράξεις στη Μαριούπολη. Αλλά αρνούμαι να αφήσω το κακό να περιοχύνει του καλού. Υποθέτω ότι αυτός είναι ο λόγος που είμαι εδώ και κάνω αυτό που κάνω μέχρι το τέλος», πρόσθεσε ο Αλέξης με ένα μικρό χαμόγελο.

11)

## Η ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΗ

Soundtrack «Εισιτήριο στην τσέπη σου» του Παντελή Θαλασσινού

Κατά τη διάρκεια αυτού του πολέμου στην Ουκρανία, πολλοί άνθρωποι μας βοήθησαν στην ανθρωπιστική μας αποστολή. Μεταξύ αυτών ήταν ο Σέρχι Μαρτσένκο, σημερινός υπουργός Οικονομικών της Ουκρανίας και πρόεδρος των διοικητικών συμβουλίων της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για το 2023. Όταν χρειαζόμασταν συνδρομή σε ανώτατο επίπεδο για να παραδοθεί η βοήθεια στους ανθρώπους που έχουν ανάγκη ή να παρασχεθεί ασφάλεια για τα φορτηγά μας κατά μήκος των ανθρωπιστικών διαδρομών – πάντα βοηθούσε και ανταποκρινόταν. Γιατί; Λοιπόν, γιατί ήξερε τι κάναμε και πόσους ανθρώπους βοηθούσαμε καθημερινά, πόσο ειλικρινείς είμαστε στο ανθρωπιστικό μας έργο αλλά και επειδή είναι ένας απίστευτος και ευαίσθητος άνθρωπος.

Όταν πρωτογνώρισα τον Σέρχι, πολύ πριν τον πόλεμο, τον ρώτησα πώς έγινε υπουργός Οικονομικών. Η απάντησή του με έκανε να χαμογελάσω: «Απλώς, ήμουν στο πάρκο για να κάνω babysitting τον νεογέννητο γιο μου, όταν με πήραν τηλεφώνω και μου ζήτησαν να έρθω στο υπουργείο».

Και πραγματικά, ο Σέρχι μοιράζεται όλο το πάθος και την αγάπη του με την όμορφη σύζυγό του Μαρίνα και τα δύο τους παιδιά, την Αρόρα και τον Λεωνίδα. Ήταν τόσο μοναδικό και όμορφο να τους βλέπεις – συνήθως βλέπεις άντρες απόμακρους σε υψηλές θέσεις, όταν είναι στην πολιτική οι οικογένειές τους έρχονται δεύτερες. Για τον Σέρχι η οικογένειά του είναι κομμάτι του και αυτό αποτελεί το μέτρο ενός αληθινού άντρα. Αλλά όταν γνώρισα τη Μαρίνα, τη γυναίκα του Σέρχι, ένιωσα σαν να την ήξερα όλη μου τη ζωή. Οι 30λεπτες συναντήσεις μας συνεχίστηκαν για καιρό, είχαμε τόσα κοινά, τόσα πολλά να μοιραστούμε και να δημιουργήσουμε μαζί. Συνειδητοποίησα ότι βρήκα μια αδελφή-ψυχή και έναν τέλειο πρόσωπο για την αποστολή μας στο έδαφος της Ουκρανίας.

Ως εκ τούτου, η Μαρίνα Μαρτσένκο (πατρικό όνομα Μαρίνα Τριανταφύλλου) έγινε η «Πρεσβευτής του Φωτός» μας και αφοσιώθηκε στη βοήθεια των εσωτερικά εκτοπισμένων νεαρών μητέρων στη βάση μας.

Αφιερώνει τον χρόνο της και χρόνο από τον οργανισμό της «Lada». Χωρίς δισταγμό η Μαρίνα πήδηξε στο τρένο και ήρθε στη Βορόκτα για να επισκεφτεί τη βάση μας. Συναντήθηκε με εσωτερικά εκτοπισμένες γυναίκες και παιδιά, ξεκίνησε το έργο της υποστήριξης για να τους βοηθήσει να υποβάλουν αίτηση για επιχορηγήσεις, να ανακτήσουν την εμπιστοσύνη τους. Μια από τις εσωτερικά εκτοπισμένες γυναίκες την κοίταξε και είπε: «Δεν μπορώ να πιστέψω ότι αυτή είναι σύζυγος του υπουργού. Μακάρι όλες οι γυναίκες των υπουργών να ήταν σαν αυτήν. Έτσι πρέπει να είναι. Είναι καταπληκτική!» και αυτή η γυναίκα είχε δίκιο – η Μαρίνα είναι ένα παράδειγμα του πώς θα έπρεπε να είναι η «Νέα Ουκρανία» και ο «Νέος Κόσμος».

Όταν ρώτησα τη Μαρίνα γιατί έχει σημασία όλο αυτό για εκείνη προσωπικά, είπε: «Είμαι από το Ντονέτσκ. Από την ελληνική οικογένεια Τριανταφύλλου, με καταγωγή από το ελληνικό χωριό Στίλα. Κι εγώ έχασα τα πάντα, το ίδιο και η οικογένειά μου. Η πόλη μου και το πατρικό μου χωριό Στίλα είναι κατεχόμενα, δεν μπορώ καν να γυρίσω να το επισκεφτώ ή να το δείξω στον γιο μου... Είμαι επίσης μια νέα μητέρα, με έναν γιο 5 ετών, και ορκίστηκα να αφιερώσω τον χρόνο μου να βοηθήσω άλλες μητέρες με παιδιά να ανακτήσουν την αυτοπεποίθηση, τη δύναμή τους και να χτίσουν τη ζωή τους».

Καθώς άκουγα τα λόγια της Μαρίνας, η καρδιά μου βούλιαξε... Συνειδητοποίησα ότι αυτή και εγώ, οι ελληνικές οικογένειές μας, είμαστε από το ίδιο χωριό Στίλα, στο Ντονέτσκ. Χωριό ολοσχερώς κατεστραμμένο από τους Ρώσους και υπό κατοχή από το 2014. «Τότε είμαστε αδερφές σίγουρα», είπα με ένα χαμόγελο. «Το πιθανότερο είναι ότι είμαστε ξαδέλφια» – γελούσαμε και οι δύο σαν παιδιά. «Πες μου την ιστορία σου».

«Ο παππούς μου, ο Αλέξανδρος Τριανταφύλλου, γεννήθηκε σε ένα ελληνικό χωριό, τη Στίλα στην περιοχή του Ντονέτσκ. Ήταν μηχανικός αλλά το αληθινό του πάθος ήταν η ραπτική. Το πιο πολύτιμο κτήμα του ήταν η ραπτομηχανή του, την οποία δεν αποχωρίστηκε ποτέ. Του άρεσε να ράβει για τη γιαγιά μου, Ειρήνη Τριανταφύλλου. Ήταν η μοναδική του πελάτισσα και της έραβε όλα τα ρούχα. Τα φορέματά της, τις φούστες, τις μπλούζες, τα παλιό της... τα πάντα. Έλεγε: “Κανείς δεν μπορεί να αισθανθεί τη γυναίκα μου όσο εγώ, κανείς δεν ξέρει το σώμα της όπως εγώ. Ξέρω ποια χρώματα την κάνουν να ανθίζει, τι γραμμή πρέπει να έχει το φόρεμα για να υπογραμμίσει την ομορφιά της”. Από το χωριό Στίλα μετακόμισαν στο Ντονέτσκ, μαζί τους ταξίδευσε και η ραπτομηχανή. Και όταν το 2014 τα ρωσικά στρατεύματα βομβάρδισαν και μπήκαν στο Ντονέτσκ, κατέφυγαν στο Κίεβο και εγκαταστάθηκαν στην πόλη Ιρπίν.

Στη συνέχεια, το 2022 ο πόλεμος έφτασε στο Ιρπίν, οι Ρώσοι κατέλαβαν την πόλη και ένας πύραυλος έπεσε ακριβώς μπροστά από το σπίτι τους. Το Ιρπίν καθώς και η Μπούτσα έγιναν θέατρο ρωσικής γενοκτονίας, όπου εκατοντάδες βασανίστηκαν, βιάστηκαν και δολοφονήθηκαν. Για άλλη μια φορά κάτω από πυραύλους και σφαίρες, η οικογένεια Τριανταφύλλου εγκατέλειψε την πόλη, ταξιδεύοντας προς τα δυτικά της Ουκρανίας για ασφάλεια. Ο Αλέξανδρος ανησυχούσε για τη ραπτομηχανή που άφηνε πίσω του, δεν την είχε αποχωρίσει ποτέ ξανά. Ήταν ο καμβάς του, η δημιουργική αδερφή ψυχή του που ταξίδευσε μαζί του από το γενέθλιο χωριό του, τη Στίλα, στο Ιρπίν. “Όταν ράβω είμαι καλλιτέχνης. Δημιουργώ ζωή. Και συνεχίζω να ζω”, έλεγε.

Έφυγαν από το Ιρπίν το πρωί και ήδη το απόγευμα της ίδιας μέρας τα ρωσικά στρατεύματα βρίσκονταν στη γειτονιά τους. Οι Ρώσοι στρατιώτες μπήκαν στο διαμέρισμα του Τριανταφύλλου και το έκαναν βάση τους. Έκλεψαν ό,τι είχε αξία, όλες τις συσκευές. Ένα βλήμα κολλημένο στην ντουλάπα, ένα μεγάλο γράμμα “Z” (όπως η ναζιστική σβάστικα) σχεδιάστηκε από τους Ρώσους στον τοίχο του διαμερίσματος, τα πάντα ήταν αναποδογυρισμένα, κλεμμένα και σπασμένα, δεν υπήρχαν τζάμια στα παράθυρα, ό,τι μπορούσαν να πήραν... Όταν ελευθερώθηκε το Ιρπίν και επέστρεψαν ο

Αλέξανδρος με την Ειρήνη η καρδιά τους βούλιαξε. Ο Αλέξανδρος απελπισμένος άρχισε να ψάχνει τη ραπτομηχανή του, αναποδογυρίζοντας όλη τη μάζα από κουτιά, πράγματα και σπασμένα αντικείμενα γύρω από το σπίτι.

Τελικά, κάτω από όλα τα συντρίμια που άφησαν πίσω τους οι Ρώσοι στρατιώτες, ήταν εκεί – η παλιά του ραπτομηχανή. Η ευτυχία του ήταν απεριόριστη, λες και ένα μέρος του επέζησε και ενώθηκε ξανά με το άλλο του μισό. Η παλιά ραπτομηχανή ήταν άχρηστη για τους Ρώσους πλιατσικολόγους, αλλά σήμαινε τα πάντα για εκείνον. Σιγά-σιγά, η Ειρήνη και ο Αλέξανδρος άρχισαν να φτιάχνουν ξανά μαζί τον μικρό τους κόσμο, βάφοντας τους τοίχους, σβήνοντας αυτά που είχαν γράψει οι Ρώσοι, καθαρίζοντας τα πατώματα, επισκευάζοντας τα έπιπλα και αγοράζοντας πάλι τα βασικά. Αλλά κάθε πρωί, ο Αλέξανδρος πάει στη ραπτομηχανή του, τη χαϊδεύει και ξεκινά μια νέα σειρά ραφών, ο ήχος της μηχανής χτυπάει σαν καρδιοχτύπι σε όλο το διαμέρισμα. Σαν να χτυπούν οι καρδιές τους στον ίδιο ήχο. Η Ειρήνη χαμογελά, ξέρει ότι όταν δημιουργεί είναι ζωντανός. “Όταν σκέφτομαι ένα νέο φόρεμα για την Ειρήνη μου, σκέφτομαι πώς θα είναι η τσέπη στο ισχίο. Πώς θα γλιστρήσει το χέρι της μέσα της. Θέλω να είμαι το εισιτήριο κρυμμένο μέσα. Ένα εισιτήριο για το αγαπημένο μας σημείο. Α, εισιτήριο για την Κρήτη όταν θα κερδίσουμε αυτόν τον πόλεμο”, είπε χαμογελώντας ο Αλέξανδρος».

12)

## Η ΜΑΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΡΙΟΥΠΟΛΗΣ

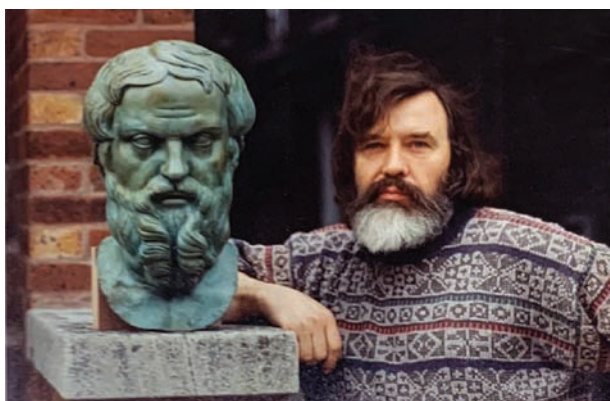
Soundtrack «Το Ταγκό της Νεφέλης» της Χάρις Αλεξίου

Όταν ήρθε η Μαρίνα Μαρτσένκο (Τριανταφύλλου) στη βάση μας στα Βορόκτα, της σύστησα το θαυματουργό μωρό μας, τη «Μαρία». Η μητέρα της Σβέτα είναι από τη Μαριούπολη. Για ένα διάστημα έμεινε στη Βορόκτα, όπου εργάστηκε και αργότερα παντρεύτηκε. Λίγο πριν τον πόλεμο, 8 μηνών έγκυος, η Σβέτα αποφάσισε να επισκεφτεί τους γονείς της στη Μαριούπολη και έκανε το ταξίδι. Εκεί βρέθηκε μέσα στη φωτιά του πολέμου με βλήματα και βόμβες να εκρήγνυνται κάθε λεπτό.

Η Σβέτα πέρασε μέρες κρυμμένη στο κελάρι με τους ηλικιωμένους γονείς της. Έφαγαν ό,τι υπήρχε στην αποθήκη τους. Ακόμη και το να βγεις από το κελάρι ήταν επικίνδυνο καθώς οι οβίδες και η φωτιά θα μπορούσαν να σε σκοτώσουν αμέσως. Οι άνθρωποι έμαθαν να τρώνε και να πίνουν λιγότερο μόνο και μόνο για να μην χρειάζεται να χρησιμοποιούν την τουαλέτα συχνά, ακόμη και τα μικρά παιδιά έκαναν το ίδιο.

Ο χρόνος για να γεννήσει η Σβέτα πλυσίαζε και από την πόλη εκείνη τη στιγμή έφυγε η τελευταία ομάδα εκκένωσης. Η Σβέτα ζήτησε από τους γονείς της να φύγουν μαζί της, αλλά εκείνοι αρνήθηκαν. Δεν μπορούσαν να αποχωριστούν το σπίτι και τον κήπο τους, ήθελαν να παραμείνουν και να το προστατέψουν. Με το τελευταίο αυτοκίνητο εκκένωσης, η Σβέτα –στον 9ο μήνα της– έφυγε από την πόλη. Στον δρόμο για τη βάση μας στη Βορόκτα έφερε στον κόσμο ένα πανέμορφο κοριτσάκι. Το ονόμασε Μαρία, προς τιμήν της Παναγίας που την έχει προστατεύσει.

Η γέννηση καταγράφηκε στη Βορόκτα και στη βάση μας παρείχαμε τα πάντα στη Σβέτα και το μωρό της. Όταν είδα για πρώτη φορά τη Σβέτα, ήταν ακόμα σε σοκ, έτρεμε και έκλαιγε, λέγοντας: «Ξέρεις για τι μετανιώνω περισσότερο... που δεν μπορώ καν να τηλεφωνήσω στη μητέρα μου και να της πω ότι έχει εγγονή τώρα, ότι έκανα κορίτσι». Δάκρυα κυλούσαν στα μάγουλά της. Δεν είχε πια επικοινωνία με τους γονείς της, δεν ήξερε καν αν ζούσαν ή αν πέθαναν σε εκείνο το σκοτεινό κρύο κελάρι. «Ένωθα σαν δύο άγγελοι να με φυλούσαν σε όλο



Πάνω: Ο Αλέξης με την κόρη του Θαΐδα και τη σύζυγό του Ελένη σε μια ευτυχισμένη στιγμή στη Μαριούπολη, πριν από τον πόλεμο.  
Κάτω: Ο πατέρας της Χριστίνας Κατράκη, ο διεθνούς φήμης γλύπτης Ανατόλι Κους Κατράκης.

τον δρόμο. Ήμουν πολύ αδύναμη και έτοιμη να γεννήσω, έβλεπα ακόμη τα πρόσωπά τους. Κατά τη διάρκεια της εκκένωσης έχασα μια κορδέλα από τα μαλλιά μου. Μερικές φορές νομίζω ότι την πήραν ως ενθύμιο», είπε, χαμογελώντας απαλά.

13)

## Η ΟΜΟΡΦΗ ΣΦΑΙΡΑ

Soundtrack «Πότε θα κάνει ξαστεριά» του Νίκου Ευλούρη

Η ιστορία του νεαρού Έλληνα, Δημήτρη Αλίτα, από το ελληνικό χωριό Σαρτανά, κοντά στη Μαριούπολη, είναι μια ιστορία θάρρους και αφοσίωσης στην ελευθερία.

Ο Δημήτρης ήταν δόκιμος της Αστυνομικής Σχολής της Μαριούπολης. Το χωριό του, ο Σαρτανάς, βρισκόταν στη γραμμή σύγκρουσης από το 2014. Δέχθηκε επανειλημμένα πολλές επιθέσεις και βομβαρδισμούς, έχασαν τη ζωή τους άμαχοι και ο οικισμός καταστράφηκε. Βλέποντας όλη τη ζημιά που προκάλεσαν οι Ρώσοι εισβολείς, ο Δημήτρης, ακόμη και στα σχολικά μου χρόνια, συνειδητοποίησε ξεκάθαρα τον σκοπό του – να προστατεύσει την Πατρίδα ως αξιωματικός και να βοηθήσει τους ανθρώπους. Την ημέρα της ρωσικής εισβολής, το χωριό της καταγωγής του ήταν ένα από τα πρώτα που χτυπήθηκαν από εχθρικά πυρά. Το πρωί της 24ης Φεβρουαρίου 2022, παρά τις τρομερές εκρήξεις, τις καταστροφές σπιτιών και τον πανικό στον πληθυσμό, ο Δημήτρης, ακολουθώντας τις εντολές, έφτασε στο σημείο της Σχολής του στη Μαριούπολη.

Στο καταφύγιο, όπου βρίσκονταν όλοι οι δόκιμοι και οι υπάλληλοι, άρχισε να στηρίζει και να καθουσιάζει τους πρωτοετείς φοιτητές με κάθε δυνατό τρόπο, ήταν γι' αυτούς ένας «ψυχολόγος πεδίου» και ένας «μεγάλος αδερφός». Ο Δημήτρης κράτησε την ψυχραιμία του, δεν ένιωθε φόβο παρά μόνο αποφασιστικότητα να σταθεί μέχρι το τέλος και να βοηθήσει τους άλλους. Αφού έλαβε την εντολή να εκκενώσει το προσωπικό από την πόλη της Μαριούπολης, κάλεσε τους γονείς του που παρέμειναν στο σπίτι κάτω από τα πυρά του πυροβολικού των εισβολέων, ζητώντας τους να φροντίσουν για την ασφάλειά τους. Χωρίς να διστάσει δευτερόλεπτο, πήρε την απόφαση να παραμείνει πιστός στον όρκο του αστυνομικού και να εκπληρώσει την εντολή να μεταφερθούν όλοι σε άλλη πόλη.

Κατά τη διάρκεια των προετοιμασιών, ο Δημήτρης βοήθησε συμφοιτητές και φίλους να μαζέψουν πράγματα και τρόφιμα. Έχοντας επίγνωση του κινδύνου, οργάνωσε την αναχώρηση των δόκιμων, που δεν πρόλαβαν να συγκεντρώσουν όλα τα προσωπικά τους έγγραφα, προς την ανατολική πλευρά της πόλης, παρά το γεγονός ότι υπήρχαν συνεχείς αναφορές για πολυάριθμες εκρήξεις, νεκρούς και καταστροφή. Κατά την οργάνωση της αυτοκινητοπομπής για την αναγκαστική εκκένωση από τη Μαριούπολη, ο Δημήτρης ανέβηκε στο τιμόνι ενός λεωφορείου εκκένωσης και μετέφερε περίπου 60 δόκιμους από τη Μαριούπολη προς την πόλη Κρίβι Ριχ, καλύπτοντας περισσότερα από 500 χιλιόμετρα τη νύχτα.

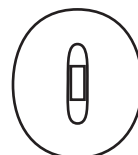
Αυτή τη στιγμή κάνει πρακτική στο ανακριτικό τμήμα της αστυνομίας της περιφερειακής διοίκησης Κραματόροκ της Εθνικής Υπηρεσίας Ασφαλείας στην περιοχή του Ντονέσκ. Ο Δημήτρης τεκμηριώνει αμείλικτα τα εγκλήματα πολέμου και βοηθά τους ντόπιους κατοίκους του Σλόβιανσκ. Είναι αποφασισμένος να συνεχίσει τον αγώνα για την ειρήνη και τη γη του, για το ελληνικό χωριό του τον Σαρτανά και την πόλη του τη Μαριούπολη. Κάθε εγκλημα πολέμου που διαπράττουν οι Ρώσοι εναντίον των Ελλήνων και των Ουκρανών, το οποίο καταγράφει τώρα ο Δημήτρης, είναι σαν σφαίρα δικαιοσύνης, που θα κάνει τους Ρώσους να λογοδοτήσουν για κάθε βιασμένη αδελφή και σύζυγο,

νεκρή μητέρα, βασανισμένο πατέρα, δολοφονημένο γιο. Και δεν θα αμφιταλαντευτεί, δεν θα αφήσει το τουφέκι κάτω μέχρι η δικαιοσύνη να νικήσει το έγκλημα, έως ότου ο Σαρτανάς και η Μαριούπολη να είναι ξανά ελεύθερες.

14)

## ΑΓΓΕΛΟΙ ΑΓΚΑΛΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΑΝ ΘΝΗΤΟΙ

Soundtrack «Διόδια» του Μίλτου Παοχαλίδη



θυμάμαι συχνά τις πρώτες μέρες και τον πρώτο μήνα του πολέμου. Ήταν τρομακτικό και είχε πολύ σκοτάδι. Είχαμε ακόμα ρεύμα αλλά ήταν σκοτεινά. Κανείς δεν ήξερε τι να κάνει, πώς να το κάνει και τι θα γινόταν μετά. Απλώς ξέραμε ότι έπρεπε να δράσουμε, ότι κι αν γίνει. Έπρεπε επίσης να ξεπεράσω τον εαυτό μου και τα εσωτερικά μου συμπλέγματα, για πρώτη φορά στη ζωή μου έπρεπε να μάθω να ζητώ βοήθεια, να ζητώ φαγητό, να ζητώ τα βασικά...

Θυμάμαι έντονα πως είχα κλειδωθεί στην τουαλέτα και έκλαψα για μια ώρα – μετά βγήκα έξω, σκούπισα τα δάκρυά μου και έκανα τηλεφωνήματα, ζητώντας φαγητό για τα παιδιά στη βάση μας. Ήταν πολύ δύσκολο για μένα να διαχωρίσω τον εαυτό μου από την αποστολή – δεν είχε χρειαστεί ποτέ να ζητήσω φαγητό πριν στη ζωή μου. Αλλά ήξερα ότι, αν δεν ζητήσω, τα παιδιά στη βάση μας θα πεινάσουν.

Η Αντριάνα Κούρμει με τον Έλληνα σύζυγό της Μιχάλη ήταν από τους πρώτους στους οποίους απευθύνθηκα και άρχισαν να στέλνουν τα πρώτα λεωφορεία με φορτία βοήθειας από τη Ρουμανία. Κάθε μέρα κάναμε το ταξίδι για φόρτωση και ξεφόρτωση, για να το φέρουμε στη βάση και μετά να το παραδώσουμε σε εκατοντάδες που το είχαν ανάγκη. Η Αντριάνα ήταν από τις πρώτες που με άκουσε να κλαίω και να ζητώ φαγητό για τα παιδιά. Μαζί με φαγητά μου έστειλε και ελληνικά μπαχαρικά, για να νιώσω τουλάχιστον λίγο σαν στο σπίτι μου, όσο ζούσα στο καταφύγιο. «Μαγείρεψε κάτι για τα αγόρια, κάτι ελληνικό», είπε χαμογελώντας. Θα θυμάμαι τέτοιες χειρονομίες για πάντα, όσο ζω. Συμφωνήσαμε να ξαναβρεθούμε στη Μήλο, στο παραλιακό μας σπίτι εκεί, όταν θα κερδίσουμε αυτόν τον πόλεμο.

Αυτός ο πόλεμος έχει αλλάξει τα πάντα και εγώ επίσης δεν θα είμαι ποτέ η ίδια. Πολλοί άνθρωποι, φίλοι, οικογένεια από τους οποίους περιμέναμε υποστήριξη και κατανόηση μας εγκατέλειψαν, ενώ άνθρωποι από τους οποίους δεν περιμέναμε βοήθησαν περισσότερο. Ήρθαν σαν άγγελοι από το πουθενά, θεόσταλτοι θαρρείς. Αυτοί οι άνθρωποι έκαναν τα χρώματα να αλλάξουν από σκούρο σε ανοιχτόχρωμο, έκαναν τους αγγέλους να μας αγκαλιάσουν ως θνητούς, μας έκαναν να κερδίσουμε χωρίς πανοπλία, μας έκαναν να αντέξουμε αυτό που νομίζαμε ότι δεν αντέχουμε... στρώνανε το τραπέζι με ψωμί, νερό και αλάτι για εκατοντάδες που έχουν ανάγκη.

Μεταξύ αυτών, ήταν οι φίλοι μας από το νησί της Μήλου, η Ντεισιόλαβα Ντιμίτροβα και ο Ηλίας Μικέλης. Θυμάμαι που τους μιλούσα τις πρώτες μέρες του πολέμου από το καταφύγιο μας. Νομίζω ότι ήταν η πρώτη φορά που με άκουσαν να κλαίω... και έκλαψαν μαζί μου. Ήταν η πιο ισχυρή και η πιο πνευματική σύνδεση που είχα ποτέ μαζί τους στα πολλά χρόνια φιλίας και συνεργασίας μας. Ήμουν πάντα το «μικρό μαγκάκι», η Κρητικοπούλα, μία «τρελή Αμερικάνα», και πάντα χαμογελούσα. Έτσι με ήξεραν οι περισσότεροι από τη Μήλο. Χρόνια τώρα η Ντέσου και ο Ηλίας διαχειρίζο-

Η Αντριάνα ήταν από τις πρώτες που με άκουσε να κλαίω και να ζητώ φαγητό για τα παιδιά. Μαζί με φαγητά μου έστειλε και ελληνικά μπαχαρικά, για να νιώσω τουλάχιστον λίγο σαν στο σπίτι μου, όσο ζούσα στο καταφύγιο. Θα θυμάμαι τέτοιες χειρονομίες όσο ζω.

νται τα στούντιό μας στην παραλία και είναι καταπληκτικοί σε αυτό. Έχουν γίνει οικογένεια, ραχοκοκαλιά μας, φροντίζοντας τον μικρό παράδεισο που δημιουργήσαμε στην Ελλάδα. Φέτος ήταν η μόνη χρονιά που δεν μπορέσαμε να τον δούμε. Θυμάμαι ότι η Ντέσυ με ρώτησε τον πρώτο μήνα του πολέμου: «Πώς είσαι;» Και ως απάντηση δεν μπορούσα να μιλήσω, απλά έκλαψα. «Δύσκολο. Πολύ δύσκολο». Ένας κόμπος κόλλησε στο λαιμό μου και μέτρησα άλλη μια λέξη, σιωπηλά δάκρυα κύλησαν στα μάγουλά μου. Βλέποντάς με, η Ντέσυ άρχισε να κλαίει. Κλαίγαμε σιωπηλά μαζί. «Τι μπορούμε να κάνουμε;» ρώτησε. «Δεν ξέρω. Οι άνθρωποι χρειάζονται φαγητό εδώ, τα βασικά...» είπα και για άλλη μια φορά.

Ήξερα ότι είναι μόνο δύο άτομα, δεν μπορούσαν να βοηθήσουν εκατοντάδες. Ήξερα ότι αυτή ήταν απλώς μια συζήτηση με φίλους και ότι μπορούσα να είμαι ο εαυτός μου, δεν χρειαζόταν να παριστάνω τη δυνατή. Μια μέρα αργότερα με πήραν ξανά τηλέφωνο η Ντέσυ και ο Ηλίας. «Συγκεντρώνουμε τρόφιμα και βοήθεια για την Ουκρανία. Όλη η Μήλος μαζεύει ένα φορτηγό με φαγητά για εσάς. Κάντε μια λίστα και στείλτε μου. Έχουμε κανονίσει για όλα. Κάθε σούπερ μάρκετ μαζεύει προϊόντα και το γραφείο του δημάρχου θα το στείλει, βγήκε επίσημα. Βρήκαμε ακόμη και έναν οδηγό φορτηγού για να κάνουμε το ταξίδι», είπε. Δεν μπορούσα να το πιστέψω.

Μια εβδομάδα αργότερα ένα φορτηγό 20 τόνων από τη Μήλο έφτασε στην Ουκρανία. Μαζί σε ένα από τα κουτιά, από την Ντέσυ και τον Ηλία για εμάς, ήταν ένα όμορφο σχέδιο του 6χρονου γιου τους Μάριου για τον 6χρονο Μάρκο μου (στη Μήλο είναι καλοί φίλοι). Κρατάμε ακόμα αυτό το σχέδιο μαζί μας. Μας θυμίζει την αγάπη και τα θαύματα που προκύπτουν από αυτήν. Μας θυμίζει ότι ένα άτομο, μια οικογένεια μόνο, μπορεί να αλλάξει τις ζωές εκατοντάδων και ότι οι άγγελοι μπορούν να αγκαλιάζονται σαν θνητοί.

15)

## ΠΩΣ ΕΙΣΑΙ ΕΚΕΙ;

Soundtrack «*Ήτανε μία φορά*» του Νίκου Ξυλούρη

**Ο** Ρόρνης Κοπακάκης ήταν από τους πιο αγαπημένους μου φίλους. Ήταν ένας Κρητικός πειρατής με ένα τατουάζ γοργόνας και μία άγκυρα στο μπράτσο του.

Έπλεε με ένα όμορφο ξύλινο ιστιοπλοϊκό και έλεγε ιστορίες για τη Μήλο του, που μόνο αυτός ήξερε να διηγείται. Είχε ψυχή. Δεν μπορούσε να ζήσει χωρίς τη θάλασσα και μερικές φορές δεν μπορούσε να ζήσει με αυτήν, τον στράγγιζε τελείως αφού της είχε δώσει όλη του τη ζωή. Κλείνω τα μάτια μου και βλέπω το σκαμμένο από την αλμύρα και τον ήλιο του Αιγαίου πρόσωπό του, το πλατύ χαμόγελό του, ακούω τη φωνή του, το «έλα ρε» του.

Παρόλο που πέρασε τη ζωή του στη Μήλο, ήταν για πάντα «Σφακιανός», περήφανος για τις κρητικές ρίζες του. Από εκείνον άκουσα για πρώτη φορά αυτό το τραγούδι του Ξυλούρη και έκανα το πρώτο μου μάθημα στο τάβλι στο σπίτι του στον Αδάμαντα. Γνώριζε Ιστορία και έλεγε ιστορίες που θα μπορούσαν να συναγωνιστούν τον ίδιο τον Ηρόδοτο. Το όνειρό του ήταν να εκδώσει ένα βιβλίο για τους Πειρατές της Μήλου, που έκρυβαν τους θησαυρούς τους στα σπήλαια της Συκιάς και του Κλέφτικου. Είχε έτοιμο το βιβλίο και έψαχνε εκδότη. Ήταν ερωτευμένος και ονειρευόταν να περάσει τις μέρες του έχοντας στο πλευρό του τη γυναίκα της ζωής του. Μαζί αγόρασαν ένα μικρό ξύλινο σκάφος, που φτιάχθηκε την ίδια χρονιά που γεννήθηκε ο Ρόρνης – πάνω του ονειρευόντουσαν να κάνουν τα ταξίδια τους. Λίγο αργότερα πέθανε. Πέθανε πολύ νέος, απλώς επειδή η καρδιά του σταμάτησε ένα απόγευμα μετά τη δουλειά. Όταν με ενημέρωσαν

για τον θάνατό του, έκλαψα σαν άγριο θηρίο. Θυμάμαι τον 4χρονο Μάρκο μου να με πλησιάζει και να με ρωτάει: «Μαμά γιατί κλαίς;», «Ο Ρόρνης πέθανε». «Ρόρνη, ο πειρατής;», με ρώτησε και έγνεψα. «Γιατί;» ρώτησε ο Μάρκος. «Η καρδιά του σταμάτησε», απάντησα. «Μην κλαίς, μαμά, τώρα είναι με αγγέλους. Και όταν μεγαλώσω θα κάνω το ίδιο τατουάζ με αυτόν. Θα κάνω μια γοργόνα και μια άγκυρα». Ο Μάρκος μου έδειξε μια φωτογραφία του με τον Ρόρνη, μόλις πριν από λίγους μήνες στο ξύλινο ιστιοφόρο στη Μήλο. Όταν ήρθαμε στη Μήλο, πήγαμε να επισκεφτούμε τον τάφο του Ρόρνη. Όλοι του φέραμε κάτι να αφήσουμε πίσω, ένα κοχύλι, μια βάρκα μινιατούρα... Ο Μάρκος έφτιαξε ένα Lego πειρατή και του το έφερε. «Αυτό για σένα, Ρόρνη, θα σου κάνει παρέα».

Ένιωθα άδεια γιατί παρόλο που ήξερα ότι ο Ρόρνης ήταν θαμμένος εκεί, δεν ήταν εκεί. Σαν να βρισκόταν αλλού το πνεύμα του, μακριά στη θάλασσα, ανάμεσα στα κύματα που άγγιζαν τις κρητικές ακτές στη δύση του ηλίου. Και μετά έλαβα ένα μήνυμα στο τηλέφωνό μου, ήταν από τη μητέρα του Ρόρνη, την Αγγελική Κοπακάκη. «Δεν σε ξέρω προσωπικά, αλλά βλέπω πόσο αγαπάς τον γιο μου. Νιώθω σαν να τον μοιράζομαι μαζί σου, ζει μέσα από εμένα και τον Μάρκο». Και αρχίσαμε να ανταλλάσσουμε μηνύματα στο messenger.

Τώρα, πέντε χρόνια αργότερα, κάθε πρωί και κάθε βράδυ λαμβάνω ένα μήνυμα από την υιοθετημένη Ελληνίδα μητέρα μου, Αγγελική, και λαμβάνει ένα μήνυμα από εμένα. Σε όλο αυτό τον φρικτό πόλεμο, η Αγγελική δεν σταμάτησε ποτέ να μου στέλνει καθημερινά μηνύματα. Και πάντα απαντούσα. Έγινε τόσο σημαντικό να έχουμε αυτό το απλό: «Πώς είσαι εκεί;» καθημερινά κατά τη διάρκεια του πολέμου. Σε κάνει να νιώθεις ζωντανός. «Όσο απαντάς, έστω και με ένα emoji χαμόγελο, ξέρω ότι είσαι ζωντανή», μου είπε η Αγγελική. Και έτσι συνεχίζουμε να στέλνουμε μηνύματα καθημερινά, ό,τι κι αν γίνει. Να γνωρίζει ο μίας για την άλλη ότι είμαστε ακόμα ζωντανές. Μέσω αυτών ο Ρόρνης ζει, καθώς έχω γίνει αδερφή του και η μητέρα του έγινε και δική μου. Ξέρω ότι αν ζούσε τώρα, θα στήριζε με την Ουκρανία – πάνω απ' όλα έβαζε την ελευθερία.

16)

## ΔΩΣΕ ΜΟΥ ΤΑ ΔΥΟ ΣΟΥ ΧΕΡΙΑ

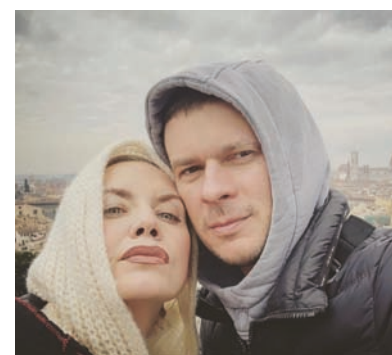
Soundtrack «*Απόγευμα στο δένδρο*» του Αλκίνοου Ιωαννίδη

Το 2012, ένας μάντης στο νησί της Μήλου μου είπε ότι ο μελλοντικός σύζυγός μου θα ερχόταν στο σπίτι μου και ότι θα τον γνωρίσω μέσω κοινών φίλων, ενός ζευγαριού.

Η πρώτη μου ερώτηση ήταν: «Κανένας άνθρωπος δεν μπαίνει στο σπίτι μου. Εκτός αν είναι υδραυλικός ή ηλεκτρολόγος, που έρχεται να επισκευάσει κάτι στο σπίτι». «Όχι, δεν θα είναι έτσι, αλλά θα έρθει στο σπίτι σου, και θα καταλάβεις αμέσως ότι είναι αυτός. Θα είναι η αγάπη μιας ζωής», πρόσθεσε. Και έγινε. Πολύ καιρό αφότου είχα ξεχάσει αυτήν την πρόβλεψη της Μήλου, ήρθα στο Κίεβο με δουλειά και έμεινα στο πατρικό μου σπίτι στο κέντρο της πόλης. Επικοινωνήσα με ένα φιλικό ζευγάρι και ρώτησα αν ήξεραν κάποιον που μπορούσε να μιλήσει και να γράψει γερμανικά. Χρειάστηκε να μεταφράσω κείμενο που σχετίζεται με τη Μήλο στα γερμανικά.

Ο Ρομάν Κουντλάι (Κουγιουμτζής-Πελεβάνης) ήταν ο φίλος τους, που μόλις είχε επιστρέψει από τη Γερμανία, όπου είχε σπουδάσει. Μετά από ένα τηλεφώνημα, ήρθε στο σπίτι μου για να συναντηθούμε και να συζητήσουμε τη μετάφραση. Αμέσως κατάλαβα ότι ήταν αυτός. Σαν να πέταξε από πάνω μας ένας σιωπηλός άγγελος. Η παλιά πρόβλεψη επέστρεψε στο μυαλό

Ένα φορτηγό 20 τόνων από τη Μήλο έφτασε στην Ουκρανία. Σε ένα από τα κουτιά, από την Ντέσυ και τον Ηλία, ήταν ένα όμορφο σχέδιο του 6χρονου γιου τους Μάριου για τον 6χρονο Μάρκο μου (στη Μήλο είναι καλοί φίλοι). Αυτό το σχέδιο μας θυμίζει την αγάπη και τα θαύματα που προκύπτουν από αυτήν.



Η Χριστίνα Κατράκη με τον σύζυγό της Ρομάν Κουντλάι. Ο αγαπημένος φίλος της Ρόρνης Κοπακάκης της Μήλου, που έφυγε νωρίς. Έλληνας μαχητής της Μαριούπολης κρατάει τη σημαία της Ουκρανίας.



μου και χαμογέλασα... Θαύματα γίνονται. Το 2014 παντρευτήκαμε στο νησί της Μήλου στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου, που είναι σκαρφαλωμένη ψηλά στον γκρεμό. Ο τρόπος για να φτάσετε εκεί είναι μόνο με τα πόδια - ανεβαίνοντας από τη θάλασσα ή κατεβαίνοντας από το βουνό. Ο Ρόρης Κοπακάκης μας πήγε με βάρκα στους πρόποδες του βουνού και ανεβήκαμε από εκεί. Ξυπόλητη, σαν μικροσκοπικό κρικρί, περπάτησα μέχρι το ιερό. Μετά το γάμο, το ηλιοβασιλέμα, χορέψαμε μαζί το χορό του γάμου μας, τραγουδώντας καθώς ήμασταν μπροστά από την εκκλησία. «*Τα αστέρια ανθίζουν, είναι όνειρο όταν περνάς, δώσε μου δύο χέρια και τον κόσμο αν μ' αγαπάς*». Πέρασαν χρόνια και μαζί περάσαμε την Επανάσταση της Αξιοπρέπειας, μεγαλώσαμε ένα παιδί μέσα στην αναταραχή και την αστάθεια της ζωής και τώρα περνάμε μαζί τον πόλεμο. Χέρι-χέρι, μοιραζόμαστε τον ίδιο κόσμο μέχρι το τέλος και κόντρα σε όλες τις πιθανότητες. Αυτός ο πόλεμος μας έκανε πιο δυνατούς γιατί τώρα εκτιμούμε κάθε μέρα ως την πρώτη και την τελευταία - είναι η μεγαλύτερη πράξη περιφρόνησης, να συνεχίσουμε να ζούμε και να αγαπάμε ενάντια σε όλες τις πιθανότητες.

17)

## ΓΕΝΝΗΜΕΝΟΙ Ο ΕΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΛΛΟ

Soundtrack «*Ερωτόκριτος*» του Γιάννη Χαρούλη

Ο Ρόρης Κοπακάκης και ο συνétaιρός του Σταμάτης Λίλλης κανόνισαν τον γάμο μας. Πέρασαμε τη νύχτα πριν στο ιστιοπλοϊκό τους και μετά, το επόμενο πρωί, ο Ρόρης μας γύρισε στο νησί, λέγοντας τις μαγικές του ιστορίες καθώς ταξιδεύαμε.

Με το ηλιοβασιλέμα αγκυροβολήσαμε σε ένα μικροσκοπικό αρχαίο εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου, δίπλα στο ελληνορωμαϊκό αμφιθέατρο. Ήμασταν έτοιμοι να πηδήσουμε στη στεριά για την τελετή του γάμου μας. Θυμάμαι τον Ρόρη να με πιάνει από το χέρι, καθώς κατεβαίναμε όλοι στη βάρκα για να μας βγάλει στη στεριά. «*Ξέρεις, είστε φτιαγμένοι ο ένας για τον άλλον. Όπως ο Ερωτόκριτος και η Αρετούσα. Μην το ξεχάσετε ποτέ και μην το προδώσετε ποτέ. Είναι μοναδικό*».

Θυμάμαι ακόμα την έκφραση του προσώπου του, ο ήλιος έδυε απέναντι και τα άγρια μαλλιά του έμοιαζαν να λάμπουν σαν ακτίνες σε φωτιστέφανο. Ένιωσα σαν να κατέβηκε ένας άγγελος και να μου μετέφερε τα ευλογημένα νέα, ήταν ο Γαβριήλ ο αγγελιοφόρος μου εκείνη τη στιγμή.

Εννέα χρόνια μετά, ακόμα θυμάμαι τα λόγια του. Λίγες σχέσεις μπορούσαν να αντέξουν αυτό που έκανε η δική μας. Μέσα από τον πόλεμο, μέσω του φόβου, μέσω της απώλειας - ο Ρομάν κι εγώ μείναμε μαζί, σαν ένα. Δεν έχουμε προδώσει ποτέ ο ένας τον άλλον και την αγάπη μας, ήμασταν πιστοί στον όρκο που δώσαμε εκείνο το βράδυ στον Άγιο Νικόλαο. Μέσα από όλα... μέσα από τον πόνο, τη λύπη, την ευτυχία, τη χαρά - δεν ξεχνάμε ποτέ γιατί είμαστε μαζί. Κάποιοι μπορεί να ρωτήσουν πώς και γιατί... Δεν το κάνω, γιατί μου είπαν πριν από πολύ καιρό την απάντηση.

18)

## Ο ΜΙΚΡΟΣ ΜΑΣ ΚΟΣΜΟΣ

Soundtrack «*Πριγκιπέσσα*» του Σωκράτη Μάλαμα

Την πρώτη μέρα του πολέμου πήραμε μια συνειδητή απόφαση να παραμείνουμε μαζί όσο μπορούμε, μέχρι

το τέλος. Θυμάμαι ότι έφυγα από τον βομβαρδισμό του Κιέβου με το αυτοκίνητο, κατευθυνόμενος προς τα δυτικά και ρωτούσα τον 6χρονο Μάρκο μου αν θέλει να φύγει από τη χώρα τώρα. Η απάντησή του έγινε η απόφασή μας: «*Δεν θα πάω χωρίς τον μπαμπά. Θα είμαστε μαζί, πάντα μαζί. Δύναμη των τριών, μαμά, θυμήσου*». Και ένας χρόνος ήδη στον πόλεμο - είμαι τόσο χαρούμενη που είμαστε μαζί. Τόσα πολλά παιδιά μεγαλώνουν χωρίς σπίτι και χωρίς πατέρα, οικογένειες χωρίζονται, ακόμη και καταρρέουν. Γίναμε όμως πιο δυνατοί. Γιατί η οικογένεια είναι το φρούριό μας και μαζί μπορούμε να τα κατακτήσουμε όλα.

Συχνά οι άνθρωποι με ρωτούν: «*Πώς το κάνουμε;*». Η απάντηση είναι απλή και όμως πολύ δύσκολη: Δημιουργήσαμε έναν δικό μας κόσμο. Είναι ένα μικροσκοπικό σύμπαν που ανήκει μόνο σε εμάς. Σε εμένα και τον Ρομάν και τον Μάρκο. Έχουμε τη «*Δύναμη των Τριών*» και φυλάμε το δικό μας μικρό κόσμο από οποιονδήποτε και οτιδήποτε. Αυτός ο μικρός κόσμος μας επιτρέπει να χορεύουμε μαζί όταν δεν υπάρχει ρεύμα και όταν οι βόμβες εκρήγνυνται. Πιάνουμε ο ένας τα χέρια του άλλου, ανάβουμε κεριά, σκεπάζουμε τους ώμους μας με κουβέρτες όταν δεν υπάρχει ζέστη και χορεύουμε. Μετά μπαίνει ο μικρός Μάρκος και χορεύουμε και οι τρεις. Νικάμε τον φόβο και τον θυμό, τους πυραύλους και το σκοτάδι με την αγάπη μας. Δεν αφήνουμε ξένους να μπουν ποτέ σε αυτόν τον μικρό, ιερό κόσμο που είναι μόνο δικός μας. Εξαιτίας αυτής της μαγικής ενότητας, μπορούμε να τα περάσουμε όλα μαζί, σαν μία οντότητα σε έναν παγκόσμιο στροβιλισμό. Γιατί μέσα μας, στο σπίτι μας, το φως και ο κόσμος μας χορεύουν μαζί, κάνοντας τα πάντα απίστευτα και κάνοντάς μας πιο δυνατούς.

19)

## Η ΛΕΠΤΗ ΓΡΑΜΜΗ

Soundtrack «*Όνειρα*» των Μίλτου Παοχαλιδή & Θεοδωρή Κοτονιά

«*Ψεύτικε κόσμε, ψεύτικε, η αλήθεια σ' ερωτεύτηκε κι έκανε όνειρα γλυκά που δεν μπορεί να τα νικά. Όσα η καρδιά σου λαχταρά κι όσα η καρδιά σου θέλει όταν τα βρίσκει πνίγεται σα μέλι στο μέλι. Τα όνειρα της άνοιξης γεννιούνται τον Γενάρη κι ο Μάης με τα μάγια του μαζί του θα τα πάρει*».

Έτσι, ανεξάρτητα από το πόσο κρύο μπορεί να κάνει τον Φεβρουάριο στην Ουκρανία, έκανα το όνειρό μου την 1η Ιανουαρίου 2023 και είναι αυτό της Νίκης. Και κανένας ψεύτικος κόσμος με τα ψέματα και την προπαγάνδα του δεν θα το αλλάξει ποτέ ούτε θα τον νικήσει. Γιατί τα ψέματα δεν θα νικήσουν ποτέ την αλήθεια. Η αλήθεια και το φως θα υπερισχύουν πάντα. Η ιστορία το έχει δείξει ξανά και ξανά - σκεφτείτε τη Σπάρτη. Σκεφτείτε την Κρήτη - όταν απαγάγαμε τον στρατηγό των Ναζί και τον στείλαμε στην Αγγλία με το υποβρύχιο, γνωρίζοντας καλά ότι εκατοντάδες Κρήτες θα σκοτωθούν ως αντίποινα. Κανείς δεν τόλμησε τέτοια τρέλα - αλλά εμείς οί Έλληνες, οι Κρητικοί!

Τώρα δεν υπάρχει διαφορά, κοιτάζοντας τη ρωσική γενοκτονία στο Ιρπίν και την Μπούτσα, στο Μακάριβ και την Μποροντιάνκα, τις εκκενώσεις αμάχων με παιδιά δίπλα από τανκς και σφαίρες. Καταγράφοντας την ιστορία της ανθρώπινης επιβίωσης προσωπικά, μπορώ να σας πω ότι ο Πούτιν είναι χειρότερος από τον Χίτλερ. Όποιος μπορεί να δώσει εντολή στους στρατιώτες του να βιάσουν 5χρονα παιδιά, αγόρια και κορίτσια, να βγάλουν όλα τα δόντια τους και να τα πετάξουν (60 τέτοια θύματα μόνο σε μια πόλη), δεν αξίζει κανένα έλεος.

Η Ουκρανία δεν ξεκίνησε τον πόλεμο, όπως η Ελλάδα δεν ξεκίνησε τον πόλεμο με τους Ναζί, αλλά πρέπει να υπερασπιστούμε τις αρχές μας, τις οικογένειές μας, τη γη μας, που είναι ελληνική όσο και ουκρανική.

20)

## ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Soundtrack «*Ένα παλικάρι 20 χρόνων*» του Νίκου Στρατάκη

**Ν**ομίζω ότι το μήνυμα που θα ήθελα να μεταφέρω στους Έλληνες πάνω απ' όλα είναι ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι επίσης ελληνικός πόλεμος. Αυτή τη στιγμή Ουκρανοί και Έλληνες στην Ουκρανία θωρακίζουν την υπόλοιπη Ευρώπη με τα δικά τους σώματα, με τα σώματα των αθώων παιδιών τους που πεθαίνουν καθημερινά από τις ρωσικές επιθέσεις πυραύλων, σε Μαριούπολη, Σαρτανά, Οδησσό. Όλες οι ελληνοουκρανικές πόλεις... θωρακίζουν την Ελλάδα από τον τρόπο της Ρωσίας και των συμμάχων της. Αλλά να είστε σίγουροι ότι οι μεγάλες δυνάμεις παρακολουθούν και σχεδιάζουν τις επόμενες κινήσεις. Εάν η Ουκρανία και οί Έλληνες στην Ουκρανία αποτύχουν, η Ελλάδα θα είναι η επόμενη στη σειρά. Χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία, το Ιράν και η Τουρκία θα κάνουν τις κινήσεις τους.

Η Τουρκία δεν θα χάσει αυτή την ευκαιρία και με τους πόρους του ΝΑΤΟ και ένα πολύ μεγαλύτερο μέγεθος, μπορεί πραγματικά να σταθεί απέναντι. Αν αποτύχει η Ουκρανία, η Ελλάδα θα είναι η επόμενη! Το να σταθεί κανείς στο πλευρό της Ουκρανίας και υπέρ των Ουκρανών Ελλήνων εδώ και τώρα, διασφαλίζοντας τη νίκη της Ουκρανίας ενάντια στις δυνάμεις του τρόμου, είναι ο καλύτερος τρόπος για να προστατευτεί η Ελλάδα στο μέλλον.

Μην ξεχνάτε ότι η ελευθερία των Ελλήνων ξεκίνησε από την Ουκρανία, στην ελληνοουκρανική πόλη της Οδησσού. Αν οί Έλληνες της Ουκρανίας δεν ξεκινούσαν, ο πόλεμος της Ελευθερίας με την Οθωμανική Τουρκία δεν θα ήταν παρά ένα όνειρο. Υπερασπιζόμενοι την ελευθερία της Ουκρανίας, οί Έλληνες υπερασπίζονται τη δική τους ελευθερία, τόσο απλά.

Εκατοντάδες Ουκρανοί Έλληνες πολεμούν αυτή τη στιγμή στην πρώτη γραμμή, υπερασπιζόμενοι τόσο τις ελληνικές πόλεις και χωριά τους στην Ουκρανία, όσο και την υπόλοιπη Ευρώπη. Πολλοί από αυτούς πεθαίνουν καθημερινά - πεθαίνουν για σένα και για την ελληνική τους ταυτότητα, πεθαίνουν για τη Μαριούπολη, τον Σαρτανά, τη Στίλα και την Οδησσό. Πεθαίνουν για να συνεχίσεις να κάνεις τις δουλειές σου ως συνήθως, να πίνεις τον φραπέ σου στην ασφάλεια του καφενείου σου, για να φας την μπουγάτσα σου, για να ζήσεις από τον τουρισμό και να μη σκέφτεσαι τι θα γίνει αύριο... Και αύριο μπορεί να σου έρθει ο πόλεμος. Δεν θα υπάρχουν όμως άλλοι Ουκρανοί και ελληνοουκρανοί να πεθάνουν υπερασπιζόμενοι με τα σώματά τους τη Δύση. Ποιος θα παρέμβει για να βοηθήσει τότε; Το ΝΑΤΟ;

Ένας από αυτούς τους Έλληνες της Ουκρανίας που δεν περίμενε κανέναν να παρέμβει, για να υπερασπιστεί την ελληνική πόλη του Μαριούπολη, ήταν ο Μιχάλης Ποπόφ. Ήταν Έλληνας της Μαριούπολης και ήταν μόλις 23 ετών. Στάθηκε μέχρι το τέλος, υπερασπιζόμενος το Αζόφσταλ στη Μαριούπολη μαζί με το τάγμα Αζόφ των Ενόπλων Δυνάμεων της Ουκρανίας. Γεννήθηκε στο χωριό Ουρζούφ στην επαρχία της Μαριούπολης. Από μικρός έγινε αθλητής στην ελληνορωμαϊκή πάλη. Λάτρευε τη ζωή και αστειευόταν: «*Πρέπει να ζεις με τέτοιο τρόπο που να θέλουν να κάνουν μια τηλεοπτική σειρά για σένα*». Έκανε μεγαλεπήβολα σχέδια για τη ζωή - ήθελε πολύ να παντρευτεί και να κάνει παιδιά. Πέθανε στα 20 του. Ήπιε το τελευταίο του νερό στο Αζόφσταλ, προτού μια σφαίρα βάλει τέλος στη ζωή του.



Πάνω, η Χριστίνα Κατράκη στη δομή που διευθύνει μαζί με εσωτερικά εκτοπισμένους πρόσφυγες. Κάτω, το «πειρατικό» του Ρόρη και ο μικρός Μάρκος σε καλοκαιρινές διακοπές στη Μήλο.



Ο γιος μου με ρώτησε «μαμά, πότε θα βρω την πouxία;». «Όταν θα κερδίσουμε». Ελπίζω να φορέσω τα φτερά της νίκης και να γλιστρήσω πάνω από την άμμο στις ακτές των ελληνικών θαλασσών για άλλη μια φορά.

21)

## ΓΙΑΤΙ ΕΙΜΑΙ ΕΔΩ

Soundtrack «Παραμύθι με λυπημένο τέλος»  
του Μίλτου Πασχαλίδη

**Γ**ιατί συνεχίζω να κάνω αυτό που κάνω; Ίσως γιατί βαθιά μέσα μου παρέμεινα παιδί. Ενώ όλοι μεγάλωσαν και άρχισαν να μη νοιάζονται πια και να αισθάνονται. Γιατί τα τσιγάρα αντικατέστησαν το πάθος τους, ο καφές την αδρεναλίνη τους, ένα νέο αντικείμενο πολυτελείας τον «Ηλιο τους». Ήθελαν να γίνουν κάποτε ο ωκεανός, ένα αιώνιο βουνό, ήθελαν να μεγαλώσουν, αλλά δεν τους έκανε «αληθινούς». Παρέμεινα αυτή που ήμουν πάντα. Ξέρω, βρίσκομαι στο σωστό μέρος και κάνω το σωστό, παραμένοντας αυτό που πραγματικά είμαι: ένα κοριτσάκι που πιστεύει στο καλό! Πάνω απ' όλα μη σκοτώσετε το παιδί μέσα σας, μην το πουλήσετε για χρήματα ή μην το ανταλλάξετε με υλικά αγαθά. Μην προδώσετε το όνειρο και μην αφήσετε τα ψέματα να επισκιάσουν την αλήθεια μέσα σας. Μην αφήσετε το Κακό να κερδίσει το Καλό, μην αφήσετε το Σκοτάδι να σβήσει το Φως!

22)

## ΠΟΤΕ ΘΑ ΚΕΡΔΙΣΟΥΜΕ

Soundtrack «Συνάντηση» του Αλκίνοου Ιωαννίδη

Αισθάνομαι ότι το 2022 είχε το βάρος 22 χρόνων. Είκοσι δύο χρόνια τα έζησα σε ένα χρόνο. Νιώθω 22 χρόνια μεγαλύτερη μέσα και έξω, κουρασμένη ψυχολογικά, ψυχικά, πνευματικά και σωματικά. Καταλαβαίνω ότι τίποτα δεν μπορεί να είναι το ίδιο μετά τον πόλεμο... Δεν θα είμαι η ίδια, δεν θα είμαστε ίδιοι και ακόμη και ο κόσμος δεν θα είναι ο ίδιος. Ίσως μόνο όσοι έχουν επιβιώσει από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο θα μπορέσουν να το καταλάβουν αυτό...

Αν νομίζετε ότι δεν είναι ο Γ' Παγκόσμιος Πόλεμος κάνετε λάθος, έχει ήδη αρχίσει και ο κόσμος είναι πολύ αδαής για να το δει, όπως ήταν όταν οι Ναζί εισέβαλαν στην Πολωνία. Πόσοι θάνατοι, πόσα χρόνια χρειάστηκαν για να ξυπνήσει ο κόσμος τότε... εκατομμύρια αθώες ζωές χάθηκαν και ήταν πολύ αργά για αυτούς. Ελπίζω ο κόσμος να μην ξανακάνει το ίδιο λάθος και να περιμένει να είναι πολύ αργά για όλη την Ουκρανία, για την Ελλάδα, για την Πολωνία, για τη Ρουμανία, για τη Βουλγαρία...

Όταν με καλούν οι Έλληνες φίλοι μου και με ρωτούν «Πώς είστε εσείς;» δεν μπορώ να απαντήσω, αφού δεν θα το καταλάβουν ποτέ... Ο γιος μου με ρώτησε, «μαμά, πότε θα βρω την πouxία;». «Όταν θα κερδίσουμε». Το αγαπημένο μου έργο τέχνης είναι η Νίκη της Σαμοθράκης, στο μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι. Ελπίζω να φορέσω τα φτερά της νίκης και να γλιστρήσω πάνω από την άμμο στις ακτές των ελληνικών θαλασσών για άλλη μια φορά. Είτε είναι η Μαύρη Θάλασσα της Magna Grecia είτε του Αιγαίου είτε του Ιονίου. Ξέρω ότι θα έρθει αυτή η μέρα. Έχω ένα νέο φόρεμα με το πορτρέτο της Φρίντα Κάλο πάνω του, το οποίο θα βάλω. Θα πάω στη θάλασσα και θα είμαι ξανά χαρούμενη.

Τίποτα δεν θα είναι ίδιο μετά τον πόλεμο, τίποτα δεν θα είναι ίδιο μετά τη νίκη. Τα παιδιά μας θα χτίσουν τον Νέο Κόσμο, έναν πολύ καλύτερο κόσμο. Θα είναι μια διαφορετική γενιά ηγετών και ηρώων, όπως ο Μάρκος μου, που πέρασαν τον πόλεμο και κέρδισαν – κοιμήθηκαν σε αυτοκίνητα, ξεφόρτωσαν φορτηγά με ανθρωπιστική βοήθεια, το παρέδωσαν σε άλλα παιδιά που έχουν ανάγκη... Δεν θα θεωρήσουν δεδομένη τη νίκη, δεν θα αφήσουν τα ψέματα να επισκιάσουν την αλήθεια, ποτέ ξανά. **A**



Επιμέλεια:  
ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΑ  
ΣΙΓΓΑΛΟΥ

# look



**SWAROVSKI**  
Σκουλαρίκια Lucent hoop €280



**TEZENIS**  
Κορμάκι Balconette  
Rainbow Lace €24,99



**NUXE**  
Αρωμα Sun Delicious  
Fragrant Water



**SWATCH**  
Ρολόι Nascita Di Venere By Sandro Botticelli €95

**ZADIG ET  
VOLTAIRE**  
Κολόνια This is Her!  
Undressed



**KALOGIROU**  
Sneakers Hogan €450

€990,90  
Το 9 είναι  
ο τυχερός σου  
αριθμός



**CALZEDONIA**  
Δικτυωτό Καλσόν  
με φλοράλ μοτίβο €14,95

**KARL  
LAGERFELD**  
Neon suit pants €319



**MISSONI**  
Φόρεμα €990,90



**DSQUARED<sup>2</sup>**  
Γυαλιά ηλίου



**INTIMISSIMI**

Σακάκι πιτζάμας από μεταξί σατέν €94,90



**KALOGIROU**

Κανέλο Jacquemus Le bob artichaut €110



**KURT GEIGER**

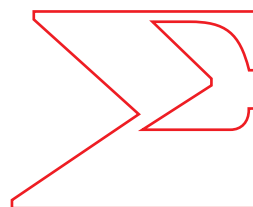
Τσάντα Kensington pale rainbow €329



## Μήπως γράφεται το τέλος της viral μόδας;

Η camp αισθητική και η δυστοπία δεν είναι πια viral. Τα λασπωμένα σόου δεν είναι δήλωση. Οι μεγάλοι Οίκοι επιστρέφουν σιγά σιγά στην παλιά δοκιμασμένη συνταγή: χωρίς διάσημα μοντέλα, χωρίς διασημότητες στην πρώτη σειρά, χωρίς σκοτάδι, χωρίς εφέ: ατόφια, εμπνευσμένη δημιουργία.

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ



Συνηθίσαμε να θεωρούμε επιτυχημένο κάτι στη μόδα αν γίνει meme και viral. Η Kim Kardashian περπατά με

δυσκολία τυλιγμένη με Balenciaga αυτοκόλλητη ταινία. Η Bella Hadid ψεκάζεται στο catwalk από το δίδυμο Coperni κι ένα φόρεμα δημιουργείται μπροστά στα μάτια των θεατών. Ο Ρόμπερτ Πάτινσον απαγγέλει την «Ερημη Χώρα» του T.S. Elliot με συνοδεία συμφωνικής ορχήστρας για τον Dior Homme ενώ την ίδια ώρα ένα ομοίωμα της Yagoi Kusama ξεπαγιάζει κρεμασμένο από την ταράτσα του Louis Vuitton στην Champs Elysee στο Παρίσι. Ένα άλλο ξεροσταλιάζει όρθιο έξω από το Harrods στο Λονδίνο. Τις προάλλες, η Emily Ratajowski φόρεσε ένα ανθούριο για τοπ στην επίδειξη Loewe και κανείς δεν θυμάται τα συγκλονιστικά ρούχα του Jonathan Anderson. Τα έχετε δει όλα στο TikTok. Τι έχει αλλάξει στη μόδα από την εποχή της Chanel που καλωσόριζε το κοινό της στη rue Cambon 31 κλεισμένων των θυρών; Ο τρόπος που συμμετέχει πια το κοινό. Αρχικά, από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 με τα πολύ μεγάλα σόου που δημιουργούσε ο μάεστρος Karl Lagerfeld και την είσοδο των fashion bloggers στην αγορά κι έπειτα με τον ερχομό των social media και των live streaming των σόου. Δεν χρειάζεται να παρευρίσκεσαι στο σόου του Valentino στην Pont Alexandre III στο Παρίσι. Από την άνεση του smartphone σου βλέπεις, αξιολογείς, ποστάρεις. Διότι κι εμείς πια, δεν είμαστε απλώς θεατές, είμαστε content creators: κόβουμε, ράβουμε, συγκρίνουμε. Είτε γνωρίζουμε είτε όχι, είτε ψωνίζουμε είτε όχι, μπορούμε να δούμε και να κρίνουμε, εκδημοκρατίζοντας με τον τρόπο αυτό τη μόδα – στα κοινωνικά δίκτυα τουλάχιστον. Έτσι, πριν προλάβει να βγει η Doha Cat από το σόου Schiaparelli όπου ήταν καλεσμένη με κόκκινα κρύσταλλα σε όλο της το σώμα, είχε ήδη γίνει viral. Την ίδια ώρα, τα με μαστρία φτιαγμένα κεφάλια ζώων στην επίδειξη υψηλής ραπτικής του οίκου μονοπώλησαν το ενδιαφέρον, χωρίς όμως θετικό πρόσημο. Οι κεφαλές του σχεδιαστή Daniel Roseberry, που κόσμησαν και το φόρεμα της mega influencer Kylie Jenner και της mega Ναόμι Κάμπελ, απογοήτευσαν το κοινό. Σύμφωνα με την εταιρία Launchmetrics που ειδικεύεται σε μετρήσεις για εταιρίες μόδας, το media impact value, η αξία επιρροής δηλαδή από online, social κι έντυπα Μέσα ξεπέρασε τα 42 εκατομμύρια ευρώ. Καθόλου ευκαταφρόνητο για έναν ιστορικό οίκο που επαναλανσαρίστηκε όμως τα τελευταία χρόνια. Είναι ξεκάθαρο το κέρδος για τους Οίκους; Για τους ανερχόμενους σχεδιαστές, το virality είναι ζητούμενο: έτσι θα ασχοληθούν μαζί σου τα Μέσα, το κοινό, οι στιλίστες. Έτσι θα φτάσουν οι δημιουργίες στο κόκκινο χαλί και τα editorial μόδας. Για τους καθιερωμένους οίκους με παράδοση ετών και με προϋπολογισμούς εκατομμυρίων, το ρίσκο είναι μεγαλύτερο καθώς πρώτον δεν μπορείς να ελέγξεις τη φήμη σου στα social media και δεύτερον κανείς δεν εγγυ-

άται ότι θυμάται τον οίκο. Θυμάσαι τι φορούσε η Julia Fox – η πιο viral καλεσμένη – στα περσινά σόου στο Παρίσι; Ποιος σχεδιαστής έντυσε τον Timote Chalamet στο Φεστιβάλ Βενετίας με το κόκκινο γιλέκο που άφηνε ακάλυπτη την πλάτη του; (Ο Haider Ackerman).

Για περίπου μια δεκαετία, η κυριαρχία του αλγόριθμου των social media, που ευνοεί την κόντρα και την πρόκληση, συνέπεσε με την άνοδο από μια σειρά σχεδιαστών που έμοιαζαν να μιλούν τη παγκόσμια γλώσσα των outsiders. Ο Virgil Abloh, ο Demna Gvasalia, ο Kanye West, ο Alessandro Michele δεν κυριάρχησαν απλώς, πρωταγωνίστησαν κι άλλαξαν τη ρότα. Έφεραν το νέο, υπογράμμισαν την κοινωνική αλλαγή, φωτίζοντας την ανισότητα και πουλώντας την ακριβιά: ρούχα, αξεσουάρ και παπούτσια που λίγοι μπορούσαν να αποκτήσουν. Η δουλειά της fast fashion ήταν να αναπαράξει αυτά τα σουλουπία, αυτές τις παλέτες, αυτά τα trends κι έτσι ακόμη κι αν δεν φορούσες το brand, έμοιαζες σαν να το φορούσες. Τα υπέρροχα ρούχα του Abloh για το δικό του brand Off-White έγιναν διαβητήριο για τη θέση του στον Louis Vuitton. Ο Demna Gvasalia βρέθηκε στο τιμόνι του Balenciaga, ο Kanye West έκανε συνεργασίες με τα μεγαλύτερα brands παγκοσμίως και ο Alessandro Michele ηγήθηκε του Gucci. Ο καθένας έφερε κάτι νέο στη μόδα.

Μέχρι που ο κορωνοϊός άλλαξε τα πάντα. Τι φορούσαμε, τι θα θέλαμε να φοράμε, τι αξιολογούμε ως όμορφο. Τα ρούχα έγιναν σύμβολα, στα κόκκινα χαλιά είδαμε ύμνους στην ελευθερία: η Lizzo, ο Harry Styles, Lil Nas X, ο Billy Porter και ο Sam Smith έκαναν εμφανίσεις με νόημα, μήνυμα και αναφορές. Μας άρεσαν, δεν μας άρεσαν. Κι όταν ο κόσμος γύρισε στην κανονική ροή, καταλάβαμε ότι τίποτα δεν είναι το ίδιο. Η camp αισθητική και η δυστοπία δεν είναι πια viral. Τα λασπωμένα σόου δεν είναι δήλωση, είναι κραυγή για να σου δώσουν σημασία. Συνηθίσαμε στην ασχήμια και την πρόκληση και χάσαμε την ουσία: την ομορφιά και τη δημιουργία. Η μόδα αποτελεί διαχρονικά την αποτύπωση της κοινωνίας, των τεκτονικών αλλαγών και των δροσιστικών καπιτισμών. Τα τελευταία χρόνια οι Οίκοι επένδυσαν στο κοινό και στο θέαμα. Το θέαμα έγινε βασικός πυλώνας της επικοινωνίας και η αυτοαναφορικότητα των καλεσμένων έγινε η εγγύηση για δωρεάν δημοσιότητα.

Φάνηκε σαν να μπήκε μια άνω τελεία τον περασμένο Νοέμβριο. Ο ταλαντούχος Michele απελύθη από το τιμόνι του Gucci. Στη θέση του, μια ομάδα σχεδιαστών παρουσίασε στο τέλος Φεβρουαρίου μια συλλογή που πατά στο DNA του ιταλικού οίκου και το δυνατό χνάρι του Michele (και θυμίζει Prada), αλλά είναι πιο ήσυχη και πιο φορέσιμη. Ο Kanye West αποχαιρέτησε ενώ ο Demna, μετά το τεράστιο σκάνδαλο τον ίδιο Νοέμβριο, παρουσίασε τη νέα του συλλογή στο Carrrousel du Louvre στο Παρίσι. Παρουσίασε τη νέα εικόνα του οίκου: χωρίς διάσημα μοντέλα, χωρίς διασημότητες στην πρώτη σειρά, χωρίς σκοτάδι, χωρίς εφέ: ατόφια, εμπνευσμένη δημιουργία. Βεβαίως, το κοινό χειροκροτούσε όρθιο κι εκστασιασμένο τον Anthony Vaccarello στη σπουδαία επίδειξη για τον Saint Laurent. Πατι; Διότι η ομορφιά θα νικήσει. ●

## CITY GUIDE



## Οι βελούδινες αφηγήσεις του Capten

Ο γνωστός εικαστικός παρουσιάζει στην γκαλερί Άλμα 15 νέα του έργα σε μια έκθεση αφιερωμένη στον ερωτισμό

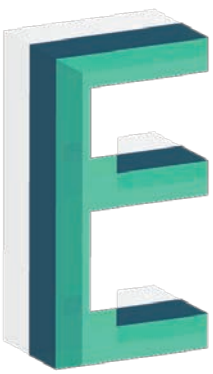
Το όνομά του φέρνει στο μυαλό στολές αξιωματικών (από τις πρώτες σειρές έργων του με αναφορές στις σχέσεις εξουσίας, τη ματαιότητα και την κενοδοξία) και φυσικά τις περιφημες –σήμα κατατεθέν της δουλειάς του– κατσαρίδες, και τα δύο αναμνήσεις της ζωής του ως καπετάνιος στο Πολεμικό Ναυτικό. Στη νέα του έκθεση, όμως, στην γκαλερί Άλμα ο Capten μας παρασέρνει στα μονοπάτια της «*Libido*», πάντα με όχημα το ύφασμα. Σμιλεμένα σε εκκλησιαστικά λάβαρα και επιγονάτια, σε γαλάζια και ροζ βελούδα, τα γλυπτά του σμίγουν στις μαλακές επικράτειές τους μύθους και ιστορίες, με μια παλέτα που «καίτοι καμώνεται ότι φλερτάει με το κίτς, ουσιαστικά ερωτοτροπεί με το sacré, με το ιερό». Η δική του λαίδη Γκοντάιβα δεν καλπάζει γυμνή στους δρόμους του Κόβεντρι αλλά διασχίζει σαν άλλη Τσιτσιολίνα τα κύματα πάνω σ' έναν λευκό ταύρο – μια σαφής σύνδεση με τον μύθο της αρπαγής της Ευ-

ρώπης. Η θάλασσα και οι ένστολοι της ναυτοσύνης σταθερά στο κάδρο, ακόμα κι όταν ένα σκουμπρί-κίτος καταπίνει ένα ηδονικό-ιδανικό ερωτευμένο ζεύγος σε μια σύγχρονη εκδοχή της ιστορίας του Ιωνά.

Γέννημα της περιόδου του εγκλεισμού, αυτά τα 15 έργα υπήρξαν η δική του αντίσταση με χρώμα στο μουντό και απρόβλεπτο περιβάλλον της πανδημίας. Το χιούμορ παραμονεύει σε κάθε βήμα εξωτερικεύοντας την προσωπική ανάγκη της δημιουργίας ως απόλαυση. Γιατί, όπως σημειώνει ο συγγραφέας και μεταφραστής Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης: «Ξέρει να ξεγελάει ο Capten, αυτό είναι το παιχνίδι που παίζει, με κάθε σοβαρότητα, στην τέχνη (του). Μπάζει το σημαντικό, το ουσιώδες, το καίριο από την πίσω πόρτα. Νουθετεί αλλά χωρίς να φαίνεται, λες και νουθετεί ένας πλακατζής ταχυδακτυλουργός. Ναι, κυρίες και κύριοι, είναι funny, είναι διασκεδαστικό αλλά είναι εξόχως σοβαρό».

### INFO

**Capten, «Libido»**  
Γκαλερί Άλμα,  
Εγκαίνια:  
6 Απριλίου  
(στις 19:00-22:00).  
Μέχρι 6 Μαΐου.  
Ημέρες και ώρες  
λειτουργίας:  
Τρίτη, Πέμπτη-  
Παρασκευή  
11:00-20:00,  
Τετάρτη & Σάββα-  
το 11:00-15:00.



ΕΠΙΔΟΓΕΣ

# Μη χάσετε αυτή την εβδομάδα

12

Θέατρο, συναυλίες, εκθέσεις, προβολές. Πολιτιστικές προτάσεις που μας εντριγκάρουν αυτό το επτάημερο

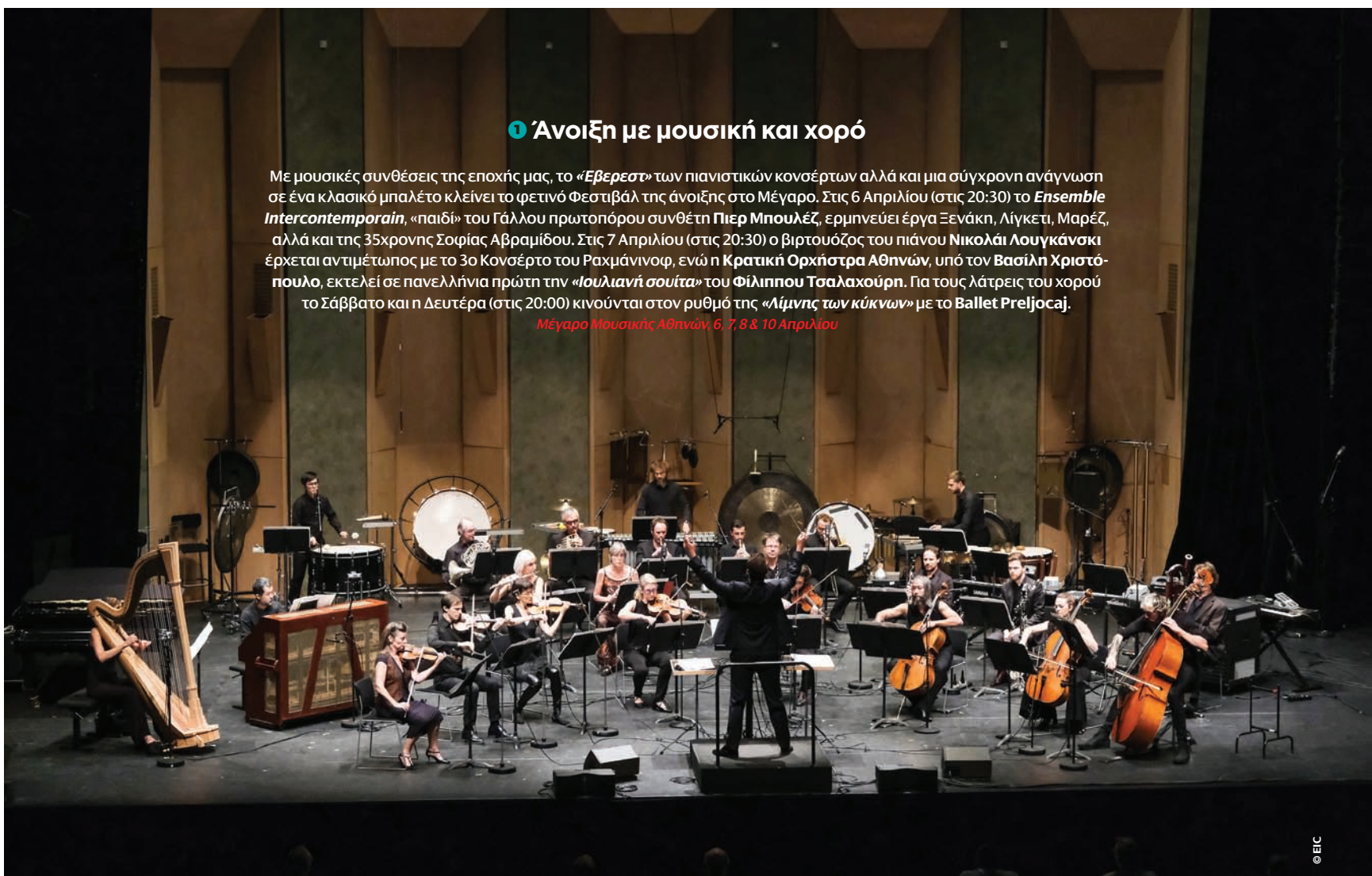
Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

## 1 Άνοιξη με μουσική και χορό

Με μουσικές συνθέσεις της εποχής μας, το «**Εβερεστ**» των πιανιστικών κονσέρτων αλλά και μια σύγχρονη ανάγνωση σε ένα κλασικό μπαλέτο κλείνει το φρετινό Φεστιβάλ της άνοιξης στο Μέγαρο. Στις 6 Απριλίου (στις 20:30) το **Ensemble Intercontemporain**, «παιδί» του Γάλλου πρωτοπόρου συνθέτη **Πιερ Μπουλέζ**, ερμηνεύει έργα Ξενάκη, Λίγκετι, Μαρξ, αλλά και της 35χρονης Σοφίας Αβραμίδου. Στις 7 Απριλίου (στις 20:30) ο βιρτουόζος του πιάνου **Νικολάι Λουγκάνσκι** έρχεται αντιμέτωπος με το 3ο Κονσέρτο του Ραχμάνινοφ, ενώ η **Κρατική Ορχήστρα Αθηνών**, υπό τον **Βασίλη Χριστόπουλο**, εκτελεί σε πανελλήνια πρώτη την «**Ιουλιανή σουίτα**» του **Φίλιππου Τσαλακούρη**. Για τους λάτρεις του χορού το Σάββατο και η Δευτέρα (στις 20:00) κινούνται στον ρυθμό της «**Λίμνης των κύκνων**» με το **Ballet Preljocaj**.

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 6, 7, 8 & 10 Απριλίου



© EIC



Μαρίτα Παπαρίζου



Missa solemnis, Πέτρος Μαγουλάς

Missa solemnis, Ingeborg Danz

## 2 Οι μουσικές του Πάσχα

Μελωδίες στο πνεύμα των ημερών φέρνει η Μεγάλη Εβδομάδα στους μεγάλους συναυλιακούς χώρους της πόλης. Διπλό το ραντεβού στο Μέγαρο με μια βραδιά αφιερωμένη στο μοιρολόι με δεξιοτέχνες της ελληνικής μουσικής παράδοσης (Μ. Δευτέρα στις 20:30) και τη μεγαλειώδη «**Missa solemnis**» του Μπετόβεν από την ΚΟΑ υπό τη διεύθυνση του Γερμανού αρχιμουσικού **Κρίστοφ Πόππεν** (Μ. Τετάρτη στις 20:30). Στην Αίθουσα Σταύρος Νιάρχος του **ΚΠΙΣΝ** το θείο πάθος και ο μύθος στην όπερα βρίσκονται στο επίκεντρο της συναυλίας της φημισμένης ορχήστρας δωματίου **Σολιστές της Βενετίας** με τη διακεκριμένη κοντράτο **Μαρίτα Παπαρίζου** (10 Απριλίου στις 20:30). Την ίδια ημέρα και ώρα, Τσαϊκόφσκι και Μάλερ αλλά και Μπάρμπερ και Παπαγεωργίου στο πρόγραμμα της Φιλαρμόνιας Ορχήστρας στο **Ωδείο Αθηνών**.

## 3 Κατεβάζουν αυλαία, προλάβετε

Παρότι και μετά το Πάσχα πρεμιέρες έρχονται, η Κυριακή των Βαΐων εξακολουθεί να σημαίνει τίτλους τέλους σεζόν για πολλές παραστάσεις. Τώρα, λοιπόν, είναι η ώρα να κλείσετε εκκρεμότητες. Ανάμεσα στις παραστάσεις που κατεβαίνουν: το συγκλονιστικό «**Ρέκβιεμ**» του **Θεόδωρου Τερζόπουλου** στο Άτις, το «**Κουκλόσπιτο**» που σκηνοθέτησε στο **Πορεία ο Δημήτρης Τάρλοου**, «**Ο κύκλος των χαμένων ποιτών**» με τον **Άκη Σακελλαρίου** στο **Βρετάνια**, η συνάντηση του **Γρηγόρη Βαλτινού** με το «**Da**» στο **Ιλίσια**, «**Οι δούλες**» στο **Αποθήκη** από τον **Γιώργο Σκεύα**, «**Η αφιέρωση**» του **Μπότο Στράους** από τον **Χάρη Φραγκούλη** στο **Σφενδόνη**, «**Η παρεξήγηση**» του **Καμύ** διά χειρός **Γιάννη Χουβαρδά** στο **Τέχνης**, το «**Berlin Alexanderplatz**» από τον **Στάθη Λιβαθινό** στο **Θέατρο της οδού Κυκλάδων** αλλά και το «**Ψηλά απ' τη γέφυρα**» του **Άρθουρ Μίλερ** στο **Βεάκη**.



«Ρέκβιεμ»

© JOHANNA WEBER



«Κουκλόσπιτο»

© ΜΑΡΙΖΑ ΚΑΝΑΜΠΙΛΙΑΗ



«Η αφιέρωση»

© ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑ

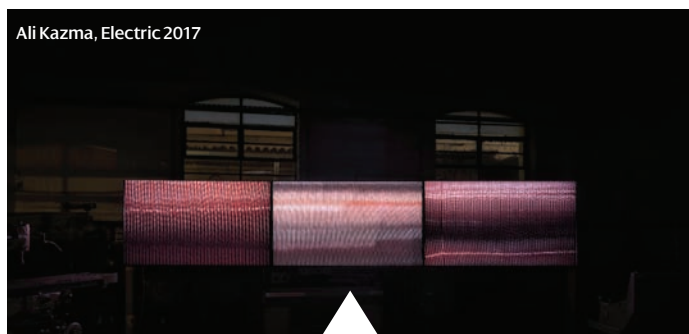
## ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΙΣ



### 4 «Φωτίζοντας» τον Douglas Gordon

Στην πολυδιάστατη πρακτική του (που ξετυλίγεται μεταξύ άλλων μέσα από ταινίες, εγκαταστάσεις, φωτογραφίες, περφόρμανς) ερευνά τη συλλογική μνήμη και την αίσθηση της ψυχολογικής μας ασφάλειας μέσα από ακραίες στρεβλώσεις του χρόνου και του χώρου. Το 1998, γοητευμένος από τον τρόπο με τον οποίο το νέον συνενώνει το νεωτερικό με την αθέμιτη αίγλη, το ενέταξε ως μέσο στη φαρέτρα του. «*Ίσως κάποιες λέξεις να διαβάζονται καλύτερα αν είναι γραμμένες με νέον – ίσως κάποιοι άνθρωποι να δείχνουν ομορφότεροι όταν τους φωτίζει νέον*» έχει δηλώσει ο Σκωτσέζος πολυβραβευμένος (και με το Turner Prize) καλλιτέχνης. Μια σειρά από έργα με φωτεινούς γυάλινους σωλήνες μουράνο που ανακαλούν φράσεις από ταινίες και τραγούδια παρουσιάζει στην Αθήνα.

*Gagosian, Εγκαίνια 6 Απριλίου (19:00-22:00). Μέχρι 20 Μαΐου.*



Ali Kazma, Electric 2017

### 5 Τέχνη στο παλιό εργοστάσιο της ΔΕΗ

Γίνεται ο ήχος εικόνα και το ηλεκτρικό ρεύμα... καρτούν; Πώς μας επηρεάζει το φως που τρεμοπαίζει; Τι σχέση έχει ο Δάντης με την παραγωγή ενέργειας; 37 καλλιτέχνες αναζητούν «το ρεύμα ανάμεσά μας» στην ιστορική μονάδα της ΔΕΗ δίνοντάς μας την ευκαιρία να ανακαλύψουμε και με εικαστική αφορμή το πρώτο ατμοηλεκτρικό εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα. Η έκθεση «*This current between us*», σε επιμέλεια Πάνου Γιαννικόπουλου και Γεωργίας Λιάπη και σύλληψη Ελένης Κалаρά, τελειώνει αυτή την Κυριακή. Προλάβετε.

*ΑΗΣ ΔΕΗ Νέου Φαλήρου, έως 9 Απριλίου (Πέμπτη-Κυριακή 17:00-21:00)*



© ANNA TZAFKANOY

### 6 «Πασπορτ», μια αληθινή περιπέτεια

Είναι η συνάντηση με την ασθένεια ένα ταξίδι; Η εμπειρία της ηθοποιού Χρύσας Διαμαντοπούλου με τον καρκίνο του μαστού υπήρξε η αφετηρία για τη νέα site specific performance της ομάδας Μικρός Νότος. Πέντε ηθοποιοί και μία χορεύτρια μας προσκαλούν να περιπλανηθούμε, με τον δικό μας ρυθμό, σε εννέα ειδικά διαμορφωμένα (με εικαστικές εγκαταστάσεις και ηχητικά τοπία) δωμάτια του Ασύλου Ανιάτων. Ένα θεατρικό ταξίδι-ύμνος στη ζωή που διασχίζει τα στάδια της ασθένειας, από το υγιές στο σώμα που νοσεί αλλά και το σώμα μετά την ολική μαστεκτομή.

*Ασύλο Ανιάτων, πρεμιέρα 8 Απριλίου. Μέχρι 13 Μαΐου.*

### 7 «Οργισμένο είδωλο» σε 4K

Η πραγματική ιστορία του επαγγελματία πυγμαχού Τζέικ Λα Μότα και η μετεωρική πορεία του από τα ψηλά στα χαμηλά και από την αμαρτία στη λύτρωση έδωσε στον Μάρτιν Σκορσέζε το δημιουργικό στοίχημα που χρειαζόταν μετά από μια περιπέτεια υγείας και μια περίοδο συναισθηματικής και επαγγελματικής κρίσης, και στον Ρόμπερτ ντε Νίρο το δεύτερό του Όσκαρ. Για ένα βράδυ, το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Αθήνας Νύχτες Πρεμιέρας μάς δίνει την ευκαιρία να δούμε ένα από τα κορυφαία αμερικανικά φιλμ της δεκαετίας του 1980 ψηφιακά αποκατεστημένο σε 4K, ταυτόχρονα με τον υπόλοιπο κόσμο.

*Κινηματογράφος Ιντεάλ, 8 Απριλίου στις 21:30*

### 8 «Υφαίνοντας» ιστορίες

Διπλά εγκαίνια αυτή την Πέμπτη στα Δύο Χωριά στην Ακρόπολη. Στην έκθεση με τίτλο «*Μερικές φορές είμαι δέντρο*», ο Αυστραλός εικαστικός Rhys Lee παρουσιάζει δέκα ελαιογραφίες και οκτώ παστέλ σπουδές σε ένα χάλκινο γλυπτό. Μια εικονογραφία αφαιρετική, που ενσωματώνει σύμβολα της πατρογονικής του γης, αντανakλώντας το κοσμικό του όραμα της αφιέρωσης στη χαρά τη ζωής. Στο κατώτερο επίπεδο της γκαλερί, η Ηλιοδώρα Μαργέλλου ξετυλίγει δυο σειρές χειροποίητων κεντημάτων και υφάντων σε μεταλλική σήτα, σε μια εγκατάσταση εμπνευσμένη από τους ρόλους και τη ζωή της γυναίκας στην κλασική Ελλάδα.

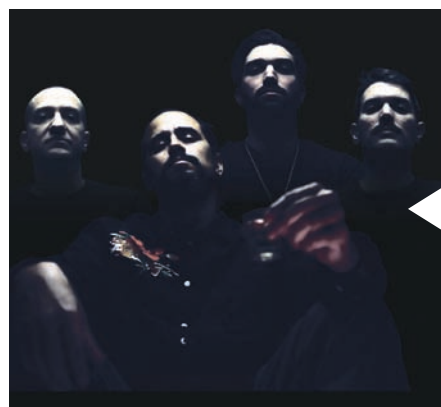
*Δύο Χωριά Ακρόπολη, 6 Απριλίου-6 Μαΐου*



### 9 Οι ζωγραφικοί κόσμοι του Ζήση Μπλιάτκα

Η ύπαιθρος είναι ο χώρος που συναντά τα θέμάτα του και έτσι η ζωγραφική του τοποθετείται σε έναν απέραντο κάμφο. Οι εικόνες του είναι η εξοχή και η παραγωγική γη που έχει γύρω του, εκεί όπου εντοπίζει τις ευτελείς κατασκευές (κυματοθραύστες, χαρταετούς, ηλιακούς θερμοσίφωνες) που αποτυπώνει στα τελάρα του. Το φως από τα γυαλιστερά αντικείμενα και την ηλεκτρική λάμψη της οθόνης, τα DIY δίκτυα τηλεπικοινωνιών και ύδρευσης, είναι μερικά από τα θέματα των έργων που θα δείξει ο γεννημένος το 1992 ζωγράφος στην έκθεση «*Μετεωρολογία του κόσμου*».

*Γκαλερί Ρεβέκκα Καμνή, εγκαίνια: 6 Απριλίου (στις 19:00). Μέχρι 2 Ιουνίου.*



© USAC

### 10 Το ντεμπούτο άλμπουμ των Phantom Limb

Σχηματίστηκαν το 2018, όταν ο Αμερικανός τραγουδιστής Damien Castaneda, μετακόμισε από το Σαν Φρανσίσκο στην Αθήνα και συνάντησε τον Φώτη Βαγενά (κιθάρα), τον Μανώλη Γιαννιτσόπουλο (μπάσο) και τον Περικλή Ρούσση (τύμπανα). Τους ενώνει η αγάπη τους για τον κλασικό ροκ ήχο και τους πειρατισμούς. Αυτή την Παρασκευή μάς συστήνουν ζωντανά το πρώτο τους άλμπουμ με κομμάτια όπως το «*1990s Dealer*», «*Midnight Sun*», «*Empty Chest*» και μία διασκευή στο «*Enjoy The Silence*» των Depeche Mode.

*Temple, 7 Απριλίου στις 20:00*

### 11 Blues Wire live

Πρωτεργάτες του είδους στην Ελλάδα, με 35+ χρόνια πορείας, πάνω από 10 δίσκους στο ενεργητικό τους και συνεργασίες με κορυφαία ονόματα (όπως οι John Hammond, Louisiana Red, Katie Webster, Carey Bell, Dave Kelly κ.ά.), η μπάντα-ορόσημο των blues στη χώρα μας επιστρέφει στη σκηνή της Ηπείρου και Αχαρνών. Στην τελευταία τους αθηνναϊκή εμφάνιση για τη φετινή σεζόν Ξανασμίγουν με τον Μανώλη Βουράκη και συναντούν ακόμα την ερμηνεύτρια Τζένη Καπάδαν και τους Yiannis Monos Blues Family.

*Κύτταρο, 7 Απριλίου στις 22:00*



© ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΛΑΣΙΔΗΣ

### 12 Οι παλίμψηστες αφηγήσεις της Ξένιας Αραπάκη

Μαθήτρια των Πύργου Μαυροειδή, Παναγιώτη Τέτοη και Δημήτρη Μυταρά στην ΑΣΚΤ, προσεγγίζει τη ζωγραφική με γραφή αφαιρετική και διάθεση χειρονομιακή, καταφεύγοντας και στην ενσωμάτωση του καθρέπτη ως ready made. Στο επίκεντρο των θεματικών ενδιαφερόντων της βρίσκονται τα ανθρωπογενές περιβάλλον, αλλά και το εννοιολογικό ή συναισθηματικό ανθρώπινο φορτίο. Είναι, λοιπόν, οι αλλοιωμένες από τον χρόνο αναμνήσεις της ως χρωματικές αποχρώσεις που πρωταγωνιστούν στα έργα της νέας της έκθεσης με τίτλο «*Σχεδιάζοντας το μείζον - Αφαιρώντας το έλασσον*» στην γκαλερί της οδού Κουντουριώτου 187 στον Πειραιά.

*Gallery Art Prisma, έως 23 Απριλίου Temple, 7 Απριλίου στις 20:00*

ΓΕΥΣΗ



# Στο μέλλον, όλα τα μαγαζιά θα θέλουν να γίνουν PHARAOH

Το **Pharaoh** της Σολωμού στα Εξάρχεια είναι η χοτ άφιξη, αυτή που προκάλεσε τις περισσότερες κράμπες στα πλνκτρολόγια σύσσωμου του γαστρονομικού κυκλώματος. Εγώ το επισκέφτηκα τελευταία και αυτό δεν ήταν διόλου τυχαίο.

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΨΥΧΟΥΛΗ**

Φωτό: **ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ**

**Α**Ν ΞΕΡΩ ΑΝ ΕΦΤΑΙΕ Η ΚΛΕΙΣΟΥΡΑ ΤΟΥ ΙΟΥ, που στο φτουξελευτερία δημιούργησε αυτή την τρελή αδημονία για κάτι το καινούργιο, το μεγάλο και το ιδανικό, δεν ξέρω αν φταίει το ότι ο σεφ **Μανώλης Παπουτσάκης** διαθέτει ένα προφίλ χτισμένο πάνω σε πολλές εργατώρες και ένα δημοφιλές όνομα που μαγεύριψε με κόπο, δεν ξέρω αν είναι που ο **Φώτης Βαλλάτος** εκ των ιδιοκτητών γνωρίζει και τις πέτρες από την Αθήνα ως τη Γη του Πυρός, ως δημοσιογράφος και κοινωνικότατο αγόρι, πάντως η δημοσιογραφική ενασχόληση με το **Pharaoh** άγγιξε τα όρια της υστερίας, από τότε κιόλας που το μαγαζί ήταν στα μπεττά. Διάβαζα και η ψυχή μου λυπόταν βαθύτατα τους 4 Pharaohιστές, που ενώ πάλευαν με τον υδραυλικό, τον ηλεκτρολόγο, τον μπογιατζή, την εγκατάσταση των φούρνων, την άδεια από την πυροσβεστική, το χρώμα που δεν έκατσε καλά στον τοίχο, τον καημό του προσωπικού και τον περετό 40 μιας εστιατορικής οργάνωσης, είχαν στο κεφάλι τους και τον καθένα συνάδελφο, να αποζητά φωτογραφίες, μενού και ει δυνατόν τον Μανώλη Παπουτσάκη να του βράσει κανένα αβγό στο γκαζάκι, για να καλύψουμε –φρου– και το φωτογραφικό. Επακολούθησε τρελός συνωστισμός στο άνοιγμα, «εγώ το είδα πρώτος», «ναι, αλλά εγώ το έφαγα πρώτος, και έχω και μερικά στραβά να σας πω». Και ξοπίσω, στρατιές τα πληροφορημένα πλήθη, να θέλει ο καθένας να είναι στους 10 πρώτους που δοκίμασαν το στιφάδο με τα κάστανα. Κι αφού κάπως εσίγησε ο πρωταθλητισμός των επιδόσεων και των ακαριαίων αντιδράσεων –κατάσταση αφόρητη για ένα νεογέννητο εστιατόριο, που έτσι μπορεί να βιώσει τον όλεθρο από τα σπάργανα, χωρίς να μπορέσει ποτέ να σταθεί στα δυο του πόδια– με έπιασε ανσυχία.

Μ' αυτή τη μανία του κοινού να στριμωχτεί με όποιο κόστος στην πρωτοκαθεδρία των εγκαινίων μπορεί, είπα, να τα 'χουν παίξει εντελώς, σωματικά και ψυχικά οι 4 φαραώ – καθώς συνιδιοκτήτες είναι ο βαρύτονος **Δημήτρης Πλατανιάς** και ο ειδικός του κρασιού **Perry Παναγιωτακόπουλος**. Γιατί ένα εστιατόριο είναι ένα μωρό, που μόλις ανάψει τον πρώτο οπ διακόπη του, φωτίζονται μαζί όλες οι παθογένειες, εκατομμύρια θέματα προς διόρθωση, επιδιόρθωση και «πάρ' το αλλιώς», από το καζανάκι της τουαλέτας μέχρι το αλάτι στα σιγαριστά χόρτα – άλλο να φαντάζεσαι το μαγαζί σου κι άλλο να το βλέπεις να παίρνει τον δρόμο του επί του πρακτέου. Άργησα, λοιπόν, να πάω από αγάπη, για να τους απαλλάξω από άλλη μια επίδοξη γράφουσα που περιμένει να τα βρει όλα του κουτιού με το «καλημέρα», να τους αφήσω να καταναλώσουν ένα φορτηγό πρεμιστικά να έρθει η ψυχή τους στη θέση της. Καθημερινή, λοιπόν, μπήκα λιγάκι με την ελπίδα να έχει καταλαγιάσει η σκόνη της πρώτης φουρνιάς περιέργων... αλλά μπα! Χαμός στο ίσωμα και στο πεζοδρόμιο αλλά αυτό το λες και ευχάριστο, σαν υπόσχεση για απρόσμενο πάρτι, σαν μήπως συναντήσω και κάποιους γνωστούς που αποθύμησα.

Μια διάχυτη σέξινες στην ατμόσφαιρα, σωστά φώτα, μια μπάρα που την ερωτεύεσαι κεραυνοβόλα, η κουζίνα ανοιχτή, μια παρέα με τον κόσμο, στην υποδοχή η αγεγική μαντόνα, υπέρκομπση και στιλάτη **Ιωάννα Τζετζούμη**, το μόνο που θα ήθελες είναι να μπεις στα ξαφνικά, να πιάσεις θέση μπροστά στον ντι-τζέι χωρίς να το πολυζαλίσεις με κρατήσεις αλλά θα 'ρθει κι αυτή η ώρα, ευελπιστώ. Προς το παρόν χρειάζεσαι κράτηση και για τον αέρα που αναπνέεις. Δεν θα σας πω για τα κρασιά της φυσικής οινοποίησης, τους ξυλόφουρνους και το μενού – με το πάτημα ενός κουμπιού θα βρείτε μέχρι και τι μάρκα ήταν το χρώμα που βάφτηκαν οι τουαλέτες. Θα σας πω ότι στο ντεκόρ είδα τη διάθεση του Φώτη να αποτυπώσει το ημερολόγιο της ζωής του σε έναν χώρο, διακριτικά και σχεδόν ρομαντικά, μικρά θυμύματα και αγάπες που είναι εκεί σαν τωτέμ και φυλαχτά, σαν μικρές παλλόμενες ψυχές που δεν ζητούν να σου επιβληθούν, μόνο χαμηλόφωνα να σου ψιθυρίσουν μια προσωπική ιστορία, να νιώσεις οικεία χωρίς κι εσύ να ξέρεις το γιατί. Ένα προσωπικό ημερολόγιο, όμως, δεν είναι λογοτεχνία. Αυτός ο χώρος, κατάφερε να μετουσιώσει τις προσωπικές αναφορές σε κάτι αισθητικά μπροστά από την εποχή του, έναν χώρο όπου ταυτίζεται του καθενός η ανάγκη για κάτι πρωτοποριακό. Και αυτό, είναι λογοτεχνία. Το Pharaoh είναι κυρίως η μουσική του, μια παλιά ντίσκο έπαιζε τη μέρα που πήγα, κανένα χιτ, καμιά ευκολία, ένιωθα ευχάριστα να βουλιάζω στο άγνωστο μιας εποχής, που βίωσα ωστόσο από την καλή κι από την ανάποδη – ηθικό δίδαγμα, ποτέ δεν ξέρεις καλά τα όσα έζησες μέχρι ένα αγόρι ντι-τζέι να στο πει μια νύχτα με βινύλια.

**Η πελατεία, μια τεράστια αντιδιαστολή** με το πλήθος των παιδιών του προσωπικού, που σε φροντίζουν με την ψυχή τους, σε μια πολύ ιδιαίτερη σχολή περιποίησης, ανεπιτηδευτη και ζεστή, διόλου επαγγελματική – με την καλή έννοια. Και όλα τους κουκλιά, καθένα μια παράσταση, ένας ρόλος, ένα πετυχημένο καρτούν, μια περσόνα, μια φαντασία, ένα ταμπλό βιβάν, ένα τσούρμιο νεραϊδάκια, το εντελώς αντίθετο της σχολής του «να αποσύρω»;», χωρίς αυτές τις σχεδόν σαδο-μαζοποδίες των μοντέρνων περιποιητών... κι αυτό το λες καινούργια εποχή.

Το κοινό, πάλι, δεν πάλλεται. Πολύ κομ ιλ φο, πολύ απόν και αποστασιοποιημένο, λιγάκι στριμωγμένο και ποζάτο, σαν να κρατά την ανάσα του, σε έναν χώρο που κάνει το παν για να σου ξεκουμπώσει το σακάκι και να λύσει τη γραβάτα σου. Μήπως ξεχάσαμε να ξεσάλωνουμε με τους εγκλεισμούς; Εγώ, πάντως, όταν οι περισσότεροι έφυγαν λες και τους περίμενε το ίδιο μίνι μπας στην έξοδο 12 νταν, έριξα τους χορούς μου, ελάχιστο φόρο τιμής σε έναν Ian Dury και ένα Purple Rain από τα βάρη της νιότης μου.

Εξαιρετη σαλάτα ντοματίνια, ένα μπιφτεκάκι αρωματικό, αφράτο, ζουμερό με το πιο μαγικό σέσκουλο που έχω δοκιμάσει ποτέ, περασμένο από τη φωτιά, ασκορδουλάκι, αγκινάρες και σπαράγγια λεμονάτα του ονείρου μαζί με χριστόψαρο, το τελειότερα ψημένο συκώτι



ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ, ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΦΑΜΕ ΑΛΛΕΣ ΓΚΡΕΚΟΑΣΙΑΤΙΚΕΣ ΑΣΥΝΑΡΤΗΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΚΙΜΤΣΙ ΣΕ ΓΙΑΠΩΝΕΖΙΚΑ ΚΕΡΑΜΕΙΚΑ ΓΙΑ ΝΑ 'ΜΑΣΤΕ ΣΤΗ ΜΟΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ ΤΗΣ ΓΚΟΥΡΜΕΔΟΣΥΝΗΣ. ΔΟΥΛΙΤΣΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΜΕ ΕΝΑΝ ΠΕΤΕΙΝΟ ΜΕ ΧΥΛΟΠΙΤΕΣ.

και ναι... όλοι έχουν δίκιο να παραληρούν με τα χόρτα σάφρας με ανθότυρο. Αν αφαιρέσεις το μακράουντ από τα πιάτα του Μανώλη, θα τα δεις να στέκουν στο οποιοδήποτε ταβερνείο, στο κρητικό της γειτονιάς σου, στον καφενέ του Ψηλορείτη και την κουζίνα της κρητικής μπτέρας. Ίσως με λιγότερα λάδια, με λιγότερο βρασμένα χόρτα αλλά, τα ίδια. Αν η κρητική παράδοση δεν βάζει μαϊντανό στα φασολάκια, δεν θα σου κάνει τη χάρη της μοντερνιτέ ο Μανώλης να προσθέσει. Αυτή εδώ είναι η Κρήτη των 3 άψογων υλικών, η Κρήτη που τον μεγάλωσε. Και αυτό είναι καινούργια εποχή: κάποτε, το καθώς πρέπει κοινό που γέμιζε τα μοδάτα εστιατόρια, πήγαινε σ' αυτά λες από υποχρέωση, να δειχτεί, να χτυπήσει την κάρτα-διαβατήριο στο κοσμικό γίγνεσθαι, να νιώσει ότι υπάρχει επειδή πλήρωσε μια τρακοσάρα σε ευρώ για ένα σασίμι που του προκαλούσε κρύο ιδρώτα και αναούλα μαζί. Το ίδιο κοινό γέμιζε παθιασμένα όλες τις κοψιδερί της Βάρης και της Χασιάς τις Κυριακές τα μεσημέρια, στις προσωπικές του στιγμές, τότε που δεν ήταν on duty στο χτίσιμο του κοινωνικού του προφίλ. Κι όλα αυτά στα κρυφά και τα απόρρητα, καθώς δεν ήταν διόλου πρόπον να διαλαλείς το μεράκι σου για τη φέτα, την τυρόπιτα της γιαγιάς σου, την προβατίνα παιδάκι, την τυροκαυτερή και το κοντοσούβλι, που ήταν πράματα των ταπεινών και της βλαχιάς την οποία θα θυσίαζες και το δεξί σου χέρι για να την ξεπλύνεις από πάνω σου.

Με ένα μενού, ο Μανώλης έβαλε τα πράγματα της απενοχοποίησης στη θέση τους. Ναι, το hype τρώγεται πολύ με τους λαχανοτολμάδες και το trend ταιριάζει απόλυτα με τους γίγαντες στο φούρνο. Επιτέλους, δεν χρειάζεται να φάμε άλλες γκρεκοασιατικές ασυναρτησίες και άλλα κίμτσι σε γιαπωνέζικα κεραμικά για να 'μαστε στη μόδα και στην πρώτη γραμμή της γκουρμεδουσύνης. Δουλίτσα γίνεται και με έναν πετεινό με χυλοπίτες. Σε λίγο, πολλοί στον χώρο της σινιέ εστίασης θα τους μιμηθούν σ' αυτή τη νέα ελευθερία που δεν χρειάζεται ούτε ιδιαίτερες πορσελάνες, ούτε φουντ στάιλινγκ και σπουδές διακοσμητή πιάτου για να σου σερβίρει δύο αβγά τσιγαριστά. Στιβαρή άποψη, χωρίς ανασφάλεια, μόνο με αγάπη για όσα συγκινητικά μας μεγάλωσαν.

Το Pharaoh είναι πρωτίστως δόλωμα: ψαρεύει μέρα και νύχτα. Ενδείκνυται για τσιπούρες, σαργούς, μυλοκόπια, για όσους θέλουν πίσω τη χαμένη τους εθνική περηφάνεια, για όσους έχουν βαρεθεί να προσποιούνται ότι ξέρουν από ράμεν και πίκλα στιγμής, για όσους έχουν σιχαθεί τα μαγαζιά με συγκεκριμένη ετικέτα και φο κυριλισμό και εξίσου φο γκουρμεδισμό.

Το Pharaoh δεν είναι κατάλληλο για κεφαλόπουλα, σάλπες, μουμούρες, για όσους δεν έχουν καταλάβει ότι οι καιροί εγύρισαν ανεπιστρεπτή σε ένα συναρπαστικό άγνωστο χωρίς πυξίδα, γι' αυτούς που δεν τρώνε χόρτα, γι' αυτούς που δεν αντιλαμβάνονται την ακατέργαστη δύναμη του αυθορμητισμού.

Άντε σιγά-σιγά να χαλαρώνουμε, να ξεκινήσει το πάρτι! **A**

Σολωμού 54, Εξάρχεια



Η μέρα μεγάλωσε, η άνοιξη έκανε την εμφάνισή της, η διάθεση γίνεται όλο και καλύτερη. Ποιος θα έλεγε όχι σε μια ωραία βόλτα στα νότια; Η ATHENS VOICE επέλεξε 8 ιδιαίτερους προορισμούς σε Ηλιούπολη, Αργυρούπολη και Δάφνη, ο καθένας με τον δικό του χαρακτήρα, που εύκολα μπορούν να γίνουν το επόμενο στέκι σας.

Της ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ - Φωτό καταστημάτων: ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΑΤΣΗΣ







## HOLY KITCHN

### Slow food & state of mind

**Α**υτό το εστιατόριο δεν είναι συνηθισμένο. Δεν έχει τραπέζια ούτε καρέκλες, έχει, όμως, μία κουζίνα που μαγειρεύει καθημερινά μικρά, νόστιμα αριστουργήματα κι ύστερα τα στέλνει ως την πόρτα μας. Το Holy Kitchn ήρθε για να μας αποδείξει ότι το delivery μπορεί να είναι γευστικό όσο και ποιοτικό. Το φαγητό του μπορούμε να το απολαύσουμε μόνο μέσω εφαρμογών delivery (e-food και Wolt) – αν και σύντομα θα υπάρξει και υπηρεσία online order για take away παραγγελίες. Το γεγονός αυτό του επιτρέπει να παρέχει υψηλής ποιότητας φαγητό, χωρίς όμως τις αναπόφευκτες επιβαρύνσεις που προκύπτουν από τα κόστη ενός συνηθισμένου εστιατορίου (όπως π.χ. το service). Τι είναι, όμως, αυτό που κάνει το Holy Kitchn να ξεχωρίζει; Πρώτα από όλα οι πρώτες ύλες. Στο Holy Kitchn πιστεύουν ότι η πρώτη ύλη είναι ο απόλυτος πρωταγωνιστής σε κάθε πιάτο γι' αυτό και τις δικές τους τις προμηθεύονται από πιστοποιημένους τοπικούς παραγωγούς, διασφαλίζοντας έτσι την ανώτερη ποιότητα και την ηθική προέλευσή τους. Έπειτα, όλες οι παρασκευές που απαιτούνται γίνονται εδώ, στην επαγγελματική κουζίνα του Holy Kitchn καθημερινά, σε συγκεκριμένες ποσότητες ώστε να είναι πάντα φρέσκες. Ακόμη και οι συσκευασίες δεν έχουν αφεθεί στην τύχη. Αντίθετα έχουν επιλεγεί προσεκτικά ώστε να είναι φιλικές προς το περιβάλλον και να αφήνουν όσο το δυνατόν μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Και τώρα ας μιλήσουμε για (καταπληκτικό) φαγητό! Στο Holy Kitchn θα βρεις πληθωρικά burgers με φρεσκοψημένα potato buns που ζυμώνονται χωρίς συντηρητικά, ιδιαίτερες όσο και ολόφρεσκες σαλάτες, αλλά και τα Holy Bowls, μία γαστρονομική πρωτοτυπία του Holy Kitchn όπου αγαπημένες γεύσεις της διεθνούς κουζίνας συνδυάζονται με μια δημιουργική ματιά στο ίδιο μπολ. Το αποτέλεσμα είναι βαθιά comfort food πιάτα όπως το Cocunut Curry Chickn (φιλέτο κοτόπουλου ελληνικής εκτροφής με λευκό ρύζι ατμού, κρέμα καρόδας με κίτρινο κάρι, μαύρο σουσάμι, καβουρδισμένα φιστίκια, πίκλα καρότου, κόλιανδρο και πράσινο κρεμμύδι), το Beef Ragù (ζυμαρικά ματσάτα με αργομαγειρεμένα μάγουλα από μοσχάρι ελληνικής εκτροφής και «μαδημένο» χοιρινό, σε αρωματική σάλτσα ντομάτας) ή η Chicken Tagliata, όπου το φιλέτο κοτόπουλου ελληνικής εκτροφής σερβίρεται με αριστουργηματικές πατάτες σοτέ σε λεμονάτη σάλτσα με σόγια, μέλι και δενδρολίβανο. Πεινάσατε; Μπορείτε να παραγγείλετε μέσω efood και wolt τώρα κιόλας!





# BOOKING HILL

## Ο μαγικός βιβλιοκόσμος της Δάφνης

**Σ**τον καναπέ, μία κοπέλα είναι αποροφημένη στο βιβλίο της. Απέναντί της ένα ζευγάρι μοιράζεται ένα πελώριο σάντουιτς και στο βάθος μερικά πιτσιρικά φτιάχνουν ένα πασχαλινό αυγό. Ολόγυρα υπάρχουν παντού βιβλία – σε ράφια, σε βιβλιοθήκες, στο πάτωμα. Ξαφνικά, η σερβιτόρα αφήνει τον δίσκο της, κάθεται στο πιάνο και τότε οι νότες ταξιδεύουν. Δεν είναι όνειρο. Είναι απλώς ένα συννηθισμένο πρωινό στο Booking Hill, τον πρωτότυπο πολυχώρο τέχνης που ήρθε στη Δάφνη μαζί με το φθινόπωρο. Εδώ κάθε μέρα συμβαίνει και κάτι όμορφο. Μπορεί να πετύχεις από ένα θεατρικό αναλόγιο και δραματικές παρουσιάσεις βιβλίων, stand up comedy, ιδιαίτερα live, μέχρι ένα μουσικό ταξίδι στον κόσμο ή μία... ζωντανή βιβλιοθήκη όπου οι άνθρωποι γίνονται βιβλία και σου αφηγούνται την ιστορία τους. Τα πρωινά του Σαββατοκύριακου υπάρχουν πάντα δράσεις αφιερωμένες στα παιδιά

(όπως κατασκευές, αφηγήσεις παραμυθιών, μαθήματα ζαχαροπλαστικής κ.ά.), ενώ τις Κυριακές συμβαίνει ένα αναπάντεχο jazz live. Στο Booking Hill θα βρεις ακόμα βιβλία κάθε είδους (κλασικά, πιο ιδιαίτερα, βιβλία αυτοβελτίωσης, παιδικά, νέες κυκλοφορίες και σπάνιες εκδόσεις), ενώ λειτουργεί και ως δανειστική βιβλιοθήκη. Μπορείς να διαβάσεις το βιβλίο σου πίνοντας ιδιαίτερους καφέδες (σ.σ. δοκίμασε οπωσδήποτε το espresso martini!), ψαγμένα ούισκι, ξεχωριστές ποικιλίες κρασιού ή κάποιο από τα cocktails που έχουν ονόματα συγγραφέων. Μπορείς ακόμα και να απολαύσεις διάφορες νοστιμιές, όπως πληθωρικά σάντουιτς και τoστ, κρέπες και βάφλες, ακόμα και ένα καλάθι του πικ νικ που περιλαμβάνει τα πάντα του brunch, μαζί με μια μινιατούρα από τον πύργο του Λιφελ. Στην ουσία το Booking Hill σε ταξιδεύει παντού. Όπως ακριβώς συμβαίνει και με τα βιβλία.



📍 Αγίας Βαρβάρας 66, Δάφνη, 2109701503 📱 Booking hill 📷 booking\_hill

## ΑΦΙΕΡΩΜΑ 📍 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ και Πέριξ



# ΤΟ ΚΟΥΣΟΥΛΟ

## Αυθεντικές κρητικές γεύσεις που θα σας ξετρελάνουν!

**Π**αραδοσιακή κρητική κουζίνα στα καλύτερά της, σε ένα εστιατόριο που έλειπε από τη γειτονιά. Φρέσκια άφιξη στην Ηλιούπολη το Κουσουλό, άνοιξε την κουζίνα του στις 22 Δεκεμβρίου του περασμένου χρόνου και μας μαγειρεύει καθημερινά με μεράκι και αγάπη φημισμένες γεύσεις της κρητικής παράδοσης, με άριστες πρώτες ύλες, φερμένες όλες από τη μάνα γη: κρέατα, τυριά (εξαιρετικό κεφαλοτύρι και γραβιέρα), μέλια, χόρτα, παξιμάδια, κρασιά, ρακές, έρχονται όλα από την περιοχή του Μυλοποτάμου! Σημειώστε πως οι άνθρωποι εδώ είναι φιλόξενοι και γενναίοι και αυτό μεταφράζεται και στα πληθωρικά πιάτα που θα καταφθάσουν στο τραπέζι σας, όπως η αζεπεράστη βέρα κρητικιά σαλάτα, με

κρίταμο, κριθαροκουλούρα, γαλομυζήθρα, ντομάτα και αγγούρι, αρωματισμένη με θυμάρι, αλλά και η περίφημη σαλάτα του Δία, βασισμένη σε αρχαία συνταγή, με 14 υλικά παρακαλώ, μεταξύ αυτών αβοκάντο, ρόκα, άνηθο, κουκουνάρι, καρύδια, τριμμένη φέτα, μέλι και πετιμέζι! Και πάμε τώρα στα κυρίως, τα οποία θα σας κάνουν τελείως... κουσουλούς! Ψητό αρνί αντικριστό που σαν αυτό δεν έχετε ξαναφάει, φανταστικά αρνίσια κεφτεδάκια με φιστίκι Αιγίνης, που συνοδεύονται από ανθόγαλο Ζωνιανών, απάκι με λαχανικά και παλαιωμένο ξύδι, γραβιέρα σαγανάκι που θα σας μείνει αξέχαστο και πολλές ακόμα γεύσεις με άρωμα Κρήτης, που θα συνοδεύσετε με πολλές, αλλά πραγματικά πολλές ρακές και καλό κρασί. Σίγουρα θα γίνει στέκι σας!



📍 Λ. Ειρήνης 10, Ηλιούπολη, 2109957666, Τρίτη-Κυριακή 12.00-23.00, Δευτέρα κλειστά



## INDIGO DRINKS AND MORE

**To all day στέκι της Ηλιούπολης**

**A**πό τα αγαπημένα στέκια της Ηλιούπολης το Indigo είναι πάντα μία καλή ιδέα όταν λαχταράς ένα πληθωρικό πρωινό. Στα πλιόλουστα τραπεζάκια του, εκεί στον όμορφο πεζόδρομο της Βύρωνος, θα βρεις τα άπαντα του brunch και όχι μόνο... Αργότερα θα επιστρέψεις ξανά για ένα ελαφρύ μεσημεριανό γεύμα ή για ένα νόστιμο δείπνο. Η ψυχή του Indigo, όμως, φανερώνεται τις νύχτες, τότε που τα φώτα χαμηλώνουν, οι μουσικές δυναμώνουν και η ατμόσφαιρα σε παρασέρνει σε ένα μαγικό ταξίδι. Στο Indigo πάντα κάτι συμβαίνει. Ανάλογα τη μέρα, μπορεί να πετύχεις από μία βραδιά αφιερωμένη στο sushi (κάθε Τρίτη), μέχρι ένα αναπάντεχο live, ενώ συχνά διοργανώνονται και μουσικές βραδιές με guest djs (Παρασκευές & Σάββατα). Αυτό που σίγουρα δεν πρέπει να χάσεις είναι ο ανανεωμένος κατάλογος των cocktails. Οι έμπειροι bartenders του Indigo αυτή τη φορά ξεπέρασαν τον εαυτό τους, δημιουργώντας μία cocktail list που υπόσχεται να μας παρασύρει σε ένα ακόμη αξέχαστο καλοκαίρι με φόντο τον ιστορικό πεζόδρομο της Ηλιούπολης.

📍 **Βύρωνος 3, Ηλιούπολη, 210 9929526** [f Indigo Drinks and more](#)  
[indigodrinksandmore](#)



## ΑΦΙΕΡΩΜΑ [📍](#) **ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ** και Πέριξ



## ABRAZO MEXICAN RESTAURANT

**Ακαταμάχητο μεξικάνικο με smooth γεύσεις, παγωμένες μαργαρίτες και cocktails**

**M**εξικάνικες φιγούρες Día de Muertos ζωγραφισμένες στο χέρι, ντιζαϊνάτα φωτιστικά, πολύχρωμη διακόσμηση, ζεστός και ατμοσφαιρικός χώρος. Στο Abrazo Mexican Restaurant όλος ο κόσμος γίνεται μια «αγκαλιά» υπό τους λάτιν ρυθμούς της καλύτερης μεξικάνικης φιέστας. Tacos Tuesday κάθε Τρίτη με 11 διαφορετικά tacos με €1,20 το κάθε ένα, Margarita Night τις Τετάρτες με παγωμένες μαργαρίτες από 11 διαφορετικές γεύσεις με €5 (3 frozen φράουλα, λεμόνι, μάνγκο και 8 κλασικές) και κάθε Πέμπτη διασκέδαση στους ξέφρενους ρυθμούς των μουσικών events. Καθημερινά αξίζει να δοκιμάσεις απολαυστικά μεξικάνικα πιάτα όπως quesadillas με ψητό μαριναρισμένο κοτόπουλο, πολύχρωμες πιπεριές, sour cream και λιωμένο cheddar, πληθωρικό beef enchiladas, τортίγια με σιγομαγειρεμένο μοσχάρι, πικάντικη σάλτσα και λιωμένα τυριά pico de gallo στο φούρνο, top chicken chimichanga με τηγανητή τортίγια με κοτόπουλο, πολύχρωμες

πιπεριές και τυρί cheddar, beef chimichanga με τηγανητή τортίγια με σιγομαγειρεμένο μοσχάρι, καλαμπόκι και sour cream. Κι ακόμη, φανταστικές chicken fajitas με φιλετάκια κοτόπουλο με πολύχρωμες πιπεριές ή pork fajitas με χοιρινά φιλετάκια με πικάντικη μαρινάδα ή πικάντικες beef fajitas με μοσχάρι-σια φιλετάκια που συνοδεύονται από τραγανά πιτάκια, pico de gallo, guacamole του ονειρού, sour cream και μεξικάνικο ρύζι. Από τα κυρίως πιάτα μη φύγεις χωρίς να απολαύσεις το salmon και το churrasco τα οποία μπορείς να συνοδεύσεις με τα δροσιστικά signature cocktail όπως το Abrazo (με τα χρώματα της σημαίας του Μεξικού), το Caribbean, το Tokio αλλά και το ιδιαίτερο Bubble. Και για επιδόρπιο φυσικά ακαταμάχητα churros με καραμέλα και σοκολάτα να ρέει. Τι περιμένεις;

**Extra tip:** Αναλαμβάνουν εκδηλώσεις και catering, οπότε μη διστάσεις και κάλεσε τους.

📍 **Μαρίνου Γερουλάνου 55 Αργυρούπολη, 2109934145**  
[f Abrazo mexican restaurant](#) [abrazo\\_mexican\\_restaurant](#)





## ΜΟΥΡΓΟΛΥΚΟΣ

Ένα μοντέρνο καφενείο  
στη Δάφνη

Άνοιξε μόλις το περασμένο φθινόπωρο και μέσα σε λίγους μήνες έχει γίνει το στέκι της περιοχής. Δεν είναι μόνο η φιλική εξυπηρέτηση και η καλή του διάθεση που κάνουν τα χρωματιστά τραπέζια αυτού του μοντέρνου καφενείου να είναι πάντα γεμάτα. Είναι κυρίως οι νοστιμιές που βγαίνουν από την κουζίνα του, οι πάντα μαγειρεμένες με ελληνικά προϊόντα και μαμαδίστικη φροντίδα. Ο Μουργόλυκος ξεκινάει από τις 09.00 το πρωί σερβίροντας (εξαιρετικό) καφέ και ελληνικό πρωινό. Μην ψάχνεις για pancakes και scrambled eggs. Εδώ σε περιμένουν λαχταριστές τηγανιτές (αλμυρές και γλυκές), παραδοσιακές αυγόφετες και χωριάτικες ομελέτες σαν της γιαγιάς. Αργότερα, από το μεσημέρι και μετά, ο Μουργόλυκος σπκώνει

τα μανίκια και μπαίνει στην κουζίνα για να φτιάξει όλα εκείνα τα μεζεδάκια που λατρεύουμε να τρώμε: μπεκρή μεζέ και τηγανιές, έξτρα πληθωρικές ποικιλίες κρεατικών, πλούσιες σαλάτες και εκείνο το καταπληκτικό τυροπιτάρι Ευβοίας με χειροποίητο φύλλο που φτιάχνεται εδώ καθημερινά. Να πούμε επίσης πως δεν υπάρχει τραπέζι που να μην παραγγέλνει τα μερακλήδικα «κεφτεδάκια του μπαμπά» – δοκίμασέ τα και θα καταλάβεις γιατί... Όλα αυτά τα συνοδεύεις με τσίπουρα, ρακή από την Κρήτη και ωραίο κρασάκι, και κάπως έτσι οι μέρες και οι νύχτες σου γίνονται πιο ανέμελες, σίγουρα πολύ πιο νόστιμες...

**Extra tip:** Κάθε δεύτερο Σάββατο του μήνα ο Μουργόλυκος διοργανώνει live με ρεμπέτικα και λαϊκά τραγούδια.



📍 Δερβενακίων 26, Δάφνη, 2109754766 📞 Μουργόλυκος 📷 mourgolykos

ΑΦΙΕΡΩΜΑ 📍 **ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ** και Πέριξ

**TASTE  
ATHENS voice  
VOICE**

follow @tastevoice on **Instagram**

tag your pics with **#tastevoice** to be featured

Taste lovers, join us!



## PARAGON

**Φοβερή μπίρα  
από την παραγωγή  
στην κατανάλωση**

**Π**ώς θα σου φαινόταν αν μπορούσες να απολαύσεις τη δροσερή σου μπίρα στον ίδιο χώρο που παράγεται; Το Paragon σου προσφέρει ακριβώς αυτή την εμπειρία: φρέσκια μπίρα από την παραγωγή στην κατανάλωση. Σε έναν χώρο με industrial αισθητική, που ηχούν rock και 90s hip hop μουσικές, η μεγάλη τζαμαρία πίσω από το μπαρ χωρίζει τη σάλα από τα καζάνια του ζυθοποιείου, εκεί όπου οι ζυθοποιοί φτιάχνουν τις δικές τους ιδιαίτερες και καινοτόμες συνταγές, ενώ παράλληλα πειραματίζονται πάνω σε νέες και ενδιαφέρουσες γεύσεις.

Μπορείς να δοκιμάσεις τις 16 μπίρες δικής τους παραγωγής, από τη Faliforgia, μια φρουτένια pale ale που παράγεται από όταν ξεκίνησε το Paragon μέχρι και την πρόσφατη Spark, μια Vienna Lager μπίρα, ενώ παράλληλα έχουν και συνεργασίες με άλλες ζυθοποιίες. Μην παραλείψεις να επισκεφθείς το Paragon, μία από τις μέρες που διοργανώνονται mini tours, μιας και θα μπορείς να παρακολουθήσεις όλη τη διαδικασία παραγωγής της μπίρας και αργότερα να την πιεις στο ποτήρι κατευθείαν από τη δεξαμενή. Έτσι, θα έχεις τη δυνατότητα να γευτείς φρέσκια απαστεριωτή μπίρα που διατηρεί ανέγγιχτα όλα τα αρώματά της.

📍 Paragon, Λεμεσού 3, Ηλιούπολη, 6981947030

📱 Paragon Brewery & Taproom 📷 paragonbrewerysouthathens



## ΑΦΙΕΡΩΜΑ 📍 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ και Πέριξ



## ΤΟ ΚΑΤΣΑΡΟΛΑΚΙ

**Διαφορετικό κάθε μέρα  
μαμαδίστικο, σπιτικό φαγητό!**

**Α**νοιξε τον Οκτώβριο του 2022 και από τότε έχει «πλημμυρίσει» τη γειτονιά της Ηλιούπολης με τις αγαπημένες μυρωδιές του αληθινά σπιτικού, μαμαδίστικου φαγητού! Το Κατσαρολάκι λειτουργεί ως εξής: δεν προτείνει συγκεκριμένο μενού, αλλά μαγειρεύει καθημερινά ανάλογα με τα υλικά που έχει, πολλά από τα οποία έρχονται από μικρούς τοπικούς παραγωγούς (π.χ. τα σπρια από τις Πρέσπες, το ελαιόλαδο από τη Μυτιλήνη κ.λπ.). Έτσι, καθημερινά θα βρείτε 8 διαφορετικά και πεντανόστιμα πιάτα ημέρας, για όλα τα γούστα, όπως σιφνέικη ρεβιθάδα σιγομαγειρεμένη για πολλές ώρες μέσα σε πύλινο τσουκάλι, χταποδάκι στιφάδο, παστίτσιο, αγκινάρες α λα πολίτα, χοιρινό λεμονάτο με καρότο και πράσο, μοσχαρίσια μπιφτέκια σχάρας, μπριάμ, γίγαντες στο φούρνο, σπανακόρυζο και πολλά ακόμα τέτοια αγαπημένα φαγητά, φτιαγμένα με μεράκι και αγάπη, όπως τα μάθαμε και στο

σπίτι μας! Μαζί με όλα αυτά, θα βρείτε και κάποια πιάτα με έθνικ πινελιές, σαν το εξαιρετικό κίμπε, με πλιγούρι, μοσχαρίσιο κιμά και κουκουνάρι, αλλά και τα φοβερά ρεβίθια με σάλτσα ταχίνι, γλυκιά πάπρικα, κουκουνάρι και τσιπς αραβικής πίτας. Σημειώστε ότι καθημερινά θα βρείτε, επίσης, δύο διαφορετικές σαλάτες, αλλά και υπέροχα γλυκά, που μπορεί να είναι κάτι σαν τσούκκιουζού, καζάν ντιπί ή ραβανί, καθώς και ότι όλα αυτά μπορείτε να τα απολαύσετε είτε στα τραπέζια έξω από Το Κατσαρολάκι, είτε στο σπίτι ή το γραφείο με delivery, τηλεφωνώντας στο κατάστημα ή μέσω της e-Food και της Box. Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα - Παρασκευή 11.30-19.00, Σάββατο 11.30-17.30.

**Extra tip:** Μαθαίνουμε ότι το Κατσαρολάκι ετοιμάζει δύο πολύ όμορφους χώρους στο εσωτερικό του, ο ένας εκ των οποίων θα είναι αυλή, και αναμένεται να είναι έτοιμοι αμέσως μετά το Πάσχα!

📍 Σοφοκλή Βενιζέλου 78, Ηλιούπολη, 2109936063,  
www.tokatsarolaki.eu 📱 to katsarolaki



# EVERYTHING

# BUT THE

Είναι μία παραίσθηση να νομίζεις  
ότι γνωρίζεις τα πάντα για τον κόσμο

Η TRACEY THORN  
ΚΑΙ Ο BEN WATT Ε-  
ΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ ΜΕΤΑ  
ΑΠΟ 24 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕ  
ΤΟ ΝΕΟ ΑΛΜΠΟΥΜ  
«FUSE» ΚΑΙ ΜΙΛΟΥΝ  
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ  
ΣΤΗΝ ATHENS VOICE  
ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Ζευγάρι στην Τέχνη, ζευγάρι στη ζωή, ζευγάρι που «έφυτσε» την πρόταση των U2 για συνεργασία, ζευγάρι στα πολύ δύσκολα, η Tracey Thorn και ο Ben Watt αποφάσισαν να γίνουν ξανά οι Everything But The Girl, χωρίς να ακολουθήσουν την ευκολία να ακούσουν ξανά «μια από τα ίδια» οι ακροατές τους. Με ποιητικούς στίχους και ηλεκτρονικούς πειραματισμούς, φορούν στις 21 Απριλίου το

κυκλο-  
νέο τους άλμπουμ

— Το «Nothing Left To Lose» μας προετοιμάζει για ένα από τα σπουδαιότερα άλμπουμ της χρονιάς. Ποια ήταν η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίσατε στο «Fuse»;

**T.T.** Όταν ξεκινήσαμε η μεγαλύτερη πρόκληση ήταν να μη μας κατακλύσουν τα συναισθήματα, η σκέψη ότι φτιάχναμε ένα καινούργιο άλμπουμ μετά από τόσο μεγάλο διάλειμμα. Έπρεπε περίπου να προσποιηθούμε ότι δεν επρόκειτο για νέα δουλειά, ότι απλώς κάναμε μουσική, μερικούς πειραματισμούς, ότι παίζαμε μόνο. Αυτό ήταν το σημαντικό, ότι δεν μπήκαμε σε διάθεση να σκεφτούμε τι μπορεί να θέλει ο κόσμος ή τι μπορεί να περιμένει από εμάς, και στη συνέχεια να προσπαθήσουμε να τους ευχαριστήσουμε. Θέλαμε να εξερευνήσουμε τι είχαμε να προσφέρουμε.

**B.W.** Εμπιστευτήκαμε το ένστικτό μας, ηχογραφήσαμε εκτός Λονδίνου σε ένα μικρό στούντιο φίλου μας, δεν μιλήσαμε σε κανέναν γι'

αυτό, ήμασταν «κλειδωμένοι», σκεπτόμενοι ότι μπορεί να μην πετύχει. Ότι μπορεί να πρόκειται για καταστροφή. Σταδιακά η αυτοπεποίθησή μας μεγάλωνε και τελικά έγινε... οι Everything But The Girl. Ήταν σαν να βρισκόμασταν σε βαθύ ύπνο και το ξύπνημα συνέβη σιγά σιγά.

— Τι σας ενέπνευσε περισσότερο κατά τη διάρκεια της δημιουργίας και ηχογράφησης του «Fuse»;

**T.T.** Πάντοτε είναι δύσκολο να περιγράψεις από πού έρχεται η έμπνευση. Νομίζω ότι και οι δύο προσπαθήσαμε να σκεφτούμε το project ως ένα νέο ξεκίνημα. Με το βλέμμα στο μέλλον, παρά με νοσταλγική ματιά πίσω. Η έμπνευση ήρθε από την αίσθηση έλλειψης κανόνων και σχεδίου. Η δημιουργία του καινούργιου έφερε ενθουσιασμό. Μετά από τόσο μεγάλο διάστημα εκτός, κατά κάποιον τρόπο είμαστε άλλοι άνθρωποι από αυτούς που έφτιαξαν το «Temperamental». Παραμένουμε το ίδιο γκρουπ, κάποιοι ίδιοι ήχοι είναι πάντοτε μαζί μας, αλλά η αίσθηση είναι ότι είμαστε η νέα εκδοχή των Everything But The Girl, επειδή είμαστε οι συγκεκριμένοι άνθρωποι τώρα. Προσωπικά με ενθουσίασε όλο αυτό, ιδίως μετά το lockdown και τον covid, τους μήνες στο σπίτι, τη μοναξιά, την απομόνωση και τη σιωπή, ένιωσα ότι από την άλλη άκρη υπήρχε ένα παιχνίδισμα, δημιουργικότητα, ανυπομονησία.

— Δεν αποτελεί μυστικό ότι με κάθε νέα κυκλοφορία έχετε διαφορετικό, αλλά πάντοτε ενδιαφέροντα ήχο. Μέχρι ποιο σημείο προσπαθείτε να αποφύγετε την επανάληψη και γιατί;

**T.T.** Το «γιατί» είναι προφανές, για να μην είναι βαρετό σε εμάς και τους ακροατές. Επίτηδες προσπαθήσαμε να αποφύγουμε την επανάληψη. Αλλά, είναι θέμα προσπάθειας να μην υπάρχει επανάληψη, να παραμείνεις, όμως, στον πυρήνα της ταυτότητάς σου. Ποια είναι η ουσία, η καρδιά σε αυτό που κάνεις; Αυτό έρχεται φυσικά, το βασικό στοιχείο είναι ο ήχος που φτιάχνεις, πράγματα όπως η ενορχήστρωση, τα ντραμς. Πιστεύω ότι είναι καλό να αλλάξεις αυτά τα πράγματα

για να διατηρούνται φρέσκα. Αλλωστε αυτή είναι η pop μουσική, είναι πάντοτε συνδεδεμένη με την εποχή της. Οπότε θέλεις να ακούγεται σαν να ζεις στο σήμερα, στη χρονιά που φτιάχτηκε ο δίσκος.

— Τι σκέφτεστε όταν συνειδητοποιείτε ότι χιλιάδες, εκατομμύρια ανθρώπων ακούν τη μουσική σας καθημερινά;

**B.W.** Πιστεύω ότι το streaming βοήθησε τις μπάντες να ξέρουν τους φαν τους και την τρέχουσα ροή, την επιρροή της μουσικής τους ακριβώς επειδή μπορείς να τσεκάρεις πράγματα όπως το Spotify και άλλα στατιστικά, συνειδητοποιώ ότι τώρα, 800 άτομα ακούν τους Everything But The Girl, οπότε αυτό σε δεσμεύει με την απόκριση του κόσμου γύρω από τη μουσική σου. Στο παρελθόν ήταν δύσκολο να εντοπίσεις τους fans – εκτός από κάποια γράμματα που παίρναμε. Τώρα υπάρχουν social media, στατιστικά που προκύπτουν από το streaming, το δέσιμο με τους fans είναι πιο άμεσο. Και οι δρόμοι είναι δύο, είτε γίνεσαι ομαδοφοβικός είτε το αποδέχεσαι. Εμείς προσπαθήσαμε για το δεύτερο. Με την ανακοίνωση του άλμπουμ, δημιουργήσαμε νέο προφίλ στο Instagram. Αναρτήσαμε πολλές σπάνιες φωτογραφίες και stories. Οι fans μας το λάτρεψαν αυτό, αλλά και εμείς θέλαμε να βγάλουμε το παρασκηνιακό κομμάτι, να γίνει πιο άμεση επικοινωνία, κάτι που να μη μεσολαβεί η δισκογραφική, οι δημοσιογράφοι, τα έντυπα. Παίρνεις ανταμοιβή από αυτό.

— Πράγματι. Έχοντας την εμπειρία της μουσικής στην εποχή πριν και μετά τα social media και τις streaming πλατφόρμες, ποιες αλλαγές σας ενθουσιάζουν και ποιες σας ανησυχούν;

**T.T.** Αυτός είναι ο πρώτος μας δίσκος από την εποχή των social media, είναι η πρώτη φορά που κυκλοφορήσαμε δίσκο που έλαβε τόση προσοχή στην εποχή των social media, όπως ανέφερε ο Ben, συνηθίζουμε στην άμεση ανατροφοδότηση. Εκεί που χρειάζεται προσοχή είναι στην ανάγνωση των σχολίων, οφείλεις να τα διαβάσεις με την κατάλληλη ποσότητα αποσύνδεσης, αλλιώς κινδυνεύεις να «γλυκαθείς» από τα θετικά να πεις: «Είμαστε φανταστικοί, δεν έχουμε κάνει λάθος πουθενά», όπως αντίστοιχα ένα αρνητικό είναι ικανό να κλονίσει την αυτοπεποίθησή σου. Είναι θαυμάσιο να υπάρχει αυτή η σύνδεση, όμως ως άνθρωπος και όχι ως καλλιτέχνης, πιστεύω



ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΙΜΑΣΤΕ  
Η ΓΕΝΙΑ  
ΠΟΥ ΤΟ ΡΑ-  
ΔΙΟΦΩΝΟ  
ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ  
ΜΑΓΙΚΟ.  
ΗΤΑΝ Η ΜΕ-  
ΓΑΛΥΤΕΡΗ  
ΕΠΙΚΟΙΝΩ-  
ΝΙΑ ΣΤΗ  
ΔΙΑΡΚΕΙΑ  
ΤΗΣ ΠΑΙΔΙ-  
ΚΗΣ ΜΑΣ  
ΗΛΙΚΙΑΣ.  
ΠΡΙΝ ΤΟ  
ΙΝΤΕΡΝΕΤ.  
ΟΠΟΤΕ ΤΟ  
ΡΑΔΙΟΦΩ-  
ΝΟ ΜΑΣ  
ΕΞΙΤΑΡΕΙ  
ΑΚΟΜΑ.



— ότι πρέπει να υπάρχει μία μερική αποστασιοποίηση. Είναι παράξενη εμπειρία η άμεση ύπαρξη πρόσβασης στις αντιδράσεις του κοινού.

— Έχετε δίκιο, υπάρχει καλό και κακό σε αυτό.

**B.W.** Αισθάνεσαι ότι ξέρεις ανθρώπους αληθινά καλά και ταυτόχρονα δεν τους γνωρίζεις καθόλου. Αυτό μπορεί να γίνει αρκετά περίπλοκο.

**T.T.** Είναι μία παραισθήση να νομίζεις ότι γνωρίζεις τα πάντα για τον κόσμο, ενώ στην πραγματικότητα ξέρεις τα ελάχιστα.

— Είστε επιτυχημένες προσωπικότητες. Έχετε εμπνεύσει άλλους ανθρώπους να ασχοληθούν με τη μουσική. Τι σημαίνει για εσάς επιτυχία;

**T.T.** Δεν ξέρω, κοιτάζοντας πίσω στη δουλειά που κάναμε και κρίνοντας αν ήταν πετυχημένη, εκεί αισθανόμαστε ότι είχαμε μία πολύ δυνατή ιδέα σχετικά με το τι προσπαθήσαμε να φτιάξουμε, είχαμε την ελευθερία να φέρουμε εις πέρας αυτή την ιδέα, και συνειδητοποιήσαμε βαθιά τι κάναμε. Η λιγότερο πετυχημένη δουλειά μας είναι αυτή που της έλειπε η αυτοπεποίθηση, αυτή που μας κλόνησε η επιρροή άλλων ανθρώπων, οπότε η επιτυχία δεν έχει να κάνει με τον αριθμό των ατόμων που τους άρεσε ο δίσκος και πόσο πούλησε. Είναι τι πετύχαμε καλλιτεχνικά. Με όρους πώλησης δίσκων, προκύπτει μια χαρά, μια ευχαρίστηση, γιατί εκεί φαίνεται η σύνδεση με τους

ανθρώπους και πόσο επιτυχημένη ήταν η ιδέα σου καλλιτεχνικά, επειδή το κοινό την κατανόσε.

— Πώς αισθανθήκατε εκείνον τον πρώτο καιρό, όταν ακούσατε ένα κομμάτι σας στο ραδιόφωνο; Θυμάστε ποιο τραγούδι ήταν;

**T.T.** Όχι, την πρώτη φορά όχι. Όμως ξέρετε κάτι; Και τώρα είναι σπουδαίο! Άνοιξα χθες το πρωί το ραδιόφωνο για 5 λεπτά, λίγο πριν βγω έξω, άκουσα το «*Nothing Left To Lose*» να παίζει και αντέδρασα όπως τα παιδιά. Ενθουσιάστηκα και φώναξα: «Παίζει στο ραδιόφωνο!». Δεν αλλάζει αυτό, λοιπόν, είναι σπουδαίο συναίσθημα.

**B.W.** Είμαστε η γενιά που το ραδιόφωνο παραμένει μαγικό. Ήταν η μεγαλύτερη επικοινωνία στη διάρκεια της παιδικής μας ηλικίας. Πριν το ίντερνετ. Οπότε το ραδιόφωνο μας εξιτάρει ακόμα.

— Τι θυμάστε από την εποχή της δισκογραφικής *Cherry Red*, το 1981-1982, υπήρχε όλος αυτό το hub δημιουργικότητας που φανταζόμαστε όλοι;

**T.T.** Σίγουρα υπήρχε άξονας δημιουργικότητας, με το *Marine Girls*, τα solo του Ben και μετά μαζί, ως *Everything But The Girl*.

**B.W.** Όλες οι μπάντες στην *Cherry Red* λειτουργούσαν αυτόνομα. Έκαναν τη μουσική τους πολύ συχνά σε διαφορετικές πόλεις, σε διαφορετικές σκηνές, περιστασιακά θα συναντιόμασταν για κάποια συναυλία, 3-4 μπάντες μαζί, δεν συνέβαιναν όλα μαζί σε ένα μέρος

την ίδια στιγμή. Είχε να κάνει με τον Mike Always... Ήταν πολύ πρόθυμος να στήσει την *Cherry Red* από την αρχή, να την κάνει cool, γιατί δεν ήταν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ο στόχος του ήταν να φέρει συμβόλαιο με ανθρώπους που έκαναν ενδιαφέρουσα μουσική.

— Πώς αντιμετωπίσατε την πρόκληση να έχετε έναν σύγχρονο ήχο;

**T.T.** Ακούς όλη την ώρα σύγχρονη μουσική, η πρόκληση είναι να καταλάβεις πώς να ενσωματώσεις τον νέο ήχο στον δικό σου μοναδικό, έτσι ώστε να ακούγεται σαν να είσαι εσύ, χωρίς να φαίνεται ότι ακολουθείς άλλους. Όλα εξαρτώνται από την ισορροπία, να παραμείνεις αληθινός στη δική σου ταυτότητα, και να δεις τι μπορείς να δανειστείς, να εμπνευστείς.

**B.W.** Αυτό που απασχολεί εμένα σχετικά με τη μουσική, στο τέλος της ημέρας, υπάρχουν τόσοι ρυθμοί να παίζεις, 12 νέτες σε μια μουσική κλίμακα να επιλέξεις είναι περιορισμένη η γκάμα, οπότε ενθουσιάζομαι πάντοτε με όσους καταφέρνουν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα απλά εργαλεία με έναν καινούργιο τρόπο. Ακούω πάντοτε νέους παραγωγούς, νέα ηλεκτρονικά singles, ανθρώπους που ισορροπούν εκ νέου τη μουσική παράξενα, με ενθουσιάζει που όλοι δουλεύουμε με αυτά τα ίδια απλά εργαλεία, αλλά οποιαδήποτε στιγμή μπορεί να ακουστεί κάτι εντελώς νέο. Εμείς προσπαθούμε να ενσωματώσουμε νέα, φρέσκα πράγματα στον νέο δίσκο. **A**



## ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ



### AIR: Κυνηγώντας ένα θρύλο \*\*\*

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μπεν Άφλεκ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΝ: Ματ Ντέιμον, Τζέισον Μπέιτμαν, Βαϊόλα Ντέιβις, Μπεν Άφλεκ, Κρις Μεσίνα

**Η** αληθινή ιστορία του Σόνι Βακάρο, υπαλλήλου στο τμήμα πωλήσεων της Nike, που είχε τη φαινή και άκρως επικερδή –όπως αποδείχτηκε– ιδέα να συνεργαστεί η εταιρία Nike με τον ανερχόμενο τότε (βρισκόμαστε στο 1984) αστέρα του μπάσκετ Μάικλ Τζόρνταν.

Το 1984 ο κόσμος των σπορ δεν ήταν όπως τον ξέρουμε σήμερα. Δεν ήταν καν όπως τον ζήσαμε σε όλη τη διάρκεια της δεκαετίας των 90s. Τότε που ο Μάικλ Τζόρνταν έφτιαξε τον μύθο του κορυφαίου των κορυφαίων. Τότε που οι Σικάγο Μπουλς και η Nike μπήκαν στο μπασκετικό άλμπουμ των νικητών. Ο Μπεν Άφλεκ είναι ολοφάνερο ότι λατρεύει την ιστορία του βασιλιά Μάικ. Όμως δεν την πάνει ούτε ολοκληρωτικά ούτε αποσπασματικά. Δεν την πάνει ούτε καν από την αρχή της. Επιλέγει μόνο ένα μικρό κεφάλαιο της «ιστορίας του κορυφαίου μπασκεμπολίστα όλων των εποχών» και μάλιστα πριν καν πατήσει το πόδι του στα παρκέ του NBA. Από τη θέση του ρούκι ο 18χρονος Μάικλ δεν μπαίνει ποτέ στο κέντρο του κάδρου του Άφλεκ. Είναι μια σκιά, ένας άγνωστος ακόμη ήρωας που ποτέ δεν βλέπουμε το πρόσωπό του. Ένα όνομα που προετοιμάζεται για το πεπρωμένο του και γράφει τις πρώτες χρυσές λέξεις της μυθικής διαδρομής του. Την ιστορία του (η οποία θα ξεδιπλωθεί στο μέλλον όπως ακριβώς του την αφηγείται σε ρόλο προφήτη ο Σόνι στο υπέροχο μονόλογο του στο φινάλε του έργου) την παρακολουθούμε μέσα από τις αίθουσες συσκέψεων των μεγάλων αθλητικών εταιριών, τις συζητήσεις ανάμεσα στη μπτέρα του και τους μάνατζερ, τα σχέδια των marketers που ψάχνουν να βρουν τις κατάλληλες ατάκες του νέου American dream. Ο Μπεν Άφλεκ, σε εξαιρετική φόρμα, υπογράφει ένα άκρως χιουμοριστικό και διασκεδαστικό biopic που βρίσκεται (ευτυχώς) πιο κοντά στο σημαντικότερο φιλμ του, «Επιχείρηση Αργώ», παρά στην αστοχία του, «Ο νόμος της νύχτας». Κρατά μάλιστα για τον εαυτό του τον ρόλο του φευγάτου αφεντικού της Nike δίνοντας στον κολλητό του, Ματ Ντέιμον, τον αβανταδόρικο ρόλο του Σάνι που είναι ο πραγματικός πρωταγωνιστής του φιλμ.

#### JUST THE FACTS

##### Air \*\*\*

Air Jordan και στη μεγάλη οθόνη

##### Η ΕΞΕΛΟΝΤΡΙΑ \*\*

Μοναχικό δράμα με φόντο το προσφυγικό

##### Ο άντρας στο υπόγειο \*\*\*½

Τα φαντάσματα της ιστορίας

##### Ο Εξορκιστής του Βατικανού \*½

Η συνωμοσία του Βατικανού

##### Super Mario Bros. Η Ταϊνία \*\*

Υδραυλική σε παιδική δράση

##### Η γυναίκα του Τσαϊκόφσκι (-)

Κλασικά κι αγαπημένα

##### Flux Gourmet \*\*

Ο έρωτας περνάει από το στομάχι



##### ▶▶▶ Το animation «Super Mario Bros. Η Ταϊνία» (\*)

είναι μια ευπρεπέστατη μεταγλωττισμένη μεταφορά στη μεγάλη οθόνη των περιπετειών του ήρωα της Nintendo.

##### ▶▶▶ Η ταινία «Η γυναίκα του Τσαϊκόφσκι» (-)

του Κιρίλ Σερεμπρένικοφ θεωρείται μια αντισυμβατική βιογραφία γύρω από τη ζωή και το έργο του σπουδαίου κλασικού συνθέτη.

##### ▶▶▶ Το «Flux Gourmet» (\*)

του Πίτερ Στρίκλαντ είναι ένα παραισθησιογόνο έργο με γκουρμέ καταστάσεις και τη συμμετοχή στο καστ του Μάκη Παπαδημητρίου και της Αριάν Λαμπέντ.



«Super Mario Bros. Η Ταϊνία»

«Μην αγκαλιάζεις τα παιδιά. Τους δημιουργείς μεγάλες προσδοκίες» (Η ΕΞΕΛΟΝΤΡΙΑ)





# B

## BIBΛIO

Επιμέλεια:  
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΛΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ  
ΜΕ ΑΙΤΙΑ

### Μία ιστορία με φόντο τη νυχτερινή ζωή των καμπαρέ του Χάρλεμ

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Περιπλανώμενος τις προάλλες σε μια έκθεση βιβλίου στο κέντρο της Αθήνας, βρέθηκα μπροστά σε περίπτερο εκδοτικού οίκου όπου πρόξερα ανάμεσα στους τίτλους του και τον εξής: «*Επιστροφή στο Χάρλεμ*».

Λες και παρόμοια με την εντύπωση που έκανε η μυρωδιά της μαντιλέν στον Προυστ, εμένα η ανάγνωση του τίτλου αυτού μού θύμισε το πρώτο μου ταξίδι στη Νέα Υόρκη, όταν προσκαλεσμένος νεαρής ηθοποιού περιδιάβαινα τη μητρόπολη του κόσμου, εντυπωσιασμένος από την υψιπετή αρχιτεκτονική της αλλά και το Ιπποδάμειο σύστημα των οδών της.

Όταν, μεταξύ των επισκέψεων στα μουσεία αλλά και των αργόσχολων ωρών στο Πάρκο, επρότεινα στην νεαρά θιασώτη της υποκριτικής να επισκεφτούμε το Χάρλεμ, εκείνη με κοίταξε με απορία και μου εδήλωσε ευθαρσώς ότι δεν σκόπευε να προσφέρει τον εαυτό της ως μεζεδάκι στη νέγρικ φυλή. (Μπορούσαμε ακόμη τότε να χρησιμοποιούμε παρόμοιες εκφράσεις).

Ενοχλημένος από τη δυσκαμψία της, πήρα ένα ταξί και τράβηξα βόρεια του κέντρου, στην 160η οδό και άνω. Θολές είναι πλέον οι εικόνες που αντλώ από αυτή τη βόλτα. Ίσως κάποια δύστροπα βλέμματα των κατοίκων που εντόπιζαν έναν ακόμη τουρίστα να διασχίζει την επικράτεια τους δίχως να αποτολμά να αφιππεύσει του κίτρινου οχήματος για να βιώσει στο πετσί του τις μυρωδιές του Χάρλεμ – οι οποίες, ήμουν σίγουρος, δεν θα είχαν την ευφραντική ανασαίμα μιας μαντιλέν.

Κοντολογίς, δεν ένιωσα τον ξέφρενο ηδονισμό της μαύρης φυλής, δεν άκουσα τους ήχους της τζαζ, δεν είδα μελαψά κορμιά να λικνίζονται περιπαθώς σε ρυθμούς μπλουζ, δεν αντίκρισα κρύφιος ανταλλαγές ναρκωτικών ουσιών, δεν κάρφωσε κάποιος απόγονος του Λούθηρ Κινγκ το μαχαίρι στον ασπρουλιάρικο λαιμό μου.

Όλα τα παραπάνω τα έζησα, ωστόσο, διαβάζοντας το μυθιστόρημα του Κλοντ ΜακΚέι «*Επιστροφή στο Χάρλεμ*». Και σίγουρα τα ένιωσα καλύτερα απ' ό,τι αν είχα ανοίξει την πόρτα του ταξί που με περιέφερε στη γειτονιά εκείνη κι είχα τριγυρίσει στους δρόμους της.

Χωρίς να ενδώσει στη λυρική όψη που χαρακτηρίζει ενίοτε τη φυλή του, ο μαύρος συγγραφέας περιγράφει με ρωμαλέα πένα την ιστορία του ήρωά του (του ίδιου, με άλλα λόγια), ο οποίος νοσταλγώντας το Χάρλεμ, εγκαταλείπει τον λόχο του που πολεμάει στην Ευρώπη του Πρώτου Μεγάλου Πολέμου κι επιστρέφει κρυφίως στη Νέα Υόρκη. Είναι νέος, το αίμα βράζει. Την πρώτη κιόλας νύχτα συναντάει κι ερωτεύεται σφόδρα μια σκολατένια νεάνιδα που γνωρίζει σε κάποιο νυχτερινό κέντρο, μονάχα που την χάνει το επόμενο κιόλας πρωί όταν συνειδητοποιεί ότι έχει φύγει από το σπίτι της χωρίς να ξέρει ούτε το όνομά της, ούτε τη διεύθυνση της κατοικίας της – η μέθη έχει πολλές φορές κάτι τέτοιες οκληρές παρενέργειες. Μάταια την αναζητάει, την κοπέλα είναι λες και την κατάπιε η μαύρη νύχτα.

Ο ήρωας του Κλοντ ΜακΚέι δουλεύει τότε στο λιμάνι και πότε στα τρένα, χορεύει με νέες και γραίες, μεθοκοπάει αγρίως, αλλά δεν ξεχνάει το άνθος του καλού που συνάντησε εκείνη την πρώτη νύχτα της επιστροφής του στο Χάρλεμ.

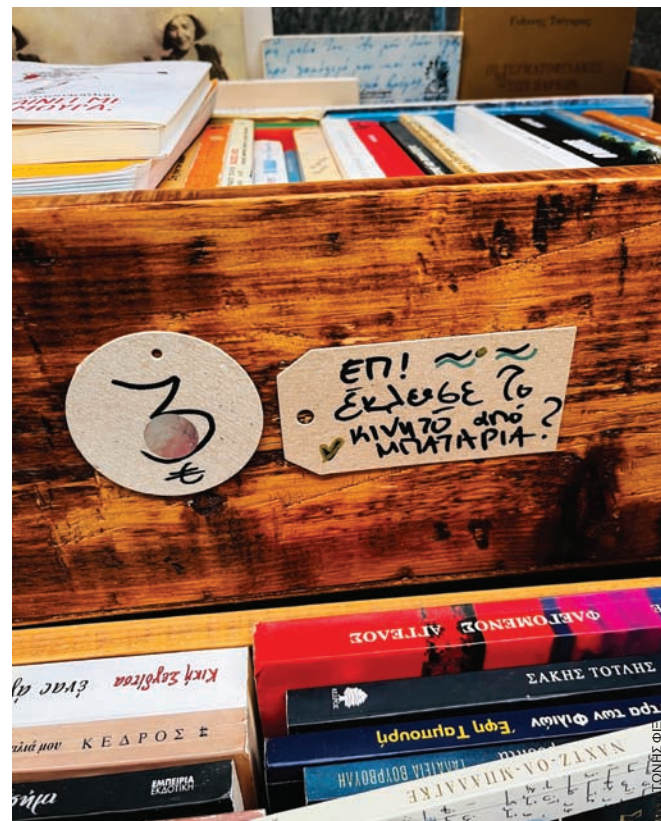
Χαιρετώ την Όλγα Καρυώτη για τη μετάφραση – είχε να παλέψει με μπόλικη στανγκ – και εύχομαι στον εκδότη κι άλλες τέτοιες γόνιμες επιλογές.



Κλοντ ΜακΚέι  
Επιστροφή  
στο Χάρλεμ  
εκδ. Έρμα



BOOKathon



## ΟΚΤΑΝΑ

Η πιο curated συλλογή βιβλίων στη Θεσσαλονίκη

Του ΑΝΤΩΝΗ ΦΙΕ

Στο **ΟΚΤΑΝΑ** γίνονται τα τυφλά ραντεβού των αγαπηστών με τα βιβλία που θα αγαπήσουν. Το προξενικό κανονίζει η **Δήμητρα Κατρανιά**, ιδιοκτήτρια ενός ζεστού χώρου λίγων τετραγωνικών που ξεχειλίζει από βιβλία. Θα θυμάσαι, τα βιβλία που βλέπεις είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου. Αν όμως ζητήσεις την καθοδήγηση της Δήμητρας, θα τα πολλαπλασιάσεις μπροστά στα έκπληκτα μάτια σου μέχρι να μην ξέρεις ποιο να πρωτοπάρεις.

**Ετοιμάσου ν' ανακαλύψεις τα βιβλία που δεν ήξερες ότι λατρεύεις**

**Πρόσωπα** Έχει σπουδάσει δημιουργική γραφή και όταν βρίσκει χρόνο γράφει για την τηλεόραση και τον κινηματογράφο. Φαίνεται. Μία στις δύο φράσεις της θα μπορούσε να είναι καλόγουστη, ξεκαρδιστική ατάκα. Το βιβλιοπωλείο άνοιξε πριν πέντε χρόνια σ' έναν μυθιστορηματικό παράδρομο της πλατείας Ναυαρίνου με bar, τατουαζήδικο, δισκάδικο και ένα ωδείο! Η Δήμητρα είχε μείνει ένα διάστημα στο Θησείο αλλά ούτε εκεί, στα καλύτερά της, δεν κατάφερε να την κερδίσει η πρωτεύουσα. Αργότερα, μετακόμισε στην Αγγλία και εκεί ερωτεύτηκε τα second hand βιβλιοπωλεία, ειδικά τα charity shops. Τότε στην πόλη της, τη Θεσσαλονίκη, όσα παλαιοβιβλιοπωλεία υπήρχαν «είχαν μέσα κάτι μπάρμπερ που σου λέγαν "να τα βιβλία, καλή τύχη τώρα!"», ενώ εκείνη ήθελε να δημιουργήσει κάτι πιο «curated». Βασικό να γνωρίζεις από τώρα τη διαφορά «μπαρμπα» και «κυριούλη» κατά τη Δήμητρα. Ο κυριούλης είναι κάτι καλό, τον θέλουμε, είναι «συμπαθητικός αλλά όχι sexy elder τύπου George Clooney» εξηγεί. Ο μπαρμπαρ είναι ο «παλαιός κοπής» άντρας και ο τύπος πελάτη στον οποίο έχει χρειαστεί ν' απαντήσει: «Τι στο πρόσωπό μου σε κάνει να πιστεύεις ότι θέλω να μου πεις αν υπήρξε πραγματικά ο Χριστός;».

**Βιβλία** Τα τρία πράγματα που της λένε περισσότερο οι πελάτες είναι: «Μπορείς πραγματικά να χαθείς εδώ μέσα», «Πώς έχεις τόσα βιβλία;» και «Έχεις διαβάσει όσολα αυτά τα βιβλία;». Με προειδοποιεί: «Αν ποτέ σου απαντήσεις βιβλιοπώλης "ναι" στο τελευταίο, run!». «Μα είναι χαζή ερώτηση» απαντώ «είναι αδύνατον να έχει διαβάσει κανείς τόσα πολλά». Σε άλλη στιγμή, έκανα το λάθος να πω ότι μου αρέσει ο Κούντερα και μου κατεβάζει ολόκληρη τη βιβλιογραφία του Μίλαν την οποία αγόρασε από κάποιον μελετητή του. Έκανα δεύτερο λάθος να τη σηκώσω από το λάπτοπ για να

μου προτείνει ένα λογοτεχνικό βιβλίο τόσο καλό που να μη θέλω να το τελειώσω. Challenge accepted! Αρχίζει να εκσφενδονίζει προς το μέρος μου ονόματα συγγραφέων, σκηνοθετών, στοχαστών και εξίσου πολλά βιβλία προσπαθώντας να καταλάβει τι βιβλία θα μου άρεσαν. Ξέρει τόσα, για τόσα πολλά βιβλία,

που η ερώτησή του αν έχει διαβάσει όλα τα βιβλία του καταστήματος, όχι μόνο δε μου φαίνεται πια χαζή αλλά είναι πλέον εύλογη... Η θεματολογία ατελείωτη και σε κάθε θέμα η επιλογή τεράστια: τέχνη, πεζογραφία ελληνική και ξένη, κοινωνιολογία, ψυχολογία, φιλοσοφία, βιογραφίες, επιστήμες, ξενολόγισσα. Μα από πού τα ξετρυπώνει

όλ' αυτά; Υπάρχουν βιβλία ακόμη και έξω από την πόρτα σε τραπέζια και κουτιά. Αυτά τα έβγαλε έξω στην περίοδο του lockdown για εκείνους που τους είχε σβήσει το κινητό από μπαταρία και δεν μπορούσαν να επιδείξουν το πιστοποιητικό εμβολιασμού για να μπουν μέσα στο βιβλιοπωλείο (βλ. φωτό!).

**Τοποθεσία** Η βόλτα σου θα μπορούσε να έχει τίτλο: «Όλη μέρα στην πλατεία Ναυαρίνου» γιατί έχω φροντίσει να στα έχω όλα εκεί κοντά. Μετά την Οκτάνα, στρίβεις τη γωνία και βρίσκεις στο καφέ **Μπαράκι** με κάλυψη 70% ασπρομάλληδες και το υπόλοιπο καλλιτέχνες με μαλλί σε διάφορες αποχρώσεις. Σερβίρει τέλειο σαλέπι σε κλάσικ, ginger ή μαστίχα εκδοχή. Καθώς ανιρίζει, εσύ παίρνεις την πρώτη, πάντα απολαυστική δαγκωματιά από το νέο σου βιβλίο. Έχει και προσεγμένα bio σάντουιτς να δαγκώσεις αν οι πρώτες σελίδες δεν είναι όσο απολαυστικές τις περιμένεις. Μετά το πολύωρο διάβασμα, αξίζεις μια κρέπα από το πασίγνωστο **Βαλεντίνο** ακριβώς απέναντί. Όμως σε θέλω δυνατό: τις πύλες για την καλύτερη κρέπα της πόλης φυλάει ένας εξίσου αυστηρός κρεποmaker/fitnesscoach. «Είναι αργά για κρέπα» μου λέει «εκτός αν με το που ξυπνήσεις τρέξεις μέχρι Πυλαία και πίσω». Δεν πτοούμαι, «Γλυκιά, σοκολάτα-μπισκότο και τραγανή, παρακαλώ». Δεν δέχομαι guilt trips μετά τις 12. Δικαιολογημένος βέβαια ο μάεστρος της κρέπας γιατί, καθώς την τρώω, μου εξιστορεί τον πόνο του: τη βγάξει με 15 αμύγδαλα τη μέρα για να χτίσει σώμα (από τώρα) για τις παραλίες της Μυκόνου...

ΟΚΤΑΝΑ, Ισαύρων 8, Θεσσαλονίκη, 2314039025

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /  
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /  
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /  
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

# Χάρης Βλαβιανός

Πλατωνικοί Διάλογοι ή γιατί στο σπήλαιο κάνουν όλοι πάρτι

Μια σειρά από ιλαροτραγικούς διαλόγους με σκοπό την ουσιαστική επικοινωνία και την ανθρώπινη επαφή

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

**Ε**

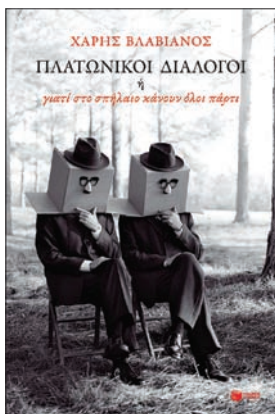
νας Μέγας Κύων μεταμορφώνεται σε απλό κανίς, κάποιος βρίσκεται αιφνής μέσα στην κοιλιά μιας σκούπας Hoover, ο Λούκι Λουκ πάει στο Πάλο Άλτο, ο Εσκομπάρ αρνείται να φάει καραμέλες, ο Τζερόνιμο χαρτοπαίζει στο Μον Παρνές, ο Βούδας χτυπάει μπικκ μακ στα ΜακΝτόναλντς και ο λοχαγός Γκαρσία κυνηγάει τον Ζορό. Για τον Ζορό μην ανησυχείτε, ο λοχαγός Γκαρσία δεν θα τον πιάσει ποτέ. Στη Λατινική Αμερική, όπως μου λέει ο Χάρης Βλαβιανός, με την ατάκα «Όταν ο λοχαγός Γκαρσία πιάσει τον Ζορό» εννοούν αυτό το κάτι που είναι αδύνατον να συμβεί. Το ζαμέ, το ποτέ των ποτών.

Ας μπορούμε ακόμα περισσότερο στο κλίμα των Πλατωνικών Διαλόγων, εδώ όπου οι πρωταγωνιστές τους, σύζυγοι, φίλοι, εραστές, γνωστοί, άγνωστοι, γκαρσόνια, πιράνκας, ριμαδόροι, Κορλεόνη που δεν ανοίγουν ποτέ τραπεζομάντιλο, αλεπούδες με ψυχή, Μάρθες που χαρίζουν σε Εύες ποιήματα του Γιόζεφ, είναι λες και διαγωνίζονται σε μια παρτίδα πινγκ πονγκ χρησιμοποιώντας όχι μπαλάκι αλλά λέξεις. Εκείνος είπε και εκείνη απάντησε, διάλογοι και κουβέντες σε ρυθμό σου 'να μου 'πες, σε στίλ του τα 'πα, του τα 'πα του ανθρώπου, ατάκα, ατάκα, ατάκα και επί τόπου, λέξεις που δίνονται ως εξήγηση, αλλά κοίτα πώς οδηγούν στην παρεξήγηση.

Είναι δυνατόν ένας Dude να φοβηθεί αρουραίους; Πόσα βατραχάκια φέρνουν την ευτυχία; Τι είπε ο Κώστας στην Κορνηλία και τι συμβαίνει στον Ναό του Τάγματος των Χαμένων Ριμαδόρων; Όλες οι παραπάνω σκηνές συνθέτουν στο σύνολό τους μια ιλαροτραγική κωμωδία παρεξηγήσεων, όπου ο σουρεαλισμός και το άλογο (όχι το ζώο αλλά το μη λογικό) αντιπαράθενται στη λογική και το ευκαίο, με τρόπο απολαυστικό. Αυτό συμβαίνει στο βιβλίο «Πλατωνικοί Διάλογοι ή γιατί στο σπήλαιο κάνουν όλοι πάρτι». Ο Χάρης Βλαβιανός προτείνει στον Πλάτωνα να στήσουν ένα ρέιβ κι έτσι καταφθάνουν και μερικοί ακόμα προσκεκλημένοι εκτός από τους άνωθεν: Ο Σαϊζπηρ φέρνει ακάλεστο (αλλά ευπρόσδεκτο) τον Γκράουτσο Μαρξ, ο Μπέκετ το λέει στον Γκοντό, ο Γκοντό ξεκινά (δεν γνωρίζουμε τι ώρα θα φθάσει), να και ο Γούντι Άλεν που σκάει με τον Πίτερ Σέλερς (Το Πάρτι, είπατε;). Και η γκεστ λιστ όλο και μεγαλώνει. Από το υποβολείο ο Όσκαρ Γουάιλντ υπενθυμίζει στον Βλαβιανό πως τα σοβαρά πρέπει να διατυπώνονται με ελαφρότητα και χιούμορ, ενώ τα ασήμαντα ο καλλιτέχνης πρέπει να τα διηγείται με ύφος και τόνο σοβαρό, κι έτσι οι εύληπτες, εύσυχμες, ευτράπελες και ευσύνοπτες ιστορίες του βιβλίου αποκτούν και μια εσάνς θεατρική.

Όλοι συζητούν και συζητούν, αφού είναι γνωστό πως ο Πλάτωνας αγαπούσε την προφορικότητα και τον διάλογο, όπως και ο Σωκράτης άλλωστε. Όμως από το τηλέφωνο (εγώ στη Θεσσαλονίκη, εκείνος στην Αθήνα), ο Βλαβιανός μου εξομολογείται πως παρά την αμεσότητα που προσφέρει το προφορικό σε αντίθεση με το επεξεργασμένο νόημα που προκύπτει μέσω της γραφής, «η προφορική γλώσσα είναι πάρα πολύ επισημιακή ως υλικό επικοινωνίας».

Εκτός από τον Πλάτωνα και τη Σπηλιά του, όπου όλα ως αντίληψη αποτελούν απεικασματα της αλήθειας και όχι την ίδια την αλήθεια, η ιδέα του βιβλίου οφείλεται, όπως λέει ο Βλαβιανός, και στον James Tate, που μαζί με τους Sterne, Swift, P.G. Wodehouse, Jerome K. Jerome, Evelyn Waugh και πολλούς ακόμα απολαυστικούς συγγραφείς, του χάρισαν μονολόγους ή διαλόγους καύσιμης πρώτης ύλης για να πάρουν μπρος και οι δικές του ιστορίες-αφηγήματα. Σεξ, έρωτας και καθημερινότητα, υπαρξιακοί πνιγμοί και τραύματα που υποσυνείδητα ή εντελώς μετωπικά καθορίζουν σκέψη και πράξη, υπερρεαλισμός και σκιώδεις, ψευδείς αντιλήψεις της πραγματικότητας, παρανοήσεις, ελαφροί τόνοι αλλά και ζητήματα ηθικής, πολιτικής και φιλοσοφικής υφής, τίθενται μέσα από ελληνικές υδρίες, Ινδιάνους που τρώνε φασιανούς, τζέντλεμαν που τρώνε πάντα με τα χέρια, διπλούς πράκτορες, αυγά του Άμλετ και λοιπούς ήρωες του Χάρη Βλαβιανού που μέσα στη Σπηλιά του Πλάτωνα στήνουν ένα πάρτι γλυκιάς ασυνεννοησίας και τρυφερής παρανόησης. **Α**



Χάρης Βλαβιανός  
Πλατωνικοί Διάλογοι ή  
γιατί στο σπήλαιο  
κάνουν όλοι πάρτι  
εκδ. Πατάκη

# ΝΕΟ!

Βρείτε το  
σε όλα τα  
βιβλιοπωλεία



## ΤΖΟΑΝΝΑ ΧΑΡΚΟΥΡΤ ΣΜΙΘ Μια ψυχεδελική ιστορία αγάπης

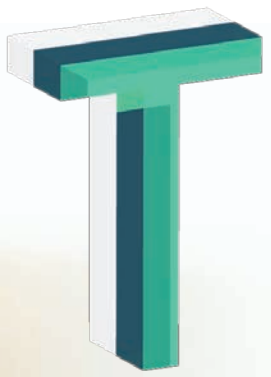
Η καυστικά ειλικρινής και συναρπαστική αυτοβιογραφία της Βρετανίδας τζετ σετ «χίπισσας κληρονόμου», ερωμένης και φωνής του Τίμοθι Λήρι στον έξω κόσμο, όσο εκείνος ήταν στη φυλακή.

Από τους Rolling Stones και τον Άντι Γουόρχολ ως το αδυσώπητο κυνηγιό της πολιτικής Αριστεράς από το FBI, το βιβλίο της Τζοάννα Χάρκουρτ Σμιθ κινείται με τον γρήγορο ρυθμό του σεξ, των ναρκωτικών και του ροκ εντ ρολ.

Ένα κομμάτι που λείπει  
από το παζλ των Sixties

**A T H E N S**  
voicebooks

Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα,  
2103617170 (εσωτ. 114), fax: 2103617310  
Παραγγελίες on-line: [athensvoice.gr/athens-voice-books](http://athensvoice.gr/athens-voice-books)



## ΤΕΧΝΗ

ΠΡΟΤΖΕΚΤΟΡΑΣ  
Της VILLY CALLIGA



«Worker», 100x100cm, λάδια σε καμβά

# Ο ζωγραφικός κόσμος της ΒΑΣΩΣ ΠΟΥΡΙΔΟΥ

«Η τέχνη είναι ένα θρανίο, μαθητεύεις όλη σου τη ζωή»

**Μ**εγάλωσε στην Καβάλα, την αμφιθεατρική πόλη του βορρά που το λιμάνι της από μόνο του είναι ένα θέμα ζωγραφικής. Αρχικά, ήταν οι φίλοι της που την παρότρυναν να ασχοληθεί με τη ζωγραφική, βλέποντας τα σχέδια που έφτιαχνε. Το 1993, εκεί κοντά στην ενηλικίωσή της, σε μια σχολική εκδρομή στην Αθήνα επισκέφτηκε την Εθνική Πινακοθήκη για να δει την έκθεση «Από τον Θεοτοκόπουλο στον Σεζάν». Μαγεύτηκε. Τότε ήταν που πέρασε για πρώτη φορά από το μυαλό της η σκέψη ότι ήθελε να γίνει ζωγράφος. Αργότερα, ήδη δευτεροετής στην ΑΣΚΤ, την πλησίασε ο Χρόνης Μπότσογλου. «Κοίταξε, Πουρίδου, πρέπει να υπογράψεις τα έργα σου όταν έχουν τελειώσει, να μη μένουν ανυπόγραφα, είσαι μία ζωγράφος, είμαστε συνάδελφοι» της είπε. Και τότε συνειδητοποίησε πλέον ότι θα αφιερωνόταν σε αυτό που είχε διαλέξει. Τη ζωγραφική.

**Μίλησέ μου για την περίοδο των σπουδών σου.** Μαγικά χρόνια, περνούσα υπέροχα, ζούσα στο νησί των επιθυμιών μου, δεν ήθελα να τελειώσει αυτό το ταξίδι, ήθελα να μείνω αιώνια φοιτήτρια, ρουφούσα όλα όσα με ενδιέφεραν. Ταξίδεψα στη Φλωρεντία, στη Ρώμη, στην Ισπανία και σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις με τη σχολή, είδα από κοντά αριστουργήματα, άρχισα να εκτιμώ τους καλλιτέχνες, να ανακαλύπτω τα κινήματα της τέχνης. Νιώθω ευνοημένη και τυχερή από τις σπουδές μου.

**Λίγο πριν την πτυχιακή σου, αποφάσισες να πας στην Πολωνία.** Στο πέμπτο έτος, αποφάσισα να αφήσω την πτυχιακή μου για έξι μήνες μετά και πήγα εκεί με το πρόγραμμα Erasmus. Στο Poznan, στα σύνορα με τη Γερμανία, έτσι είχα τη δυνατότητα να μπαινοβγαίνω συχνά στο Βερολίνο όπως επίσης και σε άλλες χώρες, Τσεχία, Αυστρία, και να βλέπω διάφορες εκθέσεις, αφιερώματα καλλιτεχνών, σύγχρονη τέχνη, φουάρ. Το πρόγραμμα αυτό με βοήθησε να προχωρήσω, να αποκτήσω εμπειρίες, να γνωρίσω ωραίους ανθρώπους, να ανταλλάξω απόψεις και ιδέες.

**Σου πέρασε από το μυαλό να μείνεις μόνιμα εκεί;** Αγαπούσα πολύ τη χώρα μου για να μου περάσει από το μυαλό κάτι τέτοιο, τότε.

**Μετά από χρόνια έχεις αναθεωρήσει;** Εξακολουθώ να αγαπάω την Ελλάδα αλλά συχνά μου φέρνει δυσφορία και απογοήτευση. Θεωρώ ότι τα πράγματα πρέπει να γίνονται με τον σωστό τρόπο για να υπάρχει αξιοπρέπεια. Υπάρχουν σπουδαία χέρια και πινέλα στη χώρα αλλά ούτε οι ευκαιρίες είναι ίσες για όλους ούτε οι διαδικασίες είναι ανοιχτές προς όλους τους καλλιτέχνες. Οι καλοί ζωγράφοι βέβαια πάντα θα ξεχωρίζουν και πάντα θα αναζητούνται, οπουδήποτε. Αλλά τώρα που με ρωτάς θα έλεγα πως ναι, ίσως να σκεφτόμουν να μείνω σε κάποια άλλη χώρα.

**Ας γυρίσουμε πίσω, στο χρονικό σημείο που επέστρεψες στην Ελλάδα.** Επιστρέφω το 2006, τελειώνω τις σπουδές μου με άριστα και για 5 χρόνια ζωγραφίζω και ζω από την τέχνη. Μέχρι το 2011, που μπήκαμε για τα καλά στην κρίση. Μετά άλλαξε το τοπίο, ο κόσμος στριμώχτηκε οικονομικά, ακόμα και οι φιλότεχνοι δυσκολεύονταν να αποκτήσουν κάποιο έργο που τους άρεσε. Έτσι ξεκίνησα παράλληλα να δουλεύω στην εκπαίδευση, διδάσκοντας τέχνη σε παιδιά. Τα παιδιά έχουν έναν αξεπέραστο αυθορμητισμό. Και αυτό είναι που κρατάω.

**Λένε ότι η δημιουργία αγαπάει τη μοναξιά.**

**Πώς βίωσες την περίοδο της «υποχρεωτικής» μοναξιάς της καραντίνας;** Για μένα ήταν ωφέλιμη και δημιουργική, ήμουν μεν κλεισμένη στο σπίτι – κάποιες φορές δεν ήξερα τι μέρα είναι ή τι καιρό έχει έξω – όμως τα πρωινά ξυπνούσα με κελαηδίσματα στο κέντρο της Αθήνας, κάτι πρωτόγνωρο. Έτσι έφτιαξα μια σειρά ακουαρέλες με μικρά πουλιά, μετά ήρθε μια άλλη σειρά με θαλασσινά τοπία και ενδιάμεσα πορτρέτα. Είχα και χρόνο και έμπνευση.

**Εκείνη την περίοδο αναπτύχθηκαν και αρκετές εικαστικές διαδικτυακές πλατφόρμες.** Ναι, προσωπικά πήρα μέρος και σε διαδικτυακές εκθέσεις όπως το Platforms Project, μια διεθνής ανεξάρτητη έκθεση στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών. Ευτυχώς δεν κράτησε πολύ αυτή η εικονική επαφή. Τα έργα πρέπει να τα βλέπεις με γυμνό μάτι, να σου παρουσιάζονται ζωντανά μπροστά σου, να σου αποκαλύπτονται.

**Τα κοινωνικά δίκτυα θεωρείς ότι είναι χρήσιμο εργαλείο για τους δημιουργούς;** Έχω πουλήσει έργα μέσα από τα δίκτυα, έχω πάρει ιδέες, έχω γνωρίσει ανθρώπους, έχω θαυμάσει δουλειές καλλιτεχνών. Σίγουρα βοηθούν έναν καλλιτέχνη στο κομμάτι της προβολής, να δείξει τη δουλειά του εντός και εκτός συνόρων αλλά και να επικοινωνήσει, αν κάνει σωστή χρήση τους φυσικά.

**Πώς λειτουργείς μπροστά στον λευκό καμβά;** Ξεκινάω με τη σύλληψη του θέματος, το πρόσωπο. Ακολουθεί το σχέδιο, η πρώτη αποτύπωση πάνω στον λευκό καμβά, ορίζω το σχήμα, τις αναλογίες, τα σημεία του προσώπου, το background, σχεδιάζονται όλα. Το χρώμα το ανακαλύπτω κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής του μέχρι να αποτυπωθεί και να γίνει ένα ζωγραφικό έργο. Στις ακουαρέλες ξεκινώ με το χρώμα χωρίς σχέδιο. Το χρώμα δηλώνει το συναίσθημα έτσι λειτουργώ, προκλητικό και αποκαλυπτικό. Καθαρά χρώματα, έντονα με αντιθέσεις. Μέσα στα πορτρέτα κρύβεται ένας ολόκληρος κόσμος που προσπαθώ να ανακαλύψω, το βλέμμα και η έκφραση κυριαρχούν πάνω σε σκληρές γραμμές και σχήματα είναι η στιγμή της έκστασης! Το πορτρέτο είναι ο κυρίαρχος του παιχνιδιού, ανά τους αιώνες έχει την ιδιότητα να σε καθηλώνει στη ζωγραφική, είναι ένα μυστήριο.

**Υπάρχει κάποια έκθεση που ξεχωρίζεις από όλες έχεις στο ενεργητικό σου;** Την έκθεση που οργάνωσε το 2005 ο Χρόνης, ως καθηγητής και πρύτανης της ΑΣΚΤ εκείνης της περιόδου, με 12 σπουδαστές του από το Β΄ Εργαστήριο ζωγραφικής για να τιμήσει τα 20 χρόνια από τον θάνατο του ζωγράφου Σπύρου Βασιλείου. «Ο Χρόνης με τους μαθητές του» ήταν ο τίτλος της έκθεσης στο atelier και σπίτι του Σ. Βασιλείου, στη σκιά της Ακρόπολης. Είχα εντυπωσιαστεί από την οδό Γουέμπστερ, τόσο ατμοσφαιρικός δρόμος! Από τότε βέβαια μέχρι σήμερα έχουν αλλάξει πολλά, το ιστορικό ακίνητο, το θρυλικό ατελιέ με τις εμβληματικές «Καθαροδευτέρες» που έδινε το «παρών» όλη η καλλιτεχνική Αθήνα, δεν γλίτωσε από την άγαρμμη μοίρα των πλειστηριασμών.

**Ποιο θα είναι το επόμενο βήμα σου;** Η τέχνη είναι ένα θρανίο, μαθητεύεις όλη σου τη ζωή, είναι μια διαρκής αναζήτηση του εαυτού. Το μυαλό μου καταγράφει αυτά που συμβαίνουν εσωτερικά και εξωτερικά γύρω μου, η τέχνη με συνδέει με τις ρίζες μου και τα βιώματα μου σαν παιδί, καρέ καρέ, ξεδιπλώνονται μέχρι σήμερα, μέχρι το επόμενο βήμα. Και αυτό το επόμενο βήμα είναι η ετοιμασία της ατομικής μου έκθεσης με τίτλο: «Παιδί, Παιχνίδι, Πραγματικότητα». **A**

## Hip Hop: Στις 11 Αυγούστου γίνεται 50 ετών

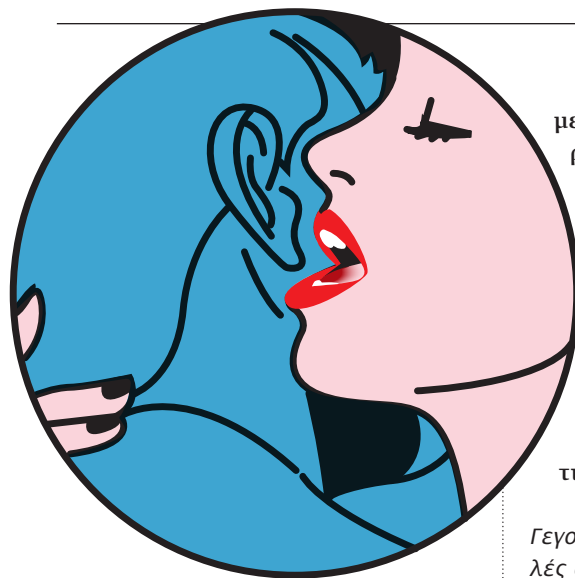
«Σε μια πολυκατοικία στη λεωφόρο Sedgwick, ο δεκαοχτάχρονος Clive Campbell διοργανώνει ένα πάρτι επιστροφής στο σχολείο με τη μικρότερη αδερφή του, Cindy. Φίλοι και γείτονες χορεύουν με τους γνωστούς ήχους καλλιτεχνών όπως ο James Brown, η Aretha Franklin και οι Meters – μόνο που κάτι έχει αλλάξει. Πίσω από δύο πικάπ, ο Clive, πιο γνωστός ως DJ Kool Herc, παίζει δύο κόπιες του ίδιου δίσκου με μια τεχνική που γίνεται γνωστή ως merry-go-round. Ο DJ κινείται από τον έναν δίσκο στον άλλον, δημιουργώντας λούπες κρουστών ώστε ο ρυθμός να κρατιέται ψηλά. Και μέσα σ' αυτήν την κοινότητα χορευτών, καλλιτεχνών, μουσικών και ποιητών το hip-hop γεννιέται». Αυτά τουλάχιστον αναφέρει η επίσημη σελίδα των εορτασμών για τα 50 χρόνια από τη γέννηση του hip hop ([the50thanniversaryofhip-hop.com](http://the50thanniversaryofhip-hop.com)). Μάλιστα υπάρχει και countdown που καταλήγει στις 11 Αυγούστου της χρονιάς που διανύουμε. Δεν είμαι καθόλου σίγουρος αν το συγκεκριμένο πάρτι αποτελεί το απόλυτο ξεκίνημα του είδους. Σίγουρα στη δεκαετία του '70 υπήρχαν πολλά πάρτι που έμπλεκαν τη soul με την disco και μερικά που πήγαιναν ακόμη πιο μακριά στο ζήτημα των ρυθμών αλλά ότι όλα συνέβησαν στις 11 Αυγούστου του 1973, είναι κάτι που πιθανότατα δεν θα αποδειχθεί ποτέ. Εκείνο που είναι σίγουρο είναι ότι το σημερινό hip hop βγάζει διαμάντια. Οι εορτασμοί για τα 50 χρόνια του είδους ποικίλλουν από πολιτεία σε πολιτεία της Αμερικής. Ανεξάρτητα από κάθε εορτασμό, εκείνο που είναι πολύ σημαντικό σήμερα είναι να δώσουμε περισσότερες ευκαιρίες ακρόασης σ' αυτό το πλουσιότατο μουσικό είδος, που όλο και κερδίζει έδαφος. Η λίστα του Spotify έχει υλικό της **Def Jam**, της **Daupe!** (σπουδαίο label) και των **Backwoodz Studios** (ακόμη σπουδαιότερο).

► Η **Pomona** (Πομόνα) είναι ένα πραγματικό μέρος, μία εγκαταλελειμμένη νησιωτική περιοχή στο κέντρο του Μάντσεστερ, που οι ντόπιοι χαρακτηρίζουν ως «μια τρύπα στο κέντρο της πόλης». Οι ύποπτες δραστηριότητες που περιγράφει το έργο, θα μπορούσαν κάλλιστα να συμβαίνουν εκεί. Επίσης, η Πομόνα είναι η αρχαία ρωμαϊκή θεά των καρποφόρων δέντρων, των κήπων και των οπωρώνων, τύπος στροβιλαντίας που επιτρέπει την αποτελεσματική άντληση νερού από μεγάλα βάθη και Κολλέγιο στην Καλιφόρνια. Η Πομόνα είναι ένα απίστευτο θεατρικό έργο! Επειδή μου είναι αδύνατον να το περιγράψω, αντιγράφω και

προσυπογράφω από την επίσημη σελίδα του **Θεάτρου Πόρτα**: «Το σουρεαλιστικό θρίλερ του Άλιστερ ΜακΝτάουαλ γράφτηκε κατά παραγγελία για το **Orange Tree Theatre** στο **Richmond**, όπου και ανέβηκε πρώτη φορά το 2014. Οι κριτικοί το χαρακτήρισαν "άγριο δυστοπικό δράμα με φοβερό κωμικό πλεονέκτημα" (*The Observer*), "διστραμμένο παιχνίδι ή παραμύθι στο οποίο τα τέρατα είναι πολύ αληθινά" (*Guardian*) και "θρίλερ που σε κρατά κολλημένο στην άκρη του καθισματός σου" (*Time Out London*). Αν δεν έχετε ζητήματα με κάποιες σουρεαλιστικές απολήξεις, αν η δυστοπία δεν σας ενοχλεί και τόσο, αν θέλετε να απολαύσετε μια θεατρική παράσταση που δεν είναι τόσο ασύνδετη όσο φαίνεται σε πρώτο επίπεδο, το έργο θα παίζεται για πολύ λίγο καιρό ακόμα. Σκηνοθεσία: **Sigurdur F3** (παίζει να είναι και ο ίδιος ο συγγραφέας), **Θωμάς Μοσχόπουλος**. Παίζουν (με αλφαβητική σειρά): Στεφανία Ζώρα, Σίμος Κακάλας, Ειρήνη Μακρή, Άννα Μάσχα (αντικατάσταση από Αναστασία Στυλιανίδη), Άλκη Μπακογιάννης, Γιώργος Παπαπαύλου, Φώτης Στρατηγός.

► Τρία κορίτσια από το Cambridge που ξεκίνησαν πίσω στο 1978, συνεργάστηκαν με τον Captain Sensible («*She said Captain, I said Wot?*») και κυκλοφορούσαν τους δίσκους τους σε δικές τους παραγωγές, είδαν τις τιμές από τις αυθεντικές κόπιες τους να εκτοξεύονται και τις επανεκδόσεις των συλλογών τους να πουλάνε σαν ζεστά κουλούρια. Τι καλό έχουν; Οι **Dolly Mixtore** έχουν ειλικρίνεια, αθωότητα, άμεσες μελωδικές γραμμές και μια υπέροχη αίσθηση σχετικά με το τι ήταν ή θα έπρεπε να είναι η βρετανική pop που λαμβάνει υπ' όψη της το punk.

**P.S.:** Θέλω πραγματικά να πιστέψω ότι το «*Be Opened By The Wonderful*» των **James** που κυκλοφορεί με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 40 χρόνων από την ίδρυση της μπάντας και περιλαμβάνει 20 τραγούδια παιγμένα από ορχήστρα και τραγουδισμένα (και) από οκταμελή χορωδία, έχει λόγο ύπαρξης. Για την ώρα, δεν τα έχω καταφέρει καθώς το «*She's A Star*» δεν με ενθουσίασε.



με, ήθελα να φύγει όσο πιο γρήγορα γινόταν γιατί τον κοιτάζα και μου υπενθύμιζε το λάθος μου. Το θέμα είναι ότι του είπα ότι έχω σχέση, δεν το ξέρει βέβαια το αγόρι μου, αλλά ο κόσμος είναι μικρός, φοβάμαι μη μαθευτεί τίποτα. Τώρα νιώθω πολλές ενοχές όταν είμαστε μαζί, προσπαθώ βέβαια να μην του το δείχνω και καταλάβει κάτι. Δεν ξέρω τι να κάνω για να νιώσω καλύτερα.

**Γεγονός 1:** Το μεν πνεύμα πρόθυμο πολλές φορές, φίλη, η δε σαρξ ασθενής. **Γεγονός 2:** Αλκοόλ και καλές αποφάσεις δεν πάνε ποτέ μαζί. Έκανες ένα λάθος και αυτό είναι μέρος της ανθρωπίνης υπόστασης. Θα το χειριστείς όπως εσύ νιώθεις. Πάρε λίγο χρόνο και διαπραγματεύσου το μέσα σου. Όχι βιαστικές κινήσεις. Σκέψου τι θα βοηθήσει τη σχέση σας, εσένα και τον άνθρωπό σου.

**Τζενάρα καλησπέρα**, πήγα στο χωριό για να δω τη μάνα μου, η οποία με έκανε προξενίο με μια συγχωριανή. Εκεί που στρώναμε το τραπέζι για να φάμε, χτυπάει το κουδούνι και η μάνα μου φωνάζει «Επιτέλους ήρθε!», της λέω «Περιμένουμε κάποιον;» και μου απαντάει «Σου έχω μια έκπληξη!». Μπαίνει η κοπέλα μέσα, γνωρίζομαστε, κατάλαβα προφανώς από τα πρώτα λεπτά για το πού πήγαινε η κουβέντα – από τη μία ένιωθα αμχανία και από την άλλη ήθελα να γελάσω. Το κακό είναι ότι με έβαλε η μάνα μου να ανταλλάξουμε νούμερα. Τι να της έλεγα εκείνη τη στιγμή ότι έχω σοβαρή σχέση στην Αθήνα και δεν έχω πει τίποτα σε κανέναν; Όταν έφτασε στο τέλος του το τραγελαφικό αυτό τσιμπούσι, είπα στη μάνα μου ότι δεν με ενδιαφέρει να γνωρίσω κάποια γιατί έχω σχέση και μου απάντησε να χωρίσω γιατί μου βρήκε κελεπούρι με πολλά στρέμματα. Κι όμως, αυτά ζω!

Ξεπέρασε και την αείμνηστη Βασιλειάδου η μανούλα! Έτοιμη για ελληνική ταινία του 1960. Εσύ θα κάνεις αυτό που νιώθεις κι αγαπάς. Και θα την πιάσεις τη μανούλα στο μπήρι μπήρι και λίγο από 'δω, λίγο από 'κει, θα της εξηγήσεις πως είσαι ευτυχισμένος και ασφαλής στην παρούσα κατάσταση. Δεν υπάρχει μανούλα που δεν θα λιώσει και δεν θα συμμεριστεί στο τέλος την ευτυχία του παιδιού της. Θέλω να πιστεύω. Για το μόνο που δεν εγγυώμαι, είναι ότι δεν θα σου ζητήσει να γνωρίσει την Αθηνά «νύφη» και τότε θα αρχίσουν αυτά τα ωραία, τα φουλ αμύχανα ελληνικά σκηνικά. Καλά να περάσετε το Πάσχα, λοιπόν, αν πάτε στο χωριό!

**Γεια σου Τζένη, έχω κάποιες σκέψεις για ένα σκηνικό που παίχτηκε πριν λίγες μέρες με την κοπέλα του κολλητού μου.** Πήγαμε μια βόλτα στη θάλασσα με τον κολλητό μου και την κοπέλα του, γιατί είχε τέλειο καιρό. Όλα καλά, όλα ωραία μέχρι που γυρίσαμε σπίτι του κολλητού να συνεχίσουμε με μπύρες και γενικά να αράξουμε. Στο μεταξύ, ο φίλος μου κατέβηκε στο περίπτερο και η κοπέλα του πριν μπει στο ντους για να κάνει μπάνιο γδύθηκε εντελώς μπροστά μου την ώρα που μιλούσαμε, ανενόχλητη, ώσπου χτυπάει το κουδούνι και αυτή μπαίνει κατευθείαν στο μπάνιο. Η όλη φάση μετά ήταν λίγο περίεργη. Σκέφτομαι να το πω στον κολλητό μου, αλλά διστάζω κιόλας μην παρεξηγηθούμε χωρίς λόγο.

*Φίλε μου, ας πάρουμε το θετικό σενάριο (γιατί τέτοιος ωραίος τύπος είμαι), αυτό κατά το οποίο η κοπέλα του φίλου σου νιώθει πάρα πολύ άνετα με το σώμα της και δεν έχει θέμα να το δείχνει και μπράβο της. Ωστόσο, επειδή εκείνη μπορεί να νιώθει άνετα με το σώμα της, αλλά εσύ δεν ένιωσες άνετα με την όλη φάση, δυστυχώς θα σε φέρω στη δύσκολη – αλλά αναγκαία – θέση να μιλήσεις στον φίλο σου. Εξήγησέ του ότι αισθάνθηκες άβολα και θα το εκτιμήσει. Με τη σειρά του θα το χειριστεί και αυτός με τον δικό του τρόπο. Φυσικά, αν με την κοπέλα αυτή έχετε μια καλή σχέση, γιατί δεν της το λες face to face, πριν το κάνουμε ζήτημα για το υπουργικό;*

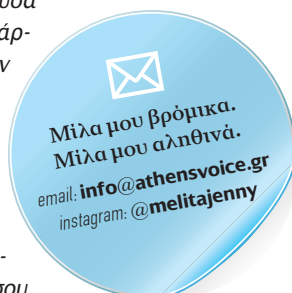
**Μανεκέν μου είμαι στα down μου**, από δική μου βλακεία βέβαια. Απάντησα το αγόρι μου και τώρα νιώθω φοβερές τύψεις. Βγήκα ένα βράδυ με την παρέα μου και μέσα σε αυτή ήταν και ένας φίλος ενός από την παρέα που παιζόταν φάση μαζί του και πριν δύο χρόνια. Ήπαμε αρκετά και λίγο η κουβέντα, λίγο η χαλαρή διάθεση που είχαμε όλοι, λίγο τα ποτάκια, μην στα πολυλογώ, καταλήξαμε σπίτι μου και έγινε ότι έγινε. Όταν ξυπνήσα-

**ΜΙΛΑ ΜΟΥ ΒΡΟΜΙΚΑ**  
*Reloaded*  
Της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

© JOHN HOLMES



Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρόμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιαρικό τραγούδι στο **Athens Voice Radio 102.5**



Μίλα μου βρόμικα.  
Μίλα μου αληθινά.  
email: [info@athensvoice.gr](mailto:info@athensvoice.gr)  
instagram: [@melitajenny](https://www.instagram.com/melitajenny)



ΜΗ ΧΑΣΕΙΣ

Την καθημερινή αστρολογική σου προβλέψη στο [athensvoice.gr/zodia](http://athensvoice.gr/zodia)



## Κριός

20 Μαρτίου - 19 Απριλίου

Αυτή την εβδομάδα, αγαπημένε μου, μπαίνεις ή έστω σκέφτεσαι να μπεις σε πρόγραμμα. Ταυτόχρονα θα τακτοποιήσεις εκκρεμότητες του παρελθόντος - επιτέλους, θα πω εγώ. Έξι του μηνός θα πραγματοποιηθεί η πανσέληνος απέναντί σου, πράγμα που σημαίνει ότι θα σε απασχολήσουν οι συναναστροφές σου και οι ανθρώπινες σχέσεις. Σίγουρα θα μαθευτούν πράγματα και θα καταλάβεις πολλά για ανθρώπους γύρω σου, είτε σε επαγγελματικό είτε σε ερωτικό είτε σε φιλικό επίπεδο. Η πανσέληνος θα ρίξει φως στον δρόμο των συναναστροφών, τώρα αν εσύ επιλέξεις πάλι να συγχωρέσεις και να κάνεις μια νέα αρχή αυτό είναι δικό σου πρόβλημα.



## Καρκίνος

21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου

Άλλη μία βδομάδα που θα σε βρει υπεραναλυτικό και σχολαστικό. Το φεγγάρι θα σου δείξει κάποιες καταστάσεις από τη σωστή γωνία, αν φυσικά κι εσύ συγκρατήσεις την τάση σου για φανταστικά σενάρια. Προσπάθησε να μείνεις λογικός, ρεαλιστής και δίκαιος. Μην παρασύρεσαι από το συναίσθημα γιατί στην προκειμένη δεν το χρειάζεσαι. It is what it is. Για να πάρεις αποφάσεις, πρέπει πρώτα να συζητήσεις πολύ. Προσπάθησε, λοιπόν, να προφυλάξεις τη διάθεσή σου ώστε να είσαι κι εσύ πρόθυμος να συζητήσεις. Οικονομικά, μία λύση έρχεται για να σε βοηθήσει. Ερωτικά, ετοιμάσου να πέσεις από τα σύννεφα.



## Ζυγός

22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου

Η εβδομάδα των παθών. Η διάθεσή σου σε κάνει να τα βλέπεις όλα καχύποπτα. Η σελήνη και κυρίως η πανσέληνος σε οδηγούν στο να ασχοληθείς με θέματα που έχουν να κάνουν με τα άτομα του κύκλου σου. Έχεις τα νεύρα σου! Πάρε λίγη απόσταση απ' όλα και θα δεις ότι από μακριά βλέπεις καλύτερα. Μην βάζεις παγίδες στον εαυτό σου και μη βγάζεις γρήγορα συμπεράσματα για τους ανθρώπους γύρω σου χωρίς αποδείξεις. Ωστόσο, η εβδομάδα σε βάζει σε μία διαδικασία ξεσκαρταρίσματος. Αν θεωρείς πως υπάρχουν περιττά πράγματα και άτομα στη ζωή σου βγάλ' τα από αυτήν.



## Αιγόκερως

21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου

Αγαπημένε μου, αυτή την εβδομάδα θα τρέχεις και δεν θα φτάνεις. Η αντίθεση του Άρνη στο ζώδιό σου φέρνει τάσεις ηγετικότητας αλλά και ένα μαχητικό attitude. Πάνω στην ημεοώρα σου να τα φτιάξεις όλα υπάρχει κίνδυνος να τα γαμ\*\*εις όλα. Προσπάθησε να βρεις τρόπους να μένεις μόνος σου και να μιλάς με τον εαυτό σου για να καταλήγεις σε πιο λογικά συμπεράσματα και να μην παίρνεις παρορμητικές αποφάσεις. Θα υπάρξουν στιγμές πουχίας σε ερωτικό επίπεδο, πράγμα το οποίο το χρειάζονται καιρό. Εστίασε σε αυτό για να μπορέσεις να είσαι χαλαρός και στα υπόλοιπα.



## Ταύρος

20 Απριλίου - 19 Μαΐου

Σίγουρα θα είναι πάρα πολλές οι επικοινωνίες και πάρα πολλές οι συζητήσεις γύρω από την εξέλιξη της δουλειά σου και όχι μόνο. Είναι λίγο πιο ελαφρύ το κλίμα και έχεις πιο πολλή διάθεση. Έξι του μηνός με την πανσέληνο στον φίλο σου - λέμε τώρα - Ζυγό, σου γεννιούνται νέες ανάγκες γύρω από το ανθρώπινο κομμάτι. Όλος ο κόσμος κάνει σχέσεις τον χειμώνα... εσένα τώρα σου 'ρθε. Ανακτάς την ψυχραιμία σου πάλι και είσαι σε θέση να συζητήσεις πράγματα τα οποία σε ενοχλούν και να διεκδικήσεις καλύτερες συμπεριφορές. Εσύ που είσαι ελεύθερος ψάχνεσαι.



## Λέων

22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου

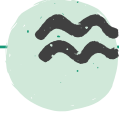
Αυτή την εβδομάδα θα δώσεις χρόνο σε ό,τι στερήθηκες τις προηγούμενες - σε αυτό συμπεριλαμβάνονται οι φίλοι, οι συγγενείς και φυσικά ο προσωπικός χρόνος για self love. Το φεγγάρι σου δείχνει ότι πρέπει να αγαπάς τον εαυτό σου και να κάνεις πράγματα για σένα. Σιγά σιγά νιώθεις την αλλαγή στο σώμα σου αλλά και στην ψυχολογία σου και αυτό λειτουργεί σαν ηρεμιστικό. Σου προτείνω λίγο παραπάνω ύπνο. Οικονομικά, γίνονται μικρά βήματα όμως πολύ ουσιαστικά. Αν είσαι σε σχέση δέξου την πρόταση για ένα ταξίδι με το ταίρι σου. Αν είσαι ελεύθερος, ένας έρωτας από το παρελθόν караδοκει.



## Σκορπιός

23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου

Αυτή την εβδομάδα θα πρέπει να είσαι σβέλτος. Η σελήνη θα σου δείξει πράγματα και καινούργιες μεθόδους για τις οποίες ίσως να μην ήσουν τόσο σίγουρος παλιότερα. Νέες ευκαιρίες και νέες συνεργασίες, ίσως και μία νέα γνωριμία δεν αποκλείονται αυτή την εβδομάδα, ωστόσο ίσως σου φανούν παπάτζες στην αρχή αλλά σίγουρα στο τέλος θα σε δικαιώσουν. Η εξέλιξή σου είναι το κεντρικό θέμα της εβδομάδας. Μην παραμελείς το ταίρι σου ή το άτομο με το οποίο συναναστρέφεσαι γιατί θα σε πρήξει. Οικονομικά, σταματάνε τα περιττά έξοδα και έχεις περισσότερη ενσυναίσθηση για το πού να τα σκορπάς.



## Υδροχόος

20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου

Αυτή η εβδομάδα έχει φουρ μενού με τα πάντα. Θα παρουσιαστούν στιγμές χαράς και έντονης επικοινωνίας καθώς και στιγμές έντασης και αποστασιοποίησης. Πρόσεχε τα λόγια που θα κάνεις με τα άτομα του κύκλου σου, δώσε περισσότερο έμφραση στο να ακούς παρά να μιλάς. Θα γίνουν κάποιες καλές επαφές στο τέλος της εβδομάδας και ίσως γνωρίσεις άτομα τα οποία σε βοηθήσουν σε επαγγελματικό επίπεδο σε δεύτερο χρόνο. Εγώ αυτό που θα σου πω είναι να μην υποτιμάς κανέναν και καμία πρόταση. Η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει, λένε στο χωριό μου, κράτα αυτή την ατάκα και προσπάθησε να είσαι λογικός και δίκαιος.



## Δίδυμοι

20 Μαΐου - 20 Ιουνίου

Πολλά τα ερωτήματα, πολλά τα προβλήματα και πολλές οι σκέψεις στο μυαλό σου, αγαπητέ μου Δίδυμε. Πολλά τα άγχη που έχεις φορτωθεί, αρκετά από αυτά χωρίς ιδιαίτερο λόγο. Έχε στο νου σου να διπλοτσεκάρεις τους ανθρώπους που έχεις κοντά σου, κυρίως σε συνεργατικό επίπεδο, υπάρχουν κάποια άτομα τα οποία σιγά σιγά αρχίζουν και αποκαλύπτονται - άκου το ένστικτό σου. Φαίνεται να σε απασχολεί πιο πολύ το κομμάτι των οικονομικών, και πολύ σωστά διότι δεν σε βλέπω καλά. Μην ξεδεύεις. Σε κάθε περίπτωση αυτή την εβδομάδα θα είσαι πιο αισιόδοξος. Bless the moon.



## Παρθένος

23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου

Η τάση σου για αρνητισμό δεν σε αφήνει να δεις καθαρά τα θετικά που έχεις φτιάξει ως τώρα και επικεντρώνεσαι στα λάθη που κάνουν οι άνθρωποι που έχεις κοντά σου, από συνεργάτες μέχρι σχέση συγγενείς και ούτως καθεξής. Δεν σκέφτεσαι καθαρά, οι προσωπικές σου απώλειες δεν έχουν καμία σχέση με τη διαχείριση των υπολοίπων γύρω σου. Ο μόνος σου αντίπαλος αυτή την εβδομάδα είναι ο εαυτός σου. Η ευγένεια ανοίγει πόρτες. Συζήτα με το ταίρι σου και θα τα βρείτε. Αν είσαι ελεύθερος δεν νομίζω πως σε απασχολεί κάτι καινούργιο αυτή την περίοδο. Τα οικονομικά σου δεν θα έχουν εξέλιξη αυτή την εβδομάδα.



## Τοξότης

22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου

Το οξύμωρο μέσα στην εβδομάδα δεν θα λείπει. Ενώ έχεις τη διάθεση να κοινωνικοποιηθείς, δεν θέλεις να ξανοίγεις. Τα άτομα που επιλέγεις να συναναστρέφονται είναι πολύ συγκεκριμένα και περιορισμένα. Έχεις φράει ξενερωσιές με ανθρώπους γύρω σου και με το ταίρι σου. Κάπου στα μέσα της εβδομάδας ίσως νιώθεις λίγο πιο έντονα νεύρα κυρίως στο εργασιακό κομμάτι. Δεν έχεις πολλή διάθεση να προσφέρεις, αλλά πιο πολύ να πάρεις. Όπως καταλαβαίνεις αυτό δεν γίνεται. Παρ' όλα αυτά, κάπου στο τέλος εβδομάδας θα σε απασχολήσουν καινούργια πράγματα όπως έρωτας, δημιουργία και ταξίδια.



## Ιχθύες

18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου

Αυτή την εβδομάδα θα δείξεις δύναμη καθώς δεν σε επηρεάζουν τα μικρόκολα σχόλια από τον οποιονδήποτε. Μπράβο! Θα επανορθώσουν διάφοροι άνθρωποι που σε έχουν στεναχωρήσει στο παρελθόν. Να είσαι δεκτικός αλλά και διστακτικός. Όλα τα πράγματα χρειάζονται όρια. Αυτό θα το καταλάβεις καλά αυτή την εβδομάδα. Θα παρουσιαστούν ευκαιρίες που έχουν να κάνουν με το χρήμα αλλά και κάτι σχετικό με έναν παρελθοντικό έρωτα θα έρθει στο τραπέζι. Ξαναξοσταμένο φανητό δεν τρώμε. Είσαι σ' ένα σημείο που αφήνεις το παρελθόν πίσω και δεν γυρνάς να το κοιτάξεις, κράτα αυτή τη στάση και δεν θα χάσεις.



ΔΑΝΕΙΑ  
ΙΔΙΩΤΩΝ



## Πρόγραμμα Στέγασης Νέων «Σπίτι μου»

Στην Τράπεζα Πειραιώς στηρίζουμε το πρόγραμμα «Σπίτι μου» για την αγορά πρώτης κατοικίας.

Απόκτησε και εσύ το δικό σου σπίτι υποβάλλοντας την αίτησή σου σε οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς και επωφελήσου από:

- χαμηλό κυμαινόμενο επιτόκιο από **1,35%\***
- χρηματοδότηση έως και **90%** της αξίας του ακινήτου
- επιπλέον προσφορές



Η υποστηριζόμενη χρηματοδότηση πραγματοποιείται από το Πρόγραμμα Δανείων «Σπίτι μου» που διαχειρίζεται η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. (Ε.Α.Τ.) με πόρους που χρηματοδοτούνται εξ'ολοκλήρου από την Δημόσια Υπηρεσία Αποσχόλησης (Δ.Υ.Π.Α.) | [dypa.gov.gr](http://dypa.gov.gr)

\*Ποσό δανείου 70.000€ με προσημείωση ακινήτου, διάρκεια 30 έτη, κυμαινόμενο επιτόκιο 1,35% (1/4 Euribor 1M 2,92% την 30/3/23 πλέον 1/4 περιθωρίου 2,50%), κόστος νομικού & τεχνικού ελέγχου 257,40€: ΣΕΠΠΕ 1,39%, μηνιαία δόση 237€ και συνολικό ποσό αποπληρωμής 85.438€.

Μάθε περισσότερα: [www.piraeusbank.gr/spitimou](http://www.piraeusbank.gr/spitimou), Τ. 210 32 88 000

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ



ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

Η UNICEF δεν στηρίζει καμία εταιρεία, επωνυμία, προϊόν ή υπηρεσία



unicef   
για κάθε παιδί



ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ  
ΓΙΑ ΕΝΑ  
ΚΑΛΥΤΕΡΟ  
ΑΥΡΙΟ



# Μαζί ενάντια στη βία κατά των παιδιών

στον δρόμο για ένα καλύτερο αύριο.

Με κάθε σκανάρισμα της κάρτας **Lidl Plus**

## προσφέρουμε 0,10€

στη UNICEF για τη στήριξη του προγράμματος  
«Μαζί ενάντια στη βία κατά των παιδιών».

Η ενέργεια ισχύει από 3 έως και 15 Απριλίου.



ΑΠΟΚΤΗΤΕ ΤΟ ΣΤΟ  
Google Play



Λήψη στο  
App Store



ΑΝΑΚΛΙΨΤΕ ΤΟ  
AppGallery



Κατέβασε το app και κάνε εγγραφή. Περισσότερες πληροφορίες: [lidlplus.gr](https://lidlplus.gr)